

Μαρία Βεργέτη

Ευφροσύνη Χαραλαμπίδου

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ε΄ Δημοτικού

Βιβλίο Μαθητή/
Μαθήτριας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ε' Δημοτικού

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονιστής / Αξιολογητής	Αλέξανδρος Θεοδωρίδης Εν ενεργεία μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού
Αξιολογήτρια	Γεωργία Μπαβέλη Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός
Αξιολογήτρια	Αντωνία Γεωργαλλή Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός
Τεχνικός Εμπειρογνώμονας	Παναγιώτης Ψώμος Πτυχιούχος Πληροφορικής
Επικουρικός Εμπειρογνώμονας	Μαρία Σιδηρά Διπλωματούχος Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών
Υπεύθυνος Διδακτικού Πακέτου για το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής	Δημήτριος Ζυμπίδης Σύμβουλος Α' του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνος Πράξης

Διονύσιος Μουρελάτος

Σύμβουλος Α' του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αναπληρωτής Υπεύθυνος Πράξης

Στυλιανός Μαυρατζάς

Σύμβουλος Α' του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Βεργέτη

Ευφροσύνη Χαραλαμπίδου

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ε΄ Δημοτικού

Βιβλίο Μαθητή/Μαθήτριας

Συγγραφείς	Μαρία Βεργέτη Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Ευφροσύνη Χαραλαμπίδου Περιφερειακή Επόπτρια Ποιότητας της Εκπαίδευσης, Σύμβουλος Εκπαίδευσης, Διδάκτωρ Επιστημών Αγωγής.
Επιστημονική Επιμέλεια	Η συγγραφική ομάδα
Εκδότης	ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ Α.Ε.
Υπεύθυνη έργου Επιμέλεια Έκδοσης Εξώφυλλο	Κέλλυ Σαρρή Πασχαλίδη Παιδαγωγός
Εικονογράφηση	Σχεδιαστική ομάδα των εκδόσεων
Ψηφιακά Μαθησιακά Αντικείμενα Σύλληψη - Δημιουργία - Υλοποίηση	Συγγραφική ομάδα του βιβλίου Τεχνική ομάδα των εκδόσεων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΘΗΤΗ	6
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ	7
 Α Θεματικό πεδίο Η ζωή στο σπίτι μου	9
A.1. Οι ρόλοι των μελών της οικογένειας και ο δικός μου ρόλος	10
A.2. Οικογενειακές σχέσεις	22
A.3. Οικογενειακές δράσεις	28
A.4. Πώς οργανώνω τη σχολική μελέτη στο σπίτι.....	34
 Β Θεματικό πεδίο Η ζωή στο σχολείο μου	37
B.1. Η δομή του σχολείου.....	38
B.2. Οι ρόλοι των μελών της τάξης και ο δικός μου ρόλος στο σχολείο.....	43
B.3. Σχολικές σχέσεις.....	48
B.4. Σχολικές δραστηριότητες	54
 Γ Θεματικό πεδίο Η ζωή στην κοινότητα και στον ευρύτερο κόσμο	58
Γ.1. Εγώ και η γειτονιά μου.....	59
Γ.1.1. Οι ρόλοι των μελών της γειτονιάς μου και ο δικός μου ρόλος	59
Γ.1.2. Σχέσεις στη γειτονιά μου	63
Γ.1.3. Δράσεις στη γειτονιά μου.....	70
Γ.2. Εγώ και η πόλη/το χωριό μου	81
Γ.2.1. Οι πολιτικές δομές του δήμου που ανήκει η πόλη/το χωριό μου.....	81
Γ.2.2. Σχέσεις στην πόλη/στο χωριό μου	85
Γ.2.3. Δράσεις στην πόλη/στο χωριό μου.....	93
 ΓΛΩΣΣΑΡΙ	98
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ	99

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΘΗΤΗ

Αγαπητέ μαθητή και αγαπητή μαθήτριά,

Σκοπός του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής είναι να αναπτύξετε αξίες, γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις, ώστε να είστε ενεργοί, υπεύθυνοι και δημοκρατικοί πολίτες.

Το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Ε΄ τάξης του δημοτικού αναπτύσσεται σε τρία θεματικά πεδία που σχετίζονται με το κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον που ζείτε, την οικογένεια, το σχολείο, την κοινότητα και τον ευρύτερο κόσμο. Παρέα με τους ήρωές μας, τον Σπύρο, τον σκύλο του τον Άργο, και τη Χριστίνα:

- Θα μιλήσουμε για τον θεσμό της οικογένειας, τους ρόλους των μελών της και τις σχέσεις που αναπτύσσονται.
- Θα προσδιορίσουμε τη δομή του σχολείου, τα καθήκοντα, τα δικαιώματα και τον ρόλο σου μέσα στην τάξη.
- Θα συζητήσουμε και θα προτείνουμε λύσεις για προβλήματα της γειτονιάς, του χωριού, της πόλης, του νησιού.

Θα παίξουμε παιχνίδια, θα υποδυθούμε ρόλους, θα λύσουμε ασκήσεις. Θα μοντελοποιήσουμε δημοκρατικές στάσεις και συμπεριφορές, και θα έχουμε διαλογική αντιπαράθεση και αναστοχαστική συζήτηση για να αναπτύξετε δεξιότητες κριτικής σκέψης και δημιουργικής φαντασίας. Θα αποκτήσετε γνώσεις για να κατανοήσετε την κοινωνική πραγματικότητα και να συμμετέχετε ενεργά, υπεύθυνα και με κριτική σκέψη στις κοινωνικές διαδράσεις. Με τις βιωματικές, συνεργατικές και διερευνητικές δραστηριότητες θα κατανοήσετε τον εαυτό σας ως μέλος των διαφόρων ομάδων, και θα ενισχύσετε την κοινωνική σας ταυτότητα και την ικανότητα λήψης αποφάσεων σε θέματα που αφορούν την καθημερινότητά σας στην οικογένεια, στο σχολείο, στην κοινότητα και στον ευρύτερο κόσμο.

Σε αυτό το βιωματικό και δημιουργικό ταξίδι θα είμαστε συνοδοιπόροι!

Εκ μέρους της συγγραφικής ομάδας

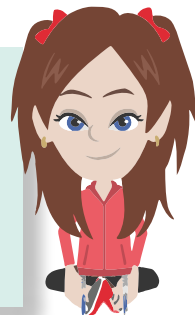
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Τα βιβλία έχουν ψυχή, ιδίως εκείνα που απευθύνονται σε παιδιά! Το δικό μας βιβλίο σε ταξιδεύει και σε συντροφεύει σε έναν κόσμο που ξέρεις, αλλά τώρα θα τον δεις με άλλα μάτια. Στο βιβλίο μας θα βρεις τις πληροφορίες που χρειάζεσαι για να το γνωρίσεις, να το αγαπήσεις και να το αξιοποιήσεις με τον καλύτερο τρόπο.

Συνοδοιπόροι

Στο ταξίδι αυτό δεν είσαι μόνος! Εσένα, τους συμμαθητές σου και τις συμμαθήτριά σου σας συντροφεύουν σε όλο το βιβλίο τρεις βοηθοί: η **Χριστίνα**, μαθήτριά της Ε' τάξης, και ο συμμαθητής της **Σπύρος**, μαζί με τον **Άργο**, τον ελληνικό ποιμενικό σκύλο του. Βρίσκονται εδώ για να μάθουν μαζί σου, να λύσουν τις απορίες σου, να σου δώσουν ιδέες και πληροφορίες.

Όραμά μας

Να αναπτύξεις γνώσεις, αξίες, ικανότητες και δεξιότητες ζωής, ώστε να γίνεις ενεργός πολίτης με δημοκρατικό λόγο. Να δρας ελεύθερα, υπεύθυνα και δημιουργικά. Να συνεργάζεσαι εποικοδομητικά, να επιλύεις συγκρούσεις ειρηνικά και να αποδέχεσαι τη διαφορετικότητα. Να ζεις με τρόπο αειφόρο, εμπνέοντας τους γύρω σου να κάνουν το ίδιο. Να αντιμετωπίζεις κρίσεις και δύσκολες στιγμές με ανθεκτικότητα!

Θεματικά Πεδία

Το βιβλίο σου χωρίζεται σε τρία θεματικά πεδία, δηλαδή μεγάλα κεφάλαια, που αφορούν το κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο μεγαλώνεις: την **οικογένειά** σου, το **σχολείο** σου, την **κοινότητά** σου και τον **ευρύτερο κόσμο**. Στην κεφαλίδα, στο πάνω μέρος κάθε σελίδας, αναφέρεται πάντα το θεματικό πεδίο και η θεματική ενότητα στην οποία βρίσκεσαι.

Τι υπάρχει σε κάθε θεματικό πεδίο

Στην αρχή κάθε κεφαλαίου θα βρεις πληροφορίες για τις ενότητες που περιέχει, ώστε να γνωρίζεις **τι θα μάθεις** και **ποιες δεξιότητες** μπορείς να αναπτύξεις. **Λέξεις-κλειδιά** θα σε βοηθήσουν να αναγνωρίζεις εύκολα τα κύρια θέματα. Ξεκινάμε τις διδακτικές ενότητες με **δράσεις αφόρμησης** για να παροτρύνουμε την ενεργή συμμετοχή σου από την πρώτη στιγμή. Μέσα σε κάθε κεφάλαιο **τίτλοι** και **υπότιτλοι** σου παρουσιάζουν τις βασικές έννοιες. Μέσα σε **πλαίσια** θα βρεις ορισμούς και χρήσιμες πηγές. Υπάρχουν **σύμβολα** για διαφορετικά είδη δραστηριοτήτων, ώστε να τα διακρίνεις ευκολότερα.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Πώς μαθαίνουμε

Γνωρίζουμε ότι κάθε ένας από εσάς είναι ξεχωριστός και **μαθαίνει καλύτερα με τον δικό του τρόπο!** Για τον λόγο αυτόν, σου παρέχουμε σε κάθε ενότητα ένα πλήθος μέσων και δραστηριοτήτων για να βρεις εκείνο που ταιριάζει στον δικό σου τρόπο μάθησης. Θα βρεις εικόνες, βίντεο, κείμενα, διαγράμματα και γραφικούς οργανωτές, καθώς και ερωτήσεις, ψηφιακές εφαρμογές, παιχνίδια και φύλλα εργασίας με συνεργατικές δραστηριότητες. Θα βρεις ασκήσεις διαμορφωτικής αξιολόγησης καθώς και δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης. Η μάθηση γίνεται διασκεδαστική όταν γίνεται με τρόπο **βιωματικό, διερευνητικό και συνεργατικό!**

Σε δυσκολεύουν κάποιες λέξεις;

Στο τέλος του βιβλίου θα βρεις το Γλωσσάρι με τους βασικούς όρους των ενοτήτων που μελέτησες, καθώς και τη βιβλιογραφία με χρήσιμους ηλεκτρονικούς συνδέσμους.

Είναι ένα ταξίδι έξω στον κόσμο και μέσα στον εαυτό σου! Ευχόμαστε να το απολαύσεις!

ΛΙΣΤΑ ΣΥΜΒΟΛΩΝ

Με λίγα λόγια

Ατομική εργασία

Ατομικός φάκελος εργασιών μαθητή/τριας (portfolio)

Αυτοαξιολόγηση

Βιωματική δραστηριότητα

Ανάγνωση βιβλίων και παρακολούθηση βίντεο

Γλωσσάρι εννοιών

Δραστηριότητα με τεχνικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας

Δραστηριότητα με τεχνικές ειδικής αγωγής

Ομαδική εργασία

Ορισμός

Παράθεμα – Παραπομπή

Φύλλο εργασίας

Διαθεματική Δραστηριότητα

Τα σύμβολα

A

Θεματικό πεδίο

Η ζωή στο σπίτι μου

Οι θεματικές ενότητες είναι:

Οι ρόλοι των μελών της οικογένειας και ο δικός μου ρόλος

Οικογενειακές σχέσεις

Οικογενειακές δράσεις

Πώς να οργανώνω τη σχολική μελέτη στο σπίτι

Στο θεματικό πεδίο «Η ζωή στο σπίτι μου» θα μάθουμε:

- Να προσδιορίζουμε τη σημαντικότητα της οικογένειας, τον ρόλο μας μέσα σε αυτήν, τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά μας.
- Να αναγνωρίζουμε τους ρόλους των άλλων μελών της οικογένειας και τις διάφορες μορφές της οικογενειακής οργάνωσης.
- Να διαχωρίζουμε τα «θέλω» από τις ανάγκες μας.
- Να αναπτύξουμε δεξιότητες προσωπικής ευθύνης, συνεργασίας, ενσυναίσθησης, ενεργητικής ακρόασης και αλληλεγγύης μεταξύ των μελών της οικογένειας.
- Να μάθουμε να συζητάμε και να διαπραγματευόμαστε για να επιλύουμε τα ζητήματα που προκύπτουν στην οικογένεια.
- Να αναπτύξουμε δεξιότητες ενεργής συμμετοχής στην οικογενειακή ζωή.
- Να αναπτύξουμε στρατηγικές οργάνωσης του χρόνου και της αυτόνομης μελέτης.

Λέξεις-κλειδιά

Οικογένεια, ρόλοι των μελών της οικογένειας, οικογενειακές δράσεις, οικογενειακές σχέσεις, κοινωνική συμμετοχή, αποδοχή, διαφορετικότητα, ενσυναίσθηση, αλληλεγγύη, διαπραγμάτευση, αυτοοργάνωση, σχολική μελέτη

Μαζί θα σας

παρουσιάσουμε όλα τα θέματα από το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Ε' δημοτικού. Θα συμμετέχουμε σε δημιουργικές δραστηριότητες, θα παίξουμε παιχνίδια, θα υποδυθούμε ρόλους, θα λύσουμε ασκήσεις και θα κατανοήσουμε τις κοινωνικές και πολιτικές έννοιες για να γίνουμε ικανοί, υπεύθυνοι, ενεργοί και δημοκρατικοί πολίτες.

A.1. Οι ρόλοι των μελών της οικογένειας και ο δικός μου ρόλος

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να προσδιορίζουν τη σημαντικότητα της οικογένειας και τον ρόλο τους μέσα σε αυτήν.
- Να συζητούν για τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα στην οικογένεια και ευρύτερα (π.χ. προσδιορίζουν τα βασικά δικαιώματά τους, ευαισθητοποιούνται σε θέματα παραβιάσεων τους και συζητούν δράσεις υπεράσπισής τους).
- Να διαχωρίζουν τα «θέλω» από τις ανάγκες τους.
- Να περιγράφουν τον τρόπο λήψης αποφάσεων στην οικογένεια.
- Να αναπτύξουν το αίσθημα του σεβασμού προς τον εαυτό τους και τα άλλα μέλη της οικογένειάς τους.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες προσωπικής ευθύνης σχετικά με τις ενέργειές τους.
- Να αισθάνονται επαρκείς για τον εαυτό τους (αυτοαντίληψη, αυτοεκτίμηση, ιδιωτικότητα, συναίσθημα ασφάλειας, φροντίδας).
- Να αναγνωρίζουν τις ποικίλες μορφές οικογενειακής οργάνωσης και να στοχάζονται πάνω σε αυτές.

Η οικογένεια

1η Δραστηριότητα:

Παρατηρήστε την παρακάτω εικόνα της οικογένειας και ύστερα σε ομάδες των δύο ατόμων γράψτε κάτω από τη φωτογραφία της οικογένειας έναν τίτλο. Στη συνέχεια θα συζητήσουμε τους τίτλους που έγραψαν οι μαθητές.

Εικόνα 1:

Η οικογένεια είναι όλα τα άτομα που ζουν στο ίδιο σπίτι και έχουν δεσμούς συγγένειας. Τα μέλη της οικογένειας φροντίζουν το ένα το άλλο.

Σημαντικότητα της οικογένειας

«Οικογένεια είναι... μια αγκαλιά, όπου το παιδί μεγαλώνει με αγάπη και ασφάλεια.
Οικογένεια είναι... να ζεις με ευτυχισμένους ανθρώπους.
Οικογένεια είναι... άνθρωποι που φροντίζουν ο ένας τον άλλον.»

Τσάνταλη Κατρίνα (2020). Οικογένεια είναι... Αθήνα: Διόπτρα.

Εικόνα 2: Η οικογένεια είναι μια αγκαλιά.

Υποχρεώσεις των μελών της οικογένειας

2η Δραστηριότητα:

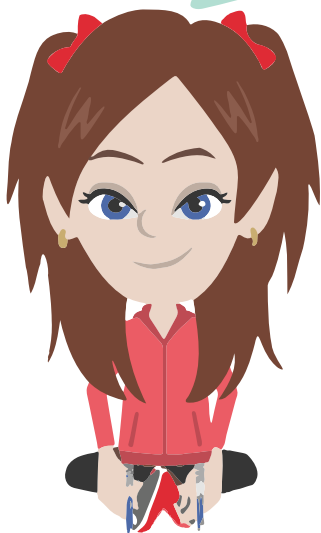
Μια στενόχωρη ημέρα της οικογένειας της Μαριέττας

Η οικογένεια της Μαριέττας αποτελείται από τέσσερα άτομα: τον μπαμπά της, τη μαμά της, την αδελφή της, Ελένη, που είναι τέσσερα χρόνια μεγαλύτερη, και τη Μαριέττα. Οι γονείς της εργάζονται και η αδελφή της φοιτά στη Γ' Γυμνασίου. Όλοι προσπαθούν να μοιράζονται τις δουλειές του σπιτιού, ώστε να υπάρχει χρόνος για ξεκούραση και για προσωπικά ενδιαφέροντα. Μια μέρα η μητέρα τους καθώς γυρνούσε από την εργασία της έπεσε από το σκαλοπάτι και έσπασε το χέρι της. Αυτό στενοχώρησε όλη την οικογένεια. Οι γιατροί τούς παρηγόρησαν ότι θα αναρρώσει σύντομα. Τώρα έπρεπε να σκεφτούν πώς θα βοηθήσουν τη μητέρα τους και πώς θα μοιράσουν τις δουλειές της!

Παιδιά, τώρα που η μητέρα της Μαριέττας είναι στο κρεβάτι, μπορείτε να βοηθήσετε τη Μαριέττα και την οικογένειά της να οργανώσουν την καθημερινή τους ζωή;

Ας βρούμε ποιες ήταν οι δουλειές του σπιτιού που έκανε η μητέρα της!

Και να δούμε πώς μπορούμε να τις μοιράσουμε στα μέλη της οικογένειας έως ότου η μαμά γίνει καλά!

Δουλειές μητέρας

.....

.....

.....

.....

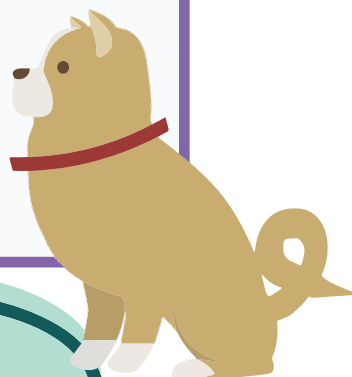

ο μπαμπάς

η Μαριέττα

η αδελφή

.....

Και ποιοι θα περιποιούνται τη μαμά;
Ποιες είναι οι ανάγκες της μαμάς;

Η οικογένεια είναι πολύ σημαντική για τον άνθρωπο. Οι γονείς καλύπτουν τις βιολογικές (στέγη, ένδυση, τροφή), τις πνευματικές (εκπαίδευση), τις συναισθηματικές (αγάπη, εμπιστοσύνη), τις κοινωνικές (συνεργασία, κοινωνικοποίηση) και τις ηθικές (σεβασμός, αξίες, στάσεις) ανάγκες των παιδιών και μεριμνούν για την ασφάλειά τους.

3η Δραστηριότητα:

Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα.

Οι δικές μου υποχρεώσεις στην οικογένεια

Τα δικαιώματα του παιδιού στην οικογένεια και ευρύτερα

Παγκόσμια Ημέρα για τα δικαιώματα του παιδιού

Η Παγκόσμια Ημέρα για τα δικαιώματα του παιδιού εορτάζεται κάθε χρόνο στις **20 Νοεμβρίου**. Ήταν η ημέρα που η Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε. το 1989 υιοθέτησε για πρώτη φορά τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Η Σύμβαση αναγνωρίζει ότι τα παιδιά χρειάζονται φροντίδα και προστασία από την οικογένεια και από το κράτος. Στα 54 άρθρα της Σύμβασης περιγράφονται όλα τα δικαιώματα για την ευημερία όλων των παιδιών του κόσμου.

<https://www.unicef.org/greece>

4η Δραστηριότητα:

Παρατηρήστε την αφίσα με τα δικαιώματα του παιδιού και συζητήστε γι' αυτά. Στην άσκηση που ακολουθεί σημειώστε δίπλα από κάθε πρόταση Σ, αν είναι σωστή, ή Λ, αν είναι λανθασμένη.

Παιδί
Αν είσαι κάτω από 18 χρόνων είσαι παιδί.

Ευθύνη του κράτους
Το κράτος έχει υποχρέωση να προστατεύει τα δικαιώματά σου, να φροντίζει ώστε να τα γνωρίζεις και να τα απολαμβάνεις όσο καλύτερα γίνεται.

Δικαίωμα στην προστασία
Το κράτος έχει υποχρέωση να σε προστατεύει από άτομα ή δραστηριότητες που σου προκαλούν κακό.
Δεν επιτρέπεται να σε χτυπούν, να σε κακομεταχειρίζονται ή να σε παραμελούν.
Δεν επιτρέπεται να σε αγχίζουν με τρόπο που σε κάνει να νιώθεις άσχημα.

Γνώρισε τα δικαιώματά σου

Δικαιούσαι να πηγαίνεις σχολείο και να μορφώνεσαι όσο το δυνατόν περισσότερο. Το σχολείο πρέπει να σε βοηθά να αναπτύξεις τις ικανότητες, τα talέντα σου και τον σεβασμό στους γύρω σου και στο περιβάλλον.

Το συμφέρον του παιδιού
Το κράτος πρέπει να φροντίζει ώστε, όταν οι Έλληνες αποφασίζουν για θέματα που σε επηρεάζουν, να επιλέγουν πάντα εκείνο που είναι το καλύτερο για σένα, να διασφαλίζουν δηλαδή το συμφέρον σου.

Δικαίωμα στην ειρήνη
Το να μην υπάρχει πόλεμος δεν είναι αρκετό για να έχουμε ειρήνη. Το κράτος πρέπει να φροντίζει ώστε να ζεις και να αναπτύσσεσαι σε συνθήκες ειρήνης, αξιοπρέπειας και ισότητας.
Αν στη χώρα που ζεις γίνεται πόλεμος, το κράτος θα πρέπει να σε προστατεύει και να σε φροντίζει. Δεν επιτρέπεται να συμμετέχεις στις εχθροπραξίες ως στρατιώτης ή με άλλον τρόπο.

Δικαίωμα στη ζωή, στην υγεία και στην ανάπτυξη
Δικαιούσαι να έχεις σπίτι, ρούχα, φαγητό, ιατρική φροντίδα και πληροφορίες για την υγεία σου.
Δικαιούσαι να μαθαίνεις από διάφορες πηγές πληροφορίες που είναι χρήσιμες για σένα και βοηθούν στην ανάπτυξή σου.

$1 + 2 =$

Είναι δικαίωμά μου:

- ☐ Να λέω ελεύθερα τη γνώμη μου.
- ☐ Να φροντίζουν για την υγεία και την εκπαίδευσή μου.
- ☐ Να διαλέγω τι θα αγοράσω.
- ☐ Να μιλώ χωρίς ευγένεια στους άλλους.
- ☐ Να μη βοηθώ στις δουλειές του σπιτιού.
- ☐ Να με προστατεύουν από κάθε μορφή βίας, εγκατάλειψης, κακής μεταχείρισης ή εκμετάλλευσης.
- ☐ Να προστατεύομαι είτε είμαι ανάπηρος είτε πρόσφυγας.
- ☐ Να μην επιτρέπω σε κάποιον να διαβάσει την αλληλογραφία μου.
- ☐ Να μπορώ να μιλώ τη μητρική μου γλώσσα.
- ☐ Να αναπαύομαι και να έχω ελεύθερο χρόνο.

Δικαίωμα στη συμμετοχή

Για τα θέματα που σε επηρεάζουν δικαιούσαι να έχεις τις δικές σου απόψεις και να τις εκφράξεις ελεύθερα και με διάφορους τρόπους.

Δικαιούσαι να παίρνεις την πληροφόρηση που χρειάζεσαι και να έχεις καθοδήγηση από την οικογένειά σου για να διαμορφώνεις τις δικές σου απόψεις.

Όταν κάποιοι πρέπει να πάρουν μια απόφαση για σένα, το κράτος πρέπει να φροντίζει ώστε προηγουμένως να σε ακούσουν και να σκεφτούν και τη δική του άποψη. Για κάποια θέματα μπορείς να αποφασίζεις και μόνη/μόνος σου, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά σου.

Δικαίωμα στην οικογένεια

Δικαιούσαι να γνωρίζεις ποια είναι η οικογένειά σου και να μεγαλώνεις με αυτή. Η οικογένειά σου έχει ευθύνη να σε βοηθά και να σε συμβουλεύει.

Το κράτος πρέπει να στηρίζει την οικογένειά σου, ώστε να είναι σε θέση να σε φροντίζει.

Δικαίωμα στη μη διάκριση

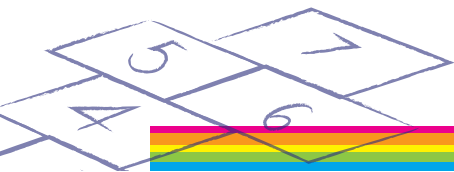
Όλα τα παιδιά έχουν τα ίδια δικαιώματα. Το κράτος πρέπει να φροντίζει ώστε κανείς να μη σε μεταχειρίζεται άδικα σε περίπτωση που έχεις αναπηρία, διαφορετική εμφάνιση, χρώμα, γλώσσα ή θρησκεία, διαφορετικές συνήθειες και ιδέες ή διαφορετικό φύλο ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο.

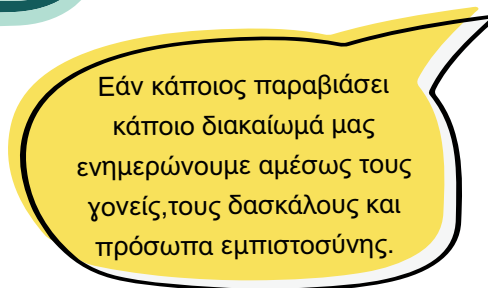
Δικαίωμα στην ταυτότητα

Δικαιούσαι να έχεις όνομα, να είσαι πολίτης μιας χώρας και να ζεις σε αυτήν.

Το κράτος πρέπει να φροντίζει ώστε όλοι να σέβονται την ταυτότητά σου, να μπορείς να χρησιμοποιείς τη γλώσσα σου και να ακολουθείς τις συνήθειες της χώρας σου και τη θρησκεία σου.

Άλλοι υποστηρικτές των δικαιωμάτων του παιδιού

Υποστηρικτές

<https://www.unicef.org/>

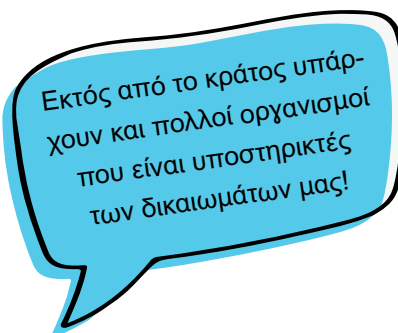
<https://www.hamogelo.gr/>

Σύνηγορος
του Παιδιού

<https://www.synigoros.gr/paidi/>

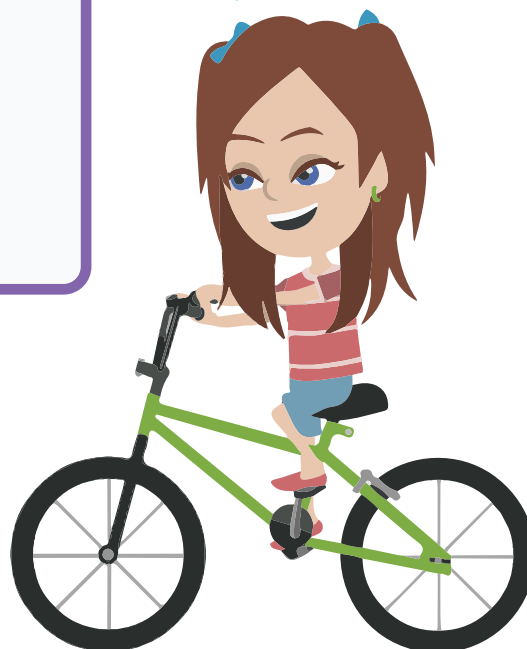
<https://www.minocp.gov.gr/>

Τα δικαιώματα
του παιδιού
(βίντεο)

Άλλοι
υποστηρικτές
των δικαιωμάτων
του παιδιού

5η Δραστηριότητα:

Εργαστείτε σε ομάδες για να δημιουργήσετε μία αφίσα με τα δικαιώματα των παιδιών. Για κάθε δικαίωμα πρέπει να γράψετε έναν τίτλο, μια μικρή περιγραφή και μια εικόνα ή ζωγραφιά που θα το συμβολίζει. Να συμπεριλάβετε και περιπτώσεις παραβίασης των δικαιωμάτων και τρόπους υπεράσπισής τους.

Την κύρια ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία της οικογένειας έχουν οι γονείς. Όμως και τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας έχουν τη δική τους ευθύνη για την ομαλή λειτουργία της οικογενειακής ζωής. Στη διεθνή σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού καταγράφονται όλες οι υποχρεώσεις της οικογένειας και του κράτους για την προστασία των παιδιών, ώστε να μπορούν να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους και να γίνουν ενεργοί και δημοκρατικοί πολίτες.

Οι ανάγκες και τα «θέλω» μου

6η Δραστηριότητα:

Παρατηρήστε τις παρακάτω εικόνες που αναφέρονται στις ανάγκες και στα «θέλω» των παιδιών και αντιστοιχίστε τις φράσεις με την κατάλληλη εικόνα.

Να αντιστοιχίσετε τις φράσεις με την κατάλληλη εικόνα

- Ανάγκη για τροφή
- Ανάγκη για αγάπη
- Ανάγκη για παιχνίδι
- Ανάγκη να τους ακούν

Να αντιστοιχίσετε τις φράσεις με την κατάλληλη εικόνα

- Θέλω να φύγουμε τώρα!
- Οι φίλοι μου έχουν κινητό και εγώ δεν έχω!
- Θέλω κι άλλο γλυκό!
- Αν μ' αγαπάς, θα μου αγοράσεις άλλη τσάντα!

Κατασκευή
νοητικού χάρτη
– οικογένεια

Εικόνες
με ψηφιακή
αντιστοίχιση

7η Δραστηριότητα:

Συζητήστε για τη διαφορά μεταξύ των αναγκών και των «θέλω» των παιδιών και για το πώς θα πρέπει τα παιδιά να διαχειρίζονται τα «θέλω» τους. Γράψτε μία πρόταση με μια ανάγκη σας και μία με ένα «θέλω», που να έχουν σχέση με την καθημερινή σας ζωή στο σπίτι.

Ανάγκη:

.....

.....

.....

Θέλω:

.....

.....

.....

Πώς η οικογένεια λύνει τα προβλήματά της;

8η Δραστηριότητα:

Παρατηρήστε τις εικόνες και διαβάστε το πρόβλημα που δημιουργήθηκε στην οικογένεια της Φρόσως και του Ηλία. Εργαστείτε σε ομάδες των δύο ατόμων και περιγράψτε με συντομία πώς πρέπει η οικογένεια να λύσει το πρόβλημα. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε λέξεις και φράσεις από τον πίνακα.

Φρόσω:

Διάλογος, σύγκρουση, συζήτηση, επικοινωνία, αμοιβαίες παραχωρήσεις, υποχωρήσεις, συναισθηματική ένταση, ψυχική αναταραχή, υστερική αντίδραση, «πες του/της να σταματήσει», «θα ήθελα να...», «δώστε λίγο χρόνο», «άκουσα τι είπες», «καταλαβαίνω ότι πιστεύεις πως αυτό που έκανες ήταν το σωστό...».

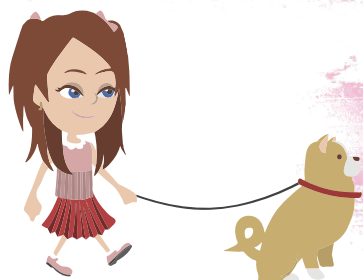
Οι ρόλοι των μελών μιας οικογένειας

Εικόνα 3: Οι διαφωνίες στην οικογένεια

Ηλίας:

Ο Ηλίας επιστρέφοντας στο σπίτι ανακοίνωσε στους γονείς του ότι είναι πολύ χαρούμενος, επειδή ο συμμαθητής του ο Μιχάλης τον κάλεσε να περάσει το Σαββατοκύριακο στο σπίτι του. Οι γονείς του δεν είχαν την ίδια γνώμη και άρχισαν να φωνάζουν. Ο Ηλίας τους κοιτούσε με αμηχανία και ταραχή.

Η Φρόσω ζει με τη μητέρα της. Επειδή την 28η Οκτωβρίου, ημέρα της Εθνικής Επετείου, δεν θα είχαν σχολείο, η Φρόσω κάλεσε τη φίλη της, την Κική, να έρθει στο σπίτι της μετά την παρελάση. Η μητέρα της μόλις το άκουσε θύμωσε μαζί της.

Διάφορες μορφές οικογενειακής οργάνωσης

Τύποι της
οικογένειας

- Διευρυμένη είναι η οικογένεια που περιλαμβάνει τους γονείς, τα παιδιά και άλλους συγγενείς.
- Πυρηνική είναι η οικογένεια που αποτελείται από τα παιδιά και τους γονείς τους.
- Πυρηνική και μονογονεϊκή οικογένεια είναι αυτή που τα παιδιά ζουν με έναν μόνο γονέα, τον πατέρα ή τη μητέρα (χωρισμένοι γονείς, απώλεια του ενός γονέα).
- Πυρηνική και πολύτεκνη είναι η οικογένεια με πολλά παιδιά και τους γονείς τους.
- Η πυρηνική και μεικτή ή ανασυγκροτημένη οικογένεια αποτελείται από παιδιά και συνδυασμό βιολογικών και θετών γονιών.
- Η πυρηνική και ανάδοχη οικογένεια αποτελείται από παιδιά και γονείς χωρίς συγγενικούς δεσμούς.
- Η πυρηνική οικογένεια υιοθεσίας αποτελείται από παιδιά και γονείς που αποκτούν συγγενικούς δεσμούς μέσω της διαδικασίας της υιοθεσίας.
- Υπάρχουν διευρυμένες και πυρηνικές οικογένειες με παιδιά και γονείς πρόσφυγες.

Η οικογένεια θέτει κανόνες για την ομαλή λειτουργίας της

Σεβασμός σημαίνει ότι εκτιμώ και δεν θέλω να θίξω τον άλλο.

Ένας που σέβεται τους άλλους, σέβεται και τον εαυτό του.

Επικοινωνούμε με τους άλλους με την ομιλία. Όμως εκτός από τα λόγια που χρησιμοποιούμε έχει σημασία και ο τρόπος που κάνουμε τον διάλογο.

Όταν μια συζήτηση γίνεται χωρίς φωνές και ακούει ο ένας τον άλλο προσεκτικά και μιλάει με επιχειρήματα, τότε οδηγεί σε χρήσιμα συμπεράσματα.

Το παιδί μέσα στην οικογένεια, στο σχολείο και γενικά σε όλες τις κοινωνικές δραστηριότητες που συμμετέχει πρέπει να μάθει να αναλαμβάνει τις ευθύνες του. Ένα παιδί υπεύθυνο γνωρίζει τον εαυτό του και σέβεται τον άλλο.

Τα θετικά συναισθήματα των γονέων προς τα παιδιά, η αγάπη, ο έπαινος και η ενθάρρυνση δυναμώνουν την αυτοεκτίμηση και αυτοαντίληψή τους.

Με λίγα λόγια

Τα παιδιά θα πρέπει να ξέρουν να διαχωρίζουν τις ανάγκες τους από τα «θέλω». Υπάρχουν ποικίλες μορφές οικογενειακής οργάνωσης. Όπως και αν είναι οργανωμένη η κάθε οικογένεια, για να λειτουργήσει ομαλά πρέπει να θέτει κανόνες και να τους τηρούν όλα τα μέλη της. Τα προβλήματα που παρουσιάζονται στην οικογένεια πρέπει να επιλύονται με διάλογο και με σεβασμό στην προσωπικότητα του κάθε μέλους της οικογένειας.

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ας δούμε τι μάθαμε χρησιμοποιώντας τον γραφικό οργανωτή Frayer.

Θα περιγράψουμε την έννοια της οικογένειας με 4 διαφορετικούς τρόπους.

Γραφικός
Οργανωτής
FRAYER

ΟΡΙΣΜΟΣ

.....

.....

.....

.....

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

.....

.....

.....

.....

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

.....

.....

.....

.....

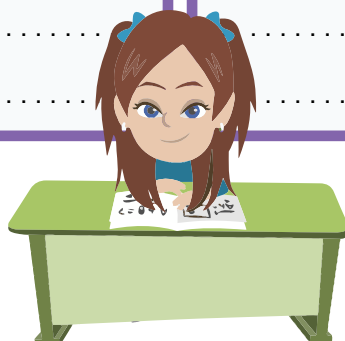
ΜΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

.....

.....

.....

.....

A.2. Οικογενειακές σχέσεις

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να αναγνωρίζουν και να συνθέτουν τρόπους συζήτησης, διαπραγμάτευσης και επίλυσης ζητημάτων που αφορούν τα μέλη της οικογένειας (π.χ. συγκρούσεων).
- Να αναπτύξουν δεξιότητες δημιουργίας ενός συνεργατικού και συμμετοχικού κλίματος.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης, ενσυναίσθησης και αλληλεγγύης.
- Να συζητούν με την οικογένειά τους για θέματα διαφορετικότητας.

Συγκρούσεις μεταξύ των μελών της οικογένειας

1η Δραστηριότητα:

Παρατηρήστε τις παρακάτω εικόνες και περιγράψτε τις διαφωνίες των μελών της οικογένειας.

Εικόνα 1: Διαφωνίες των μελών της οικογένειας.

Α εικόνα:

Β εικόνα:

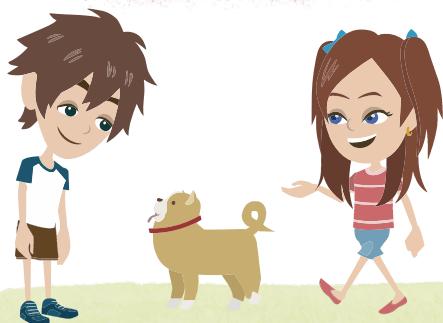
Γ εικόνα:

Διαφωνία (greek-language) είναι η διαφορά απόψεων που υπάρχει για ένα συγκεκριμένο ζήτημα ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα άτομα.

Σύγκρουση είναι το αποτέλεσμα μιας διαφωνίας που δεν επιλύθηκε. Η σύγκρουση δημιουργεί δυσάρεστα συναισθήματα, όπως είναι ο θυμός, η οργή, η λύπη, η επιθετικότητα, το άγχος και η απογοήτευση.

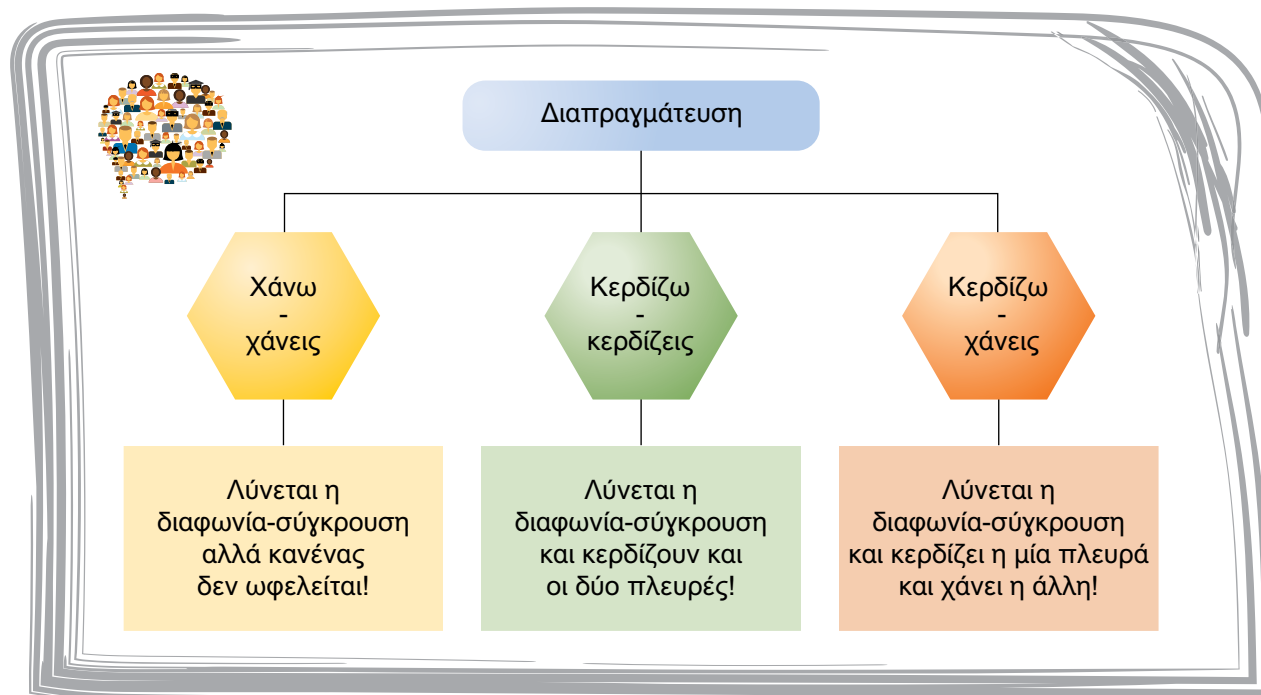

Η επίλυση των συγκρούσεων είναι η διαδικασία που βασίζεται στη συζήτηση μεταξύ των ατόμων που διαφωνούν με στόχο τη συναίνεση μεταξύ τους. Η επίλυση των συγκρούσεων βοηθά τα άτομα να είναι ευτυχισμένα.

Τρόποι επίλυσης συγκρούσεων

Ένας αποτελεσματικός τρόπος επίλυσης των συγκρούσεων είναι η διαπραγμάτευση. Διαπραγμάτευση είναι η συζήτηση μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων που έχουν διαφορετικές ή αντίθετες γνώμες και προσπαθούν να έρθουν σε συμφωνία. Όταν οι συμμετέχοντες στη διαπραγμάτευση είναι συμμαθητές ή φίλοι, η διαπραγμάτευση λέγεται ήπια και έχει ως στόχο να προκύψει μια συμφωνία.

2η Δραστηριότητα:

Το παιχνίδι της διαπραγμάτευσης με το ζάρι κερδίζω – κερδίζω

Ρίξε το ζάρι

Κατασκευή ζαριού με λέξεις σε κάθε έδρα

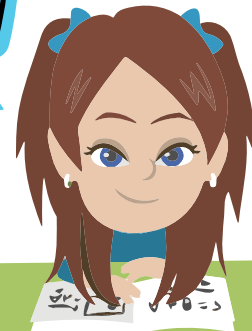

Ας παίξουμε το παιχνίδι της διαπραγμάτευσης με το ζάρι κερδίζω – κερδίζω. Το ζάρι έχει μία λέξη σε κάθε έδρα του. Μάντεψε Χριστίνα πόσες είναι οι λέξεις στο ζάρι.

Μα φυσικά έξι! Το ζάρι είναι κύβος και κάθε κύβος έχει 6 έδρες!

Οι έξι λέξεις είναι: συνεργασία, επικοινωνία, συζήτηση, ενσυναίσθηση, ακρόαση, αποδοχή.

Εδώ γράφει τις οδηγίες για το παιχνίδι. Τις διαβάζω δυνατά για να μας ακούσουν τα παιδιά.

Πηγή: Depositphotos

Το πρόβλημα: Η τακτοποίηση του δωματίου μας!

Περιγραφή του προβλήματος: Δύο αδέρφια, ο Θοδωρής και ο Παύλος, μοιράζονται το ίδιο δωμάτιο. Η οικογένεια έχει τους κανόνες της και ένας από αυτούς είναι ότι τα δύο αδέρφια είναι υπεύθυνα για να διατηρούν τον χώρο του δωματίου τους τακτοποιημένο και καθαρό. Τα δύο αδέρφια έχουν συχνά διαφωνίες. Ο Θοδωρής είναι ο μεγαλύτερος και ασχολείται με πολλές δραστηριότητες. Θεωρεί ότι είναι χάσιμο χρόνου να ασχολείται με την περιποίηση του δωματίου. Συχνά αφήνει τα ρούχα του πεταμένα πάνω σε διάφορα έπιπλα στο δωμάτιο. Ο Παύλος, αντίθετα, θέλει να είναι τα πράγματα τακτοποιημένα. Η τάξη στα πράγματά του τον βοηθά να οργανώνει καλύτερα τη ζωή του και τη μελέτη του.

Τρόποι ενθάρρυνσης για επίλυση του προβλήματος: Ενθαρρύνουμε τα δύο αδέρφια να μην επιμένουν στη διαφωνία, αλλά να συζητήσουν για το θέμα. Να καταγράψουν ο καθένας τι τον ενοχλεί στον άλλον σε σχέση με την τάξη και την καθαριότητα του δωματίου. Να βρουν μια λύση που θα συμφωνούν και οι δύο και που θα λύνει πραγματικά το πρόβλημα που δημιουργήθηκε.

Ιδέες για λύση του προβλήματος: Ενθαρρύνουμε τα δύο αδέρφια να σκεφτούν και να προτείνουν πολλές ιδέες που θα μπορούσαν να επιλύσουν το πρόβλημα. Είναι σημαντικό το κάθε μέλος να είναι ειλικρινές με τον εαυτό του και με τον άλλο.

Για να βρεθεί η καλύτερη λύση και για τους δύο θα βοηθήσουμε όλοι! Θα ρίχνουμε το ζάρι και με τη λέξη που θα τυχαίνουμε θα γράφει ο καθένας μας μια ιδέα-πρόταση.

Χριστίνα,
ρίξε το ζάρι!

Έτυχε η λέξη συνεργασία!
Βρήκα μία ιδέα!

Συνεργασία: Τα δύο αδέρφια να αποφασίσουν να συνεργαστούν και να μαζεύουν μαζί τα πράγματά τους!

Παιδιά μπορείτε να συνεχίσετε;

Κρεμάλα -
Οικογενειακές
Σχέσεις

Οικογενειακές
Σχέσεις

Επιλογή μιας λύσης του προβλήματος που θα ικανοποιήσει και τις δύο πλευρές: Διαλέγουμε τη λύση που ικανοποιεί και τις δύο πλευρές. Μπορεί να γίνει και συνδυασμός λύσεων. Εφόσον η λύση γίνεται δεκτή και από τους δύο, έχει πολλές πιθανότητες να πετύχει και να λυθεί το πρόβλημα.

3η Δραστηριότητα

Σχηματίστε 3 ή 4 ομάδες και στο φύλλο εργασίας «Αιτίες σύγκρουσης» αναλύστε μια αιτία σύγκρουσης μεταξύ μελών της οικογένειας. Οι συγκρούσεις μπορεί να είναι μεταξύ αδελφών, μεταξύ γονέων και παιδιών, μεταξύ της μαμάς και του μπαμπά, του παππού και της μαμάς κ.ά. Προσπαθήστε να δώσετε την κατάλληλη λύση, ώστε να είναι ικανοποιημένες και οι δύο πλευρές. Ακολουθήστε τη δομή της προηγούμενης άσκησης. Παρακάτω δίνονται κάποιες αιτίες σύγκρουσης. Μπορείτε να σκεφθείτε και κάποια δική σας αιτία σύγκρουσης. Στο τέλος κάθε ομάδα θα ανακοινώσει την εργασία της στην ολομέλεια της τάξης.

Ενδεικτικά θέματα που προκαλούν διαφωνίες και πολλές φορές και συγκρούσεις:

- Ποιος θα μαζέψει το τραπέζι;
- Ποιος θα καθαρίσει το δωμάτιο;
- Υπάρχει ένα ποδήλατο για δύο αδέρφια.
- Θέλω να μου αγοράσουν κινητό τηλέφωνο.
- Θέλω να παίζω διαδικτυακά παιχνίδια το Σαββατοκύριακο.
- Δε μου φτάνουν οι 3 ώρες την ημέρα για να βλέπω τηλεόραση!
- Δύο αδέρφια παρακολουθούν τηλεόραση και διαφωνούν για το ποιο πρόγραμμα να παρακολουθήσουν.

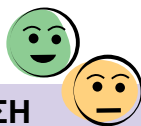

Αιτίες
σύγκρουσης

Με λίγα λόγια

Οι διαφορετικές γνώμες, οι ανταγωνιστικοί στόχοι, οι διαφορετικές προτεραιότητες, οι ασαφείς ρόλοι, η κακή επικοινωνία και η κακή σχέση μεταξύ δύο ή περισσότερων ανθρώπων πολλές φορές καταλήγουν σε συγκρούσεις. Η διαχείριση των συγκρούσεων γίνεται με την αναγνώριση του προβλήματος και την εξεύρεση μιας λύσης που με λογικό, δίκαιο και αποτελεσματικό τρόπο επιλύει το πρόβλημα. Εάν η επίλυση του προβλήματος ικανοποιεί και τις δύο πλευρές, τότε η διαχείριση της σύγκρουσης είναι επιτυχημένη. Αυτό για να συμβεί απαιτούνται δεξιότητες επικοινωνίας, επίλυσης προβλημάτων και διαπραγμάτευσης. Εάν μάθουμε να χρησιμοποιούμε δεξιότητες επικοινωνίας, επίλυσης προβλημάτων και διαπραγμάτευσης, μπορούμε πάντα να επιλύουμε τις διαφωνίες μας και να είμαστε όλοι κερδισμένοι.

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Διαβάστε την ιστορία των δύο φίλων στο διαδίκτυο και έπειτα συζητήστε όλοι μαζί στην τάξη. [Η ιστορία δύο φίλων](#)

Επίλυση προβλημάτων:
άσκηση αντιστοίχισης

A.3. Οικογενειακές δράσεις

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να αναπτύξουν δεξιότητες ενεργής συμμετοχής στην οικογενειακή ζωή.
- Να περιγράψουν οικογενειακές ασχολίες.
- Να προσδιορίζουν οικογενειακές δραστηριότητες εκτός σπιτιού.
- Να αναπτύσσουν δράσεις κοινωνικής συμμετοχής ως μέλη της οικογένειας.
- Να συζητούν ζητήματα ευαισθητοποίησης σε θέματα περιβάλλοντος και διαφορετικότητας.

Οικογενειακή ζωή

1η Δραστηριότητα:

Κατασκευή
εννοιολογικού
χάρτη της
οικογενειακής
ζωής

Ο εννοιολογικός χάρτης είναι ένα σχεδιάγραμμα που μας βοηθά να οργανώνουμε τις σκέψεις μας και να μαθαίνουμε ευκολότερα. Στο κέντρο γράφουμε τη βασική έννοια, για παράδειγμα «η οικογενειακή ζωή», και γύρω-γύρω γράφουμε και συνδέουμε με γραμμές άλλες έννοιες/ιδέες που έχουν σχέση με τη βασική έννοια, για παράδειγμα «το οικογενειακό τραπέζι». Μπορούμε αντί για λέξεις να χρησιμοποιήσουμε σχήματα, εικόνες ή να ζωγραφίσουμε. Σκεφθείτε άτομα, πράγματα και γεγονότα που συνδέονται με την οικογενειακή ζωή και κατασκευάστε τον εννοιολογικό χάρτη της «οικογενειακής ζωής».

Θέτοντας ρεαλιστικούς στόχους

2η Δραστηριότητα:

Συμπλήρωσε στο φύλλο εργασίας τους στόχους σου για να συμμετέχεις περισσότερο και πιο ουσιαστικά στην οικογενειακή και κοινωνική ζωή. Οι στόχοι θα αφορούν την ενεργή συμμετοχή σου στην οικογένεια ή/και στη γειτονιά σου ή στο σχολείο. Να καταγράψεις τους στόχους που ονειρεύεσαι να υλοποιήσεις την επόμενη εβδομάδα, τον επόμενο μήνα, τους έξι μήνες, τον έναν χρόνο, τα δύο χρόνια και τα πέντε χρόνια.

Δημιουργία
πυραμίδας
σε 6 μέρη

Θέτω
στόχους

Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας οι μαθητές/τριες θα γράψουν στην πυραμίδα τους πέντε (5) στόχους της επόμενης εβδομάδας. Όσοι επιθυμούν μπορούν να παρουσιάσουν τους στόχους τους στην ολομέλεια της τάξης.

3η Δραστηριότητα:
«Εμείς στο σπίτι μας»

Με τη δραστηριότητα «Εμείς στο σπίτι μας» θα γνωρίσουμε την οικογενειακή ζωή μέσα από τις σκέψεις και τις εμπειρίες των μαθητών και μαθητριών της τάξης.

Θα χωριστούμε σε ομάδες και θα χρησιμοποιήσουμε την τεχνική της συνεργατικής συναρμολόγησης για να γνωρίσουμε τις ασχολίες και τις δράσεις των μελών της οικογένειας.

Τι είναι η τεχνική της συνεργατικής συναρμολόγησης;

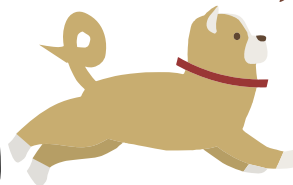
Η συνεργατική συναρμολόγηση είναι μία μέθοδος συνεργατικής μάθησης. Οι μαθητές θα χωριστούν σε ομάδες με τον ίδιο αριθμό ατόμων. Κάθε μέλος της ομάδας θα αναλάβει έναν συγκεκριμένο ρόλο, για παράδειγμα του μπαμπά, της μαμάς, του παιδιού, της γιαγιάς, και θα ασχοληθεί με τις ασχολίες αυτού του ρόλου στα πλαίσια της οικογενειακής ζωής.

Οικογενειακή ζωή

Κατάλαβα! Κάποιος θα κάνει τον μπαμπά, κάποια θα κάνει τη μαμά, το παιδί, τον παππού, τη γιαγιά!

Ακριβώς! Θα γίνουν οι αρχικές ομάδες, και τα μέλη τους θα αναλάβουν διαφορετικούς ρόλους. Στην αρχή θα μιλήσουν τα μέλη της ομάδας μεταξύ τους για τους ρόλους τους και τις ασχολίες τους στην οικογένεια.

Στη συνέχεια
θα χωριστούν
οι ομάδες και θα
δημιουργήσουν νέες
ομάδες, τις ομάδες
των ειδικών!

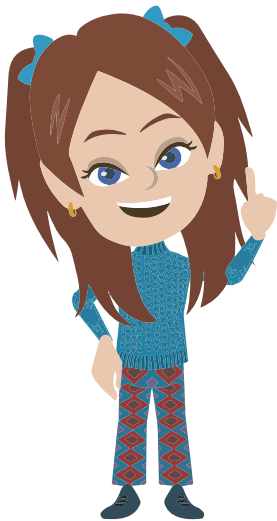
Των ειδικών; Τι εννοείς; Θα
ενωθούν όλοι οι μπαμπάδες,
όλες οι μαμάδες, όλα τα παιδιά;

Ναι, Χριστίνα! Σωστά το
σκέφτηκες! Συζητώντας
όλοι το ίδιο θέμα θα το
αναλύσουν περισσότερο.

Έπειτα θα ξαναγίνουν οι
αρχικές ομάδες για να μεταφέρει
ο κάθε ειδικός τα συμπεράσματα
στη δική του ομάδα. Θα τους
ενημερώσει για τις ασχολίες του
μέσα στην οικογένεια.

Γι' αυτό λέγεται
συνεργατική συναρμολόγηση.
Όλοι συνεργάζονται
μεταξύ τους και αναλύουν
σε βάθος το θέμα.

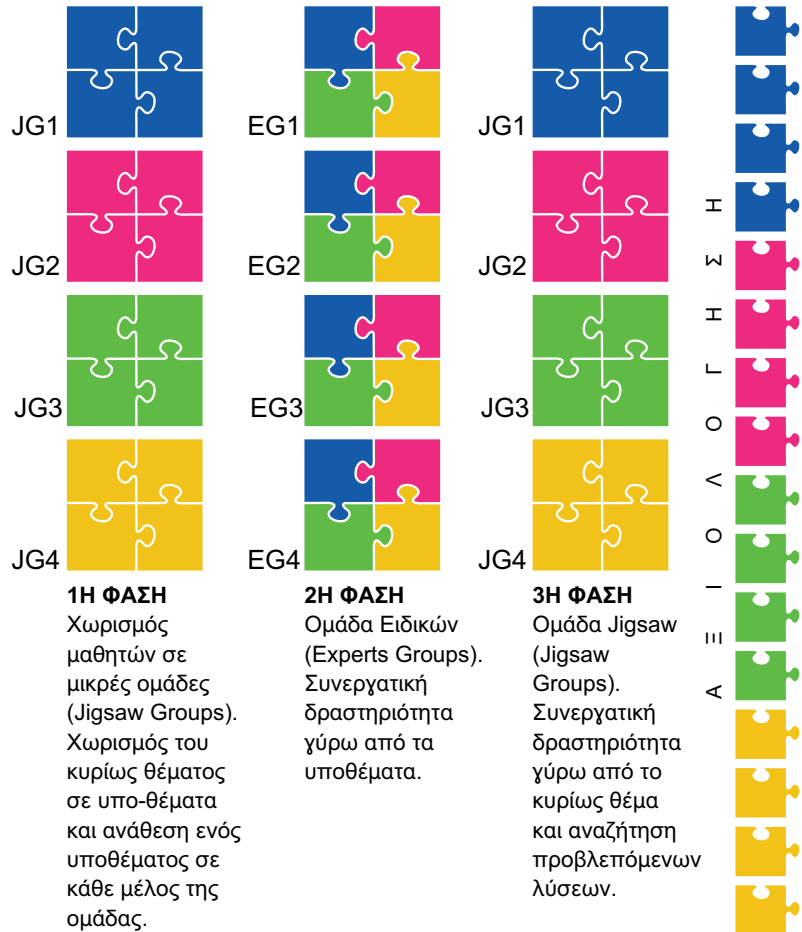
Εγώ προτείνω, όταν θα ολοκληρωθεί η συζήτηση στις ομάδες, η κάθε ομάδα των ειδικών να παρουσιάσει σε όλα τα παιδιά τις εργασίες που τα μέλη της έχουν αναλάβει στην οικογένεια.

Θα χωρίσουμε τον πίνακα σε τόσα μέρη όσα και οι ρόλοι και ένας από κάθε ομάδα, ο συντονιστής, θα καταγράφει στο αντίστοιχο πεδίο του πίνακα τις εργασίες του «μπαμπά», της «μαμάς», των «παιδιών», της «γιαγιάς» και του «παππού».

Ναι, συμφωνώ, είναι ωραία η ιδέα σου.

Θα κυκλώσουμε τα σημαντικά για να μην τα ξεχνάμε!

Σχηματική Απεικόνιση της Συνεργατικής Συναρμολόγησης (Jigsaw).

Έτσι θα δουν και θα ακούσουν όλα τα παιδιά τι συζητήθηκε στις ομάδες και θα μπορούν να μάθουν γι' αυτά που ειπώθηκαν. Όσα είναι σπουδαία θα πρέπει να τα υιοθετήσουμε στην καθημερινή μας οικογενειακή ζωή και κάποια ίσως θα πρέπει να τα αλλάξουμε.

Θα μπορούσαμε στο μάθημα των Εικαστικών να ζωγραφίσουμε κάποιες από τις εργασίες και να δημιουργήσουμε τον τοίχο του έργου της οικογενειακής ζωής των μαθητών της τάξης μας!

Θα μπορούν να τον επισκεφτούν και οι μαθητές των άλλων τάξεων και να τους εξηγήσουμε πώς καταλήξαμε σε αυτές τις εικόνες.

Ναι, είναι σπουδαία ιδέα!

Πάμε να ξεκινήσουμε παιδιά;
Μην ξεχνάτε να ελέγχετε τον χρόνο!

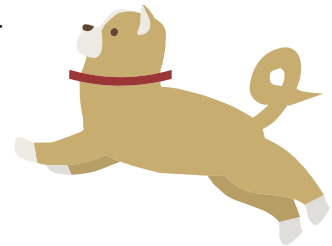
Οικογενειακές
Δράσεις

Οι μαθητές/τριες μπορούν με διάφορους τρόπους να δημιουργήσουν **τον τοίχο του έργου της οικογενειακής ζωής των μαθητών/τριών της τάξης**. Θα μπορούν να τον επισκεφτούν και οι μαθητές/τριες των άλλων τάξεων και να τους εξηγήσουν πώς κατέληξαν σε αυτές τις εικόνες.

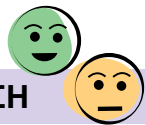
Με λίγα λόγια

Είναι πολύ σπουδαίο να συμμετέχουμε στη ζωή της οικογένειάς μας και να γνωρίζουμε τις εργασίες που αναλαμβάνει το κάθε μέλος της. Εκτός από τις οικογενειακές στιγμές μέσα στο σπίτι, όπως το οικογενειακό τραπέζι, τα μέλη της οικογένειας συμμετέχουν ενεργά και στην κοινωνική ζωή της οικογένειας. Συζητούν κοινωνικά θέματα και παίρνουν μέρος σε κοινωνικές δράσεις που αφορούν θέματα τα οποία επηρεάζουν την οικογενειακή και κοινωνική ζωή, όπως ο εθελοντισμός, το περιβάλλον, η διαφορετικότητα και η φιλοζωία.

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

4η Δραστηριότητα:

«Η παλάμη του περιβάλλοντος»

Σε ένα φύλλο A4 σχηματίστε το περίγραμμα της παλάμης σας. Γράψτε στο κέντρο της παλάμης το όνομα της οικογένειάς σας. Γράψτε σε κάθε αποτύπωμα των δακτύλων ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον της πόλης ή του χωριού ή του παγκόσμιου περιβάλλοντος που τα έχετε συζητήσει στην οικογένειά σας. Ανακοινώστε στην ολομέλεια της τάξης αυτά που γράψατε. Όταν ολοκληρώσουν όλοι οι μαθητές/τριες, στον πίνακα ο/η δάσκαλος/α γράφει ένα ή περισσότερα θέματα που οι μαθητές/τριες ανέδειξαν ως σημαντικά. Γίνεται συζήτηση για τα θέματα και προτείνονται λύσεις. Το φύλλο με την παλάμη του περιβάλλοντος θα μπορεί να αποθηκευθεί στον Ατομικό Φάκελο Εργασιών του/της μαθητή/τριας.

Α.4. Πώς οργανώνω τη σχολική μελέτη στο σπίτι

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να περιγράφουν τρόπους επικοινωνίας με τους/τις συμμαθητές/-τριές τους.
- Να αναφέρουν τρόπους βοήθειας από τους γονείς.
- Να αναπτύσσουν στρατηγικές οργάνωσης του χρόνου και της μελέτης.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες αυτοαποτελεσματικότητας και αυτοκατεύθυνσης στη σχολική εργασία.

Θέτοντας ρεαλιστικούς στόχους

1η Δραστηριότητα:

Σχολική μελέτη

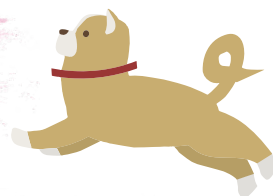
Παρακολούθησε προσεκτικά το βίντεο και δες τους τρόπους που οργανώνουν τη μελέτη τους ο Σπύρος και η Χριστίνα. Στη συνέχεια γράψε στις παρακάτω γραμμές τι παρατήρησες.

Οι στρατηγικές μελέτης είναι οι τρόποι που χρησιμοποιεί ο κάθε μαθητής και η καθεμία μαθήτρια για να μαθαίνει στο σχολείο και στο σπίτι και να οργανώνει αποτελεσματικά τη μελέτη του/της.

Παρακάτω είναι κάποιες από τις στρατηγικές που θα σας βοηθήσουν στη μελέτη στο σχολείο και στο σπίτι.

Στρατηγικές για την κατανόηση κειμένου είναι ο εντοπισμός άγνωστων λέξεων, η δημιουργία αυτοερωτήσεων από τους/τις μαθητές/τριες, η υπογράμμιση κύριων σημείων και η σημείωση λέξεων-κλειδίων.

Στρατηγικές για την απομνημόνευση είναι η περίληψη, οι νοερές εικόνες που σχηματίζει ο/η μαθητής/τρια, η υπογράμμιση και οι μνημονικές τεχνικές, όπως τα ακρωνύμια, οι ακροστιχίδες, οι ρίμες και οι λέξεις-κλειδιά, ο πλαγιότιτλος και ο εννοιολογικός χάρτης.

2η Δραστηριότητα:

Συμπλήρωσε τη ρίμα ΓΑΛΑ που αναφέρεται στους ποταμούς της Θεσσαλονίκης.

Γ αλλικός

Α

Λ

Α λιάκμονας

Η λίστα αυτοαξιολόγησης

3η Δραστηριότητα:

Διάβασε τη λίστα αυτοαξιολόγησης και πρόσθεσε 2 δικές σου προτάσεις. Προσπάθησε να εντάξεις τη λίστα στην καθημερινότητά σου. Θυμήσου να τη συμπληρώσεις πριν το επόμενο μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής.

Λίστα αυτοαξιολόγησης

Έκανα τα παρακάτω;	Ημέρα
Οργάνωσα το ημερήσιο πρόγραμμά μου;	
Έκανα πρόγραμμα για τη μελέτη των μαθημάτων μου;	
Υπολόγισα τον χρόνο που χρειάζομαι για τη μελέτη;	
Άρχισα τη μελέτη νωρίς;	
Οργάνωσα τα διαλείμματά μου;	
Τελείωσα στον χρόνο που προγραμμάτισα;	
Διάβασα όλα τα μαθήματα;	
Έκανα καλά γράμματα;	
Έλεγχα τα γραπτά μου και διόρθωσα τα λάθη μου;	
Δέχθηκα βοήθεια από τους γονείς μου;	
Είμαι ευχαριστημένος/η από το αποτέλεσμα;	
Έλεγχα ότι είναι όλα τα πράγματα της επόμενης ημέρας στην τσάντα μου;	
Άφησα χρόνο για παιχνίδι;	
Άφησα χρόνο για να συναντήσω τους/τις φίλους/ες μου;	

Φύλλο εβδομαδιαίας ανασκόπησης

5η Δραστηριότητα:

Συμπλήρωσε το φύλλο αυτοαξιολόγησης της εβδομαδιαίας ανασκόπησης της σχολικής ζωής.

Φύλλο αυτοαξιολόγησης
εβδομαδιαίας ανασκόπησης

Γωνιά μελέτης στην τάξη

6η Δραστηριότητα:

Ο χώρος μελέτης είναι σημαντικός παράγοντας για την υποστήριξη των μαθητών και μαθητριών στη μελέτη τους στο σχολείο και στο σπίτι. Οι μαθητές/τριες της τάξης, ανάλογα με τον αριθμό, θα χωριστούν σε ομάδες και θα δημιουργήσουν δύο γωνιές μελέτης στην τάξη. Πρώτα θα συζητήσουν πώς θα ήθελαν να είναι η γωνιά μελέτης στην τάξη. Ο κάθε μαθητής και η καθεμία μαθήτρια έχει διαφορετικά ενδιαφέροντα, αλλά και ανάγκες, για τη μελέτη του/της και σίγουρα θα έχει διαφορετικές ιδέες. Γι' αυτό η δημιουργία δύο γωνιών δίνει τη δυνατότητα να εκφραστούν περισσότερες προτάσεις.

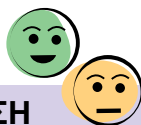

Ο/Η δάσκαλος/α θα καταγράψει στον πίνακα τις βασικές ιδέες των μαθητών/τριών, θα χωρίσει τις ομάδες και θα δώσει τα υλικά για τη δημιουργία της γωνιάς. Κάποιες ιδέες είναι το εβδομαδιαίο πρόγραμμα μαθημάτων ή δραστηριοτήτων ή παιχνιδιών ή συζήτησης, ένα ρολόι, κάποια μαξιλάρια, ένα χαλάκι, μία μικρή βιβλιοθήκη, ένα τραπέζι, ένα ραδιόφωνο ή ηχείο για μουσική, ο πίνακας ανακοινώσεων, τα επιτραπέζια παιχνίδια, τα μολύβια, οι μπογιές, τα μπλοκ ζωγραφικής και τα χρωματιστά χαρτόνια.

Με λίγα λόγια

Η σωστή οργάνωση της σχολικής μελέτης βοηθά τα παιδιά να μαθαίνουν πιο εύκολα και σε λιγότερο χρόνο. Έτσι, τους μένει περισσότερος ελεύθερος χρόνος για ξεκούραση, παιχνίδι και δημιουργικές δραστηριότητες. Για να οργανώσουν τη μελέτη στο σπίτι και στο σχολείο χρησιμοποιούν διάφορες στρατηγικές, όπως η υπογράμμιση των κύριων σημείων σε ένα κείμενο. Επίσης, ένας καλός χώρος μελέτης βοηθάει τα παιδιά να συγκεντρωθούν και να μελετήσουν καλύτερα.

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Κατασκευή του
εννοιολογικού χάρτη
της σχολικής μελέτης

Β

Θεματικό πεδίο

Η ζωή στο σχολείο μου

Οι θεματικές ενότητες είναι:

Η δομή του σχολείου

Οι ρόλοι των μελών της τάξης και ο δικός μου ρόλος στο σχολείο

Σχολικές σχέσεις

Σχολικές δραστηριότητες

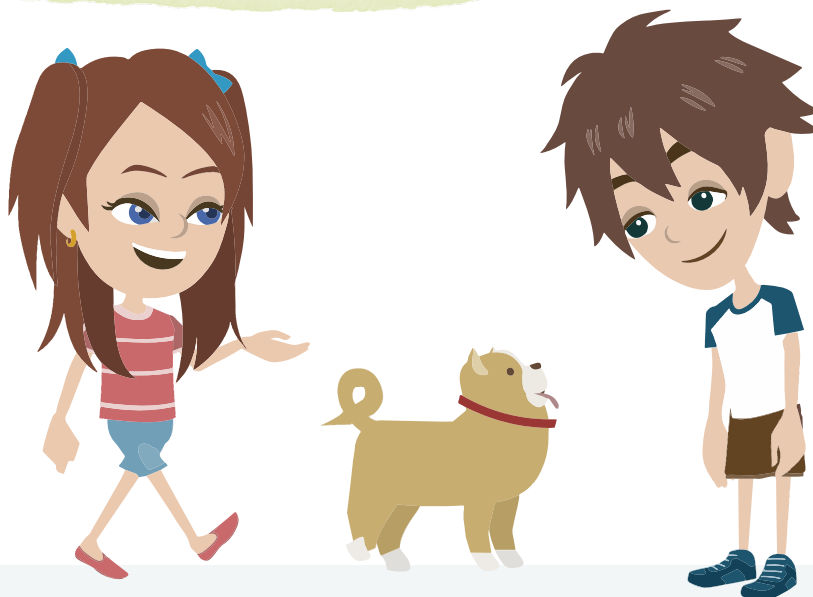
Στο θεματικό πεδίο «Η ζωή στο σχολείο μου» θα μάθουμε:

- Να περιγράφουμε τη δομή του σχολείου μας.
- Να προσδιορίζουμε τους ρόλους των μελών της σχολικής κοινότητας και τον δικό μας ρόλο στην τάξη.
- Να κατανοούμε τη δυναμική της τάξης και να αναπτύξουμε δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας, καθώς και τρόπους επίλυσης των διαφορών.
- Να εντοπίζουμε και να αντιμετωπίζουμε ζητήματα βίας και εκφοβισμού.
- Να αναγνωρίζουμε τη σημασία της συλλογικής ταυτότητας.
- Να σχεδιάζουμε δραστηριότητες κοινωνικής ευαισθητοποίησης και επίλυσης κοινωνικών προβλημάτων.
- Να συμμετέχουμε ενεργά και κριτικά ως υπεύθυνοι πολίτες στην επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Λέξεις-κλειδιά

Σχολική κοινότητα, σχολικές δραστηριότητες, ρόλοι, καθήκοντα, δικαιώματα, λήψη αποφάσεων, δυναμική τάξης, επικοινωνιακές δεξιότητες, «ευγενική απόσταση», σχολικός εκφοβισμός, συλλογική δράση, κοινωνική ευαισθητοποίηση, περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση

B.1. Η δομή του σχολείου

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να περιγράφουν τη δομή του σχολείου, τις κοινωνικές θέσεις και τους ρόλους που απορρέουν από αυτές.
- Να αναλύουν τις υποχρεώσεις, τα καθήκοντα και τα δικαιώματα των μελών του σχολείου τους.

Πηγή: Προσωπικό αρχείο της συγγραφέως.

Εικόνα 1: Δημοτικό Σχολείο.

1η Δραστηριότητα:

Είστε μαθητές της Ε΄ τάξης δημοτικού σχολείου. Η Εικόνα 1 δείχνει ένα δημοτικό σχολείο. Σκεφτείτε το δικό σας δημοτικό σχολείο και με καταιγισμό ιδεών δημιουργήστε τον εννοιολογικό χάρτη του σχολείου σας. Γράψτε για το κτήριο, τις αίθουσες, την αυλή, τον/τη διευθυντή/-ντρια, τους εκπαιδευτικούς, τους/τις μαθητές/-τριες, το βοηθητικό προσωπικό.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες δημιούργησαν το οργανόγραμμα του δημοτικού σχολείου. Δημιούργησαν ένα διάγραμμα ιεραρχίας που αποτυπώνει τη δομή της οργάνωσης του σχολείου και τις σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων σε αυτό. Στην κορυφή της ιεραρχίας είναι ο/η διευθυντής/ντρια του σχολείου.

Πώς σου φαίνεται η ιδέα να προτείνουμε στα παιδιά να πάρουν συνέντευξη από τον/τη διευθυντή/ντρια του σχολείου;

Δομή Σχολείου

Είναι πολύ ωραία ιδέα! Η συνέντευξη είναι μία δομημένη συνομιλία όπου ο ένας, ο συνεντευκτής, κάνει ερωτήσεις και ο άλλος, ο συνεντευξιζόμενος, δίνει απαντήσεις. Άρα θα πρέπει να βοηθήσουμε τα παιδιά να οργανώσουν τις ερωτήσεις τους.

Ναι, συμφωνώ. Εμείς θα δώσουμε κάποιες ιδέες και τα παιδιά θα δομήσουν τη συνέντευξη με τις κατάλληλες ερωτήσεις. Τι λες κι εσύ, Άρκε;

Κατασκευή του
νοητικού χάρτη
του δημοτικού
σχολείου

Η δομή της συνέντευξης

- Από ποιον ή ποια θα πάρετε συνέντευξη; Δηλαδή ποιος ή ποια είναι ο/η συνεντευξιζόμενος/η;
- Ποιος/Ποια θα πάρει τη συνέντευξη; Δηλαδή ποιος/ποια θα είναι ο/η συνεντευκτής/κτρια;
- Σε ποιον χώρο θα γίνει η συνέντευξη;
- Ποιο θα είναι το θέμα της;
- Πόσο χρόνο θα διαρκέσει;
- Οι ερωτήσεις, γενικά, θα πρέπει να είναι ανοιχτές. Δηλαδή να μην απαντάει ο/η συνεντευξιζόμενος/η με μία λέξη, αλλά να αναπτύσσει τον λόγο του/της.

Παράδειγμα κλειστής ερώτησης:

Ήταν επιλογή σας να γίνεται Διευθυντής/ντρια; Η απάντηση θα είναι Ναι ή Όχι.

Παράδειγμα ανοιχτής ερώτησης:

Γιατί επιλέξατε να γίνεται Διευθυντής/ντρια; Η απάντηση θα περιλαμβάνει τους λόγους του/της.

Η πρώτη ερώτηση θα είναι γενική για να δώσει ο/η συνεντευξιζόμενος/η πολλές πληροφορίες και λέξεις-κλειδιά για να γίνουν οι επόμενες ερωτήσεις.

Μην ξεχνάτε ότι ο σκοπός της συνέντευξης είναι η συλλογή πληροφοριών για το θέμα που επεξεργάζεστε.

2η Δραστηριότητα:

«Συνέντευξη με τον/τη διευθυντή/ντρια του σχολείου, τους/τις εκπαιδευτικούς και το βοηθητικό προσωπικό για τις αρμοδιότητές τους ως εργαζόμενοι/ες».

Η συνέντευξη

Οι μαθητές/τριες, με τη βοήθεια του/της δασκάλου/ας, καταγράφουν το προσωπικό του σχολείου (διευθυντής/ντρια, υποδιευθυντής/ντρια, εκπαιδευτικοί, ψυχολόγος, κοινωνικός λειτουργός, σχολικός νοσηλεύτης, βοηθητικό προσωπικό). Στη συνέχεια χωρίζονται σε ομάδες για να τους πάρουν συνέντευξη.

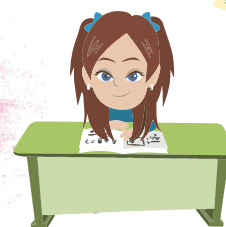
Γράφουν στον πίνακα τις ομάδες και τα άτομα από τα οποία θα πάρει συνέντευξη η καθεμία.

Τα μέλη της κάθε ομάδας με καταιγισμό ιδεών θα καταγράψουν τις ιδέες τους. Μετά από συζήτηση θα επιλέξουν τουλάχιστον τέσσερις ερωτήσεις, τις οποίες θα προετοιμάσουν και θα αποφασίσουν με ποια σειρά θα τις απευθύνουν. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης μπορούν να προκύψουν περισσότερες ερωτήσεις. Το κάθε μέλος της ομάδας θα αναλάβει έναν ρόλο. Κάποιοι θα αναλάβουν τον ρόλο του συνεντευκτή, θα κάνουν τις ερωτήσεις και θα διατηρούν τη βλεμματική επαφή με τον συνεντευξιζόμενο, και κάποιοι θα κρατούν σημειώσεις.

Οι συνεντευκτές και οι βοηθοί θα συμπληρώσουν το φύλλο εργασίας «Η συνέντευξη».

Οι μαθητές/τριες, για να εξασκηθούν, θα παίξουν πριν τη συνέντευξη τους δύο ρόλους «του συνεντευκτή και του συνεντευξιζόμενου».

Με την ολοκλήρωση των συνεντεύξεων οι ομάδες θα επεξεργαστούν τις πληροφορίες και θα τις κωδικοποιήσουν. Στην ολομέλεια της τάξης θα αναφέρουν την ιδιότητα, τον ρόλο και τις αρμοδιότητες των συνεντευξιζομένων. Θα συγκρίνουν τη θέση του/της διευθυντή/ντριας με εκείνες των υπόλοιπων εκπαιδευτικών και του βοηθητικού προσωπικού. Θα συζητήσουν στην τάξη για τα προσόντα, τα καθήκοντα, τις ευθύνες και τα προνόμια της κάθε θέσης. Θα συζητήσουν για την εμπειρία τους από τη συνέντευξη και τις διορθώσεις που θα έκαναν. Την εργασία τους μπορούν να τη δημοσιεύσουν στην εφημερίδα της τάξης ή στον ιστότοπο του σχολείου.

3η Δραστηριότητα:

Γράψτε στην πρώτη στήλη του γραφικού οργανωτή **T** τα δικαιώματα του διευθυντή, των εκπαιδευτικών, του βοηθητικού προσωπικού του σχολείου και στη δεύτερη στήλη τις υποχρεώσεις που έχει η θέση τους.

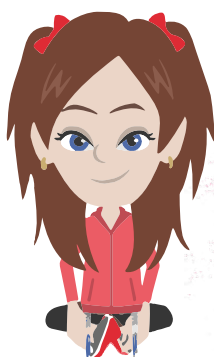

Δικαιώματα και υποχρεώσεις του προσωπικού του σχολείου

Ο Θυρεός του σχολείου

Θυρεός είναι ένα έμβλημα, συνήθως σε σχήμα ασπίδας, που μοιάζει με θύρα και έχει διάφορες παραστάσεις.

Το έμβλημα (εθνόσημο) της Ελληνικής Δημοκρατίας αποτελείται από έναν κυανό θυρεό που σχηματίζει μία αιχμή στο μέσο της κάτω πλευράς του. Στη μέση ο θυρεός φέρει έναν λευκό σταυρό ο οποίος περιβάλλεται εξ ολοκλήρου από δύο κλαδιά δάφνης.

4η Δραστηριότητα:

Δημιουργήστε τον θυρεό του σχολείου σας. Σκεφτείτε τα χαρακτηριστικά στοιχεία που έχει το σχολείο σας, το σχήμα και τα χρώματα που θέλετε να δώσετε στον δικό σας θυρεό. Μπορείτε να κάνετε μία έρευνα στο διαδίκτυο και να πάρετε πολλές ιδέες. Εάν το σχολείο έχει ήδη θυρεό, μπορείτε να δημιουργήσετε τον θυρεό της τάξης σας.

Ετυμολογία της λέξης σχολείο

Η σχολική κοινότητα

Το σχολείο είναι ένας εκπαιδευτικός θεσμός, ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα που έχει ως αποστολή τη μόρφωση και την αγωγή των παιδιών και λειτουργεί με βάση το επίσημα αναγνωρισμένο Πρόγραμμα Σπουδών.

Όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας (διευθυντής, εκπαιδευτικοί, βοηθητικό προσωπικό, μαθητές, γονείς, τοπικοί φορείς) συνεργάζονται για την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου, τη διοργάνωση των ενδοσχολικών και εξωσχολικών εκδηλώσεων, δραστηριοτήτων και προγραμμάτων, καθώς και για την ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ όλων των παραγόντων της σχολικής ζωής.

Ο/Η διευθυντής/ντρια με τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών λαμβάνουν τις αποφάσεις για την οργάνωση της σχολικής ζωής και την καλλιέργεια ενός θετικού σχολικού κλίματος, που να βασίζεται στην επικοινωνία, τον διάλογο και στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών. Η συνεργασία με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων βοηθάει στην επιτυχία των στόχων τους. Κάθε χρόνο επικαιροποιούν τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της Σχολικής Μονάδας, που περιλαμβάνει τους κανόνες λειτουργίας της. Σε κάθε σχολική μονάδα λειτουργεί το Σχολικό Συμβούλιο, που στη σύνθεσή του περιλαμβάνει αντιπροσώπους από τα μέλη της σχολικής κοινότητας (διευθυντής, εκπαιδευτικοί, γονείς, εκπρόσωποι του δήμου). Ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης της σχολικής μονάδας έχει την ευθύνη για την παιδαγωγική και επιστημονική καθοδήγηση των εκπαιδευτικών.

Με λίγα λόγια

Τα δημοτικά σχολεία έχουν οργανωμένη δομή και κανόνες, που εξασφαλίζουν την καλή λειτουργία τους. Στην κορυφή της διοίκησης του σχολείου βρίσκεται ο/η διευθυντής/ντρια του σχολείου και, εάν πρόκειται για μικρά σχολεία, ο/η προϊστάμενος/η. Ο διευθυντής διοικεί το σχολείο σε συνεργασία με τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών, δηλαδή τους εκπαιδευτικούς του σχολείου. Το έργο του υποστηρίζει το βοηθητικό προσωπικό του σχολείου, ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων και οι τοπικές αρχές. Όλα τα μέλη του σχολείου έχουν υποχρεώσεις και δικαιώματα και συνεργάζονται για την εύρυθμη λειτουργία του.

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το δικό μου
σχολείο

5η Δραστηριότητα:

Το δικό μου σχολείο

Εργαστείτε σε ομάδες και καταγράψτε τρία πράγματα που σας αρέσουν να κάνετε στο σχολείο και δύο θετικά πράγματα που έχει το σχολείο σας. Εκφράστε με παντομίμα στις άλλες ομάδες τα συναισθήματά σας για το σχολείο και την τάξη σας.

Μου αρέσει να κάνω:

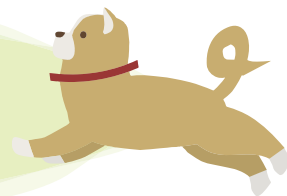
Έχει το σχολείο:

Β.2. Οι ρόλοι των μελών της τάξης και ο δικός μου ρόλος στο σχολείο

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να προσδιορίζουν τον δικό τους ρόλο στην τάξη και στο σχολείο.
- Να αισθάνονται επαρκείς για το σχολείο.
- Να συζητούν τους τρόπους λήψης αποφάσεων στην τάξη τους.

Προέκταση της δημοκρατικής λειτουργίας της τάξης είναι και το εργαστήριο διαμόρφωσης δημοκρατικών κανόνων.

1η Δραστηριότητα:

«Εργαστήριο διαμόρφωσης δημοκρατικών κανόνων»

Θέμα: Η διαμόρφωση κανόνων για τη δημοκρατική λειτουργία της τάξης.

Οι μαθητές θα εργαστούν με τη στρατηγική συνεργασίας
«Σκέψου-Συνεργάσου-Μοιράσου».

Αρχικά ο κάθε μαθητής/τρια θα στοχαστεί σιωπηλά με νοερό καταιγισμό ιδεών και μετά θα γράψει έναν κανόνα για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης.

Στη συνέχεια ανά δυάδες θα συζητήσουν για τους κανόνες που πρότειναν. Θα ανταλλάξουν απόψεις και επιχειρήματα για να διαπιστώσουν εάν οι κανόνες που πρότειναν είναι δυνατό να τηρηθούν ή όχι. Καταλήγουν στην από κοινού διαμόρφωση ενός ή δύο κανόνων και τους παρουσιάζουν στην ολομέλεια της τάξης.

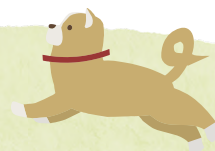
Ο/Η δάσκαλος/α ζητά από κάθε ζευγάρι μαθητών/τριών να ανακοινώσει τους κανόνες και ακολουθεί συζήτηση. Οι μαθητές με ανάταση των χεριών ψηφίζουν τους κανόνες. Οι 5 επικρατέστεροι θα επιλεγούν, εφόσον εξεταστούν και διαπιστωθεί ότι πληρούν τα κριτήρια του καλού κανόνα. Η εξέταση και ο έλεγχος των προϋποθέσεων του κανόνα θα γίνεται σε κάθε επιμέρους χαρακτηριστικό.

Ένας κανόνας θεωρείται καλός και εφαρμόσιμος όταν είναι:

- Σαφής.
- Κατανοητός.
- Δίκαιος.
- Απαραίτητος.
- Εφαρμόσιμος.
- Αποδεκτός.
- Δεν έρχεται σε αντίθεση με άλλον κανόνα.
- Αναφέρει την κύρωση-ποινή όταν δεν τηρείται.
- Μπορεί να αλλάξει, εφόσον αλλάξουν οι συνθήκες που τον δημιούργησαν.

Η τελική διατύπωση του κανόνα θα επικυρώνεται με την έγκριση της απόλυτης πλειοψηφίας (δηλαδή οι μισοί και ένας/μία επιπλέον από τα μέλη της μαθητικής κοινότητας που συμμετείχαν στην ψηφοφορία) των παρόντων μελών της μαθητικής κοινότητας της τάξης «διά ανατάσεως της χειρός». Εάν υπάρχει ισοψηφία μπορεί να ξανασυζητηθεί το θέμα και να υιοθετηθούν κάποιες αλλαγές. Εάν και πάλι υπάρχει ισοψηφία θα προτείνει λύση η ολομέλεια της τάξης.

Ο/Η γραμματέας του Συμβουλίου της τάξης θα συντάξει το Πρακτικό της συνεδρίασης με τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας και θα το υπογράψουν όλα τα μέλη. Οι 5 κανόνες θα αναρτηθούν μαζί με το Πρακτικό στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης ή στον τοίχο του έργου.

2η Δραστηριότητα:

«Διαμόρφωση κανόνων λειτουργίας του σχολείου»

Θέμα: «Οι παρακάτω κανόνες που αφορούν τη λειτουργία του σχολείου είναι δίκαιοι ή όχι; Γιατί;»

Το Συμβούλιο
της τάξης

Δύο τάξεις θέλουν να χρησιμοποιήσουν την αίθουσα της βιβλιοθήκης την ίδια ημέρα και ώρα. Θα τη χρησιμοποιήσει όποια τάξη το δήλωσε πρώτη.

Την ώρα του διαλείμματος απαγορεύεται οι μαθητές/τριες να τρέχουν στον προαύλιο χώρο του σχολείου.

Στην ημερήσια εκδρομή όποιος/α δεν έρθει έγκαιρα, δεν θα συμμετέχει.

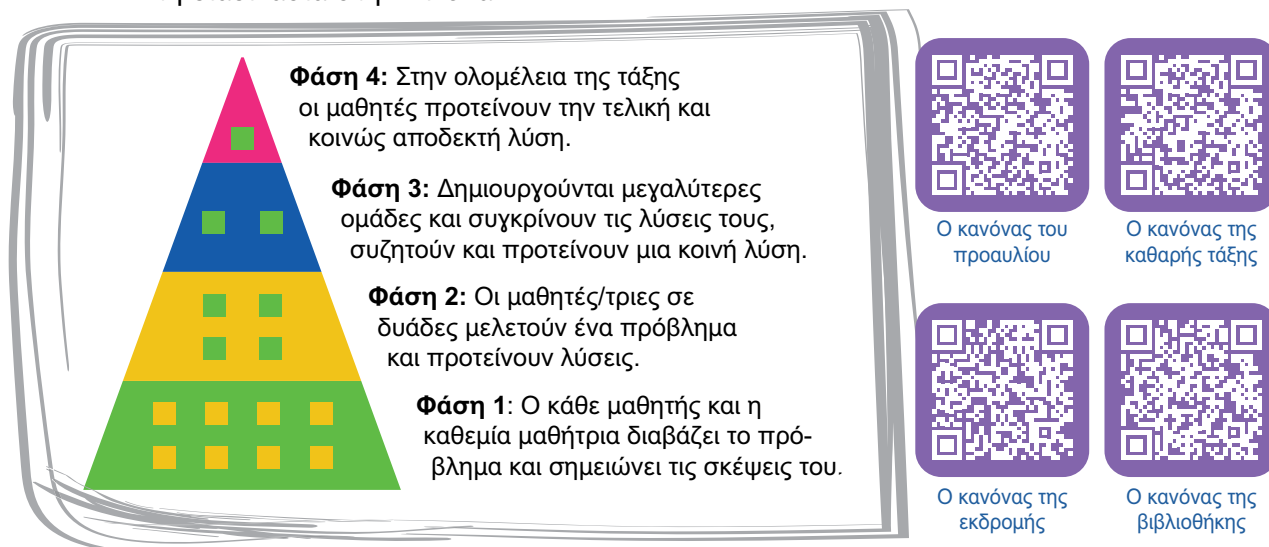
Οι μαθητές/τριες πρέπει να φροντίζουν να διατηρούν την τάξη τους καθαρή.

Β.2. Οι ρόλοι των μελών της τάξης και ο δικός μου ρόλος στο σχολείο

Οι μαθητές θα συμπληρώσουν τα 4 φύλλα εργασίας τα οποία περιέχουν από έναν κανόνα για τη λειτουργία του σχολείου. Θα δουλέψουν ομαδοσυνεργατικά σύμφωνα με τη διαδικασία στην Εικόνα 2.

Εικόνα 2: Η πυραμίδα της διαδικασίας για τη διαμόρφωση κανόνων.

Οι μαθητές θα εργαστούν με τη στρατηγική συνεργασίας της «Πυραμίδας ή Χιονοστιβάδας»

1η φάση: Αρχική μελέτη του θέματος «Ο παρακάτω κανόνας είναι δίκαιος ή όχι; Γιατί;». Ο κάθε μαθητής/τρια θα διαβάσει τον κανόνα του φύλλου εργασίας και θα στοχαστεί σιωπηλά με νοερό καταιγισμό ιδεών. Στη συνέχεια, απαντώντας το ερώτημα, θα σημειώσει τις σκέψεις του στο φύλλο εργασίας.

2η φάση: Σύγκριση και σύνταξη απάντησης σε ζευγάρια. Δημιουργούνται ζευγάρια που επεξεργάζονται τον ίδιο κανόνα. Συζητούν με επιχειρήματα όσα κατέγραψε ο καθένας στο ερώτημα εάν ο κανόνας είναι δίκαιος ή όχι και γιατί. Συγκρίνουν, μελετούν και καταλήγουν σε κοινά αποδεκτή πρόταση-απάντηση, την οποία θα παρουσιάσουν.

3η φάση: Σύγκριση και σύνταξη απάντησης σε μεγαλύτερες ομάδες. Δημιουργούνται ομάδες μεγαλύτερες σε αριθμό με κριτήριο τον ίδιο κανόνα. Τα ζευγάρια μέσα στη μεγαλύτερη ομάδα παρουσιάζουν την από κοινού απάντηση που έδωσαν στο παραπάνω ερώτημα. Στη συνέχεια συζητούν όλες τις απαντήσεις και καταλήγουν σε μία απάντηση, που θα παρουσιάσουν στην ολομέλεια της τάξης.

4η φάση: Πρόταση τελικής λύσης. Η κάθε ομάδα θα παρουσιάσει στην ολομέλεια της τάξης την τελική της απάντηση και θα αιτιολογήσει το πώς κατέληξε σε αυτό το συμπέρασμα. Εάν συμπεράνουν ότι ο κανόνας δεν είναι δίκαιος θα προτείνουν τρόπους για να μην εφαρμοστεί.

Γίνεται συζήτηση στη σύνοδο της ολομέλειας και για τους 4 κανόνες. Ο/Η δάσκαλος/α συμμετέχει πλέον πιο ενεργά στη συζήτηση για να την κατευθύνει σε υψηλότερο επίπεδο.

Ενδεικτικές ερωτήσεις για τη συζήτηση:

- Τι είναι δίκαιο και τι άδικο;
- Ποια συναισθήματα έχω όταν με αδικούν και ποια όταν αναγνωρίζουν το δίκιο μου;
- Γιατί υπάρχουν οι κανόνες;
- Μπορούμε να επηρεάσουμε τους κανόνες και πώς;
- Υπάρχουν άδικοι κανόνες που εμείς γνωρίζουμε;
- Τι μπορούμε να κάνουμε για να τους αλλάξουμε;

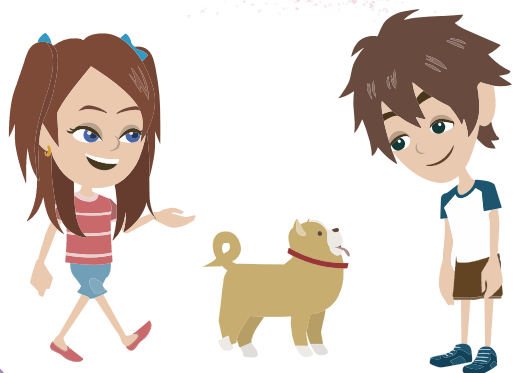
Η σύνοδος της ολομέλειας ολοκληρώνεται με τις τελικές αποφάσεις της. Για κάθε κανόνα σημειώνεται εάν είναι δίκαιος ή όχι και διατυπώνονται τα επιχειρήματα. Για τον κανόνα που η ολομέλεια κατέληξε ότι δεν είναι δίκαιος, καταγράφονται και οι τρόποι για να αποφευχθεί η εφαρμογή του. Οι μαθητές με ανάταση των χεριών εγκρίνουν τον κάθε κανόνα με απόλυτη πλειοψηφία (δηλαδή οι μισοί και ένας/μία επιπλέον από τα μέλη της μαθητικής κοινότητας που ήταν παρόντα).

3η Δραστηριότητα:

«Η λίστα με τους κανόνες του σχολείου»

Όπως είναι χωρισμένες οι ομάδες, θα δημιουργήσουν μία λίστα με κανόνες που να είναι δίκαιοι απέναντι σε μαθητές/τριες, εκπαιδευτικούς και γονείς. Η κάθε ομάδα θα διαμορφώσει 2 κανόνες και θα τους αναρτήσει στον τοίχο έργου (Project wall). Οι μαθητές είτε σε ομάδα είτε ατομικά θα έχουν την ευκαιρία όλη την εβδομάδα να «σχολιάσουν» τις αναρτήσεις με εικονίδια αντίδρασης, με προτάσεις τους και ακόμη θα μπορούν να προτείνουν και κάποιες αλλαγές. Επιπλέον, θα έχουν τον χρόνο και την ευκαιρία να συζητήσουν τους προτεινόμενους κανόνες και τα σχόλιά τους στον τοίχο έργου με τον/τη διευθυντή/ντρια, τους/τις εκπαιδευτικούς, με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων και με άλλους μαθητές, εάν ο κανόνας τους αφορά.

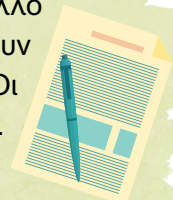
Σε επόμενο στάδιο οι μαθητές/τριες θα έχουν την ευκαιρία να συζητήσουν τα σχόλια και να λάβουν τις τελικές τους αποφάσεις για τους κανόνες του σχολείου.

4η Δραστηριότητα:

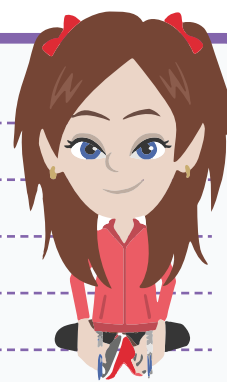
«Λήψη απόφασης»

Οι μαθητές θα εργαστούν σε ομάδες και θα συμπληρώσουν το φύλλο εργασίας «Λήψη απόφασης» με τη βοήθεια του διαγράμματος ροής. Θα επιλέξουν ένα ζήτημα του σχολείου που πρέπει να επιλύσουν παίρνοντας μία απόφαση. Οι ομάδες μπορούν να επιλέξουν να επεξεργαστούν το ίδιο θέμα ή διαφορετικά θέματα. Η παρακάτω κάρτα δείχνει τα βήματα για να φτάσετε στη λήψη της απόφασης. Οι μαθητές/τριες θα συζητήσουν στην ολομέλεια της τάξης τα συμπεράσματα.

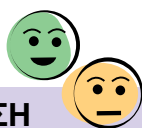
ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

- Να εντοπίσουμε το πρόβλημα.
- Να το σκεφτούμε και να το αναλύσουμε.
- Να σχεδιάσουμε πώς θα το επιλύσουμε.
- Να συμφωνήσουμε ποια θα είναι τα κριτήρια για την επιλογή λύσης.
- Να σκεφτούμε τις πιθανές συνέπειες των λύσεων που σκεφθήκαμε.
- Να εφαρμόσουμε τη λύση που αποφασίσαμε.
- Να ελέγχουμε εάν επιλύθηκε το πρόβλημα.
- Εάν δεν επιλύθηκε, να εφαρμόσουμε κάποια άλλη λύση από αυτές που έχουν προταθεί.

Με λίγα λόγια

Το Συμβούλιο της τάξης είναι ο σχολικός θεσμός που δίνει το δικαίωμα στους μαθητές και στις μαθήτριες της τάξης να συζητούν για να επιλύουν ζητήματα και να αναλαμβάνουν δράσεις. Οι μαθητές/τριες θεσπίζουν τους κανόνες λειτουργίας του Συμβουλίου της τάξης τους και είναι σεβαστοί από όλους και όλες. Η οργάνωση και λειτουργία του Συμβουλίου της τάξης προετοιμάζει τα παιδιά να ζήσουν ως ελεύθεροι και δημοκρατικοί πολίτες.

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Συμπληρώστε το φύλλο εργασίας

Το διάλειμμα στις
βροχερές μέρες

B.3. Σχολικές σχέσεις

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να αποκτήσουν επίγνωση της δυναμικής της τάξης.
- Να κινητοποιούνται για θέματα αρμονικής συνύπαρξης στο πλαίσιο του σχολείου.
- Να αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες σύμφωνα με τις αρχές του διαλόγου.
- Να συζητούν τρόπους συνεργατικότητας.
- Να συζητούν και να στοχάζονται για τη φιλία ή την κατάσταση της «ευγενικής απόστασης» («συμφωνούμε να διαφωνούμε»).
- Να προσδιορίζουν τρόπους επίλυσης διαφορών και ανάπτυξης εμπιστοσύνης.
- Να εντοπίζουν και να αναλύουν ζητήματα βίας, επιθετικότητας και εκφοβισμού.

Χριστίνα, βρήκα ένα παιχνίδι με κάρτες. Κάθε κάρτα μιλάει για τις σχολικές σχέσεις. Θα το παίξουμε με τα παιδιά.

Πολύ καλή ιδέα, Σπύρο. Θα τους αρέσει, γιατί θα μάθουν και τη σημασία των εννοιών.

Σχολικές Σχέσεις

Να αναλύσουμε πρώτα τις δύο λέξεις. Τι εννοούμε όταν λέμε σχέσεις και τι όταν λέμε σχολικές σχέσεις; Η πρώτη κάρτα γράφει την ετυμολογία της λέξης. Χριστίνα, μπορείς να τη διαβάσεις δυνατά;

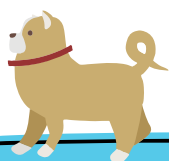
«ΣΧΕΣΗ»

Η λέξη «σχέση» προέρχεται από το ρήμα έχω. Σημαίνει ότι δύο ή περισσότεροι άνθρωποι ή φαινόμενα ή πράγματα συνδέονται γιατί έχουν κοινά στοιχεία.

Άρα, Σπύρο, οι σχολικές σχέσεις είναι οι σχέσεις που δημιουργούνται στο περιβάλλον του σχολείου μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας. Εμείς θα μιλήσουμε για τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των μαθητών.

Χριστίνα, οι σχέσεις μεταξύ των μαθητών είναι πολύ σημαντικές για τους μαθητές, τη μαθησιακή διαδικασία και γενικότερα τη σχολική ζωή.

Οι καλές σχολικές σχέσεις αναπτύσσουν την επικοινωνία, τη συνεργασία, την αλληλεγγύη, την εμπιστοσύνη μεταξύ των μαθητών και δημιουργούν ένα ασφαλές, ευχάριστο και δημιουργικό περιβάλλον μάθησης!

1η Δραστηριότητα: «Εμείς και οι άλλοι»

Η ομάδα στηρίζεται στη συνεργασία και στην αλληλεπίδραση των μελών της για την επίτευξη των στόχων της. Κάθε μέλος της ομάδας είναι σημαντικό και αναδεικνύει τη μοναδικότητά του μέσα από τις σχέσεις του με τους άλλους. Επηρεάζει τα άλλα μέλη και επηρεάζεται από αυτά. Συμμετέχει στην ομάδα με όλες τις δυνατότητές του και αναπληρώνει τις αδυναμίες του από τα άλλα μέλη της ομάδας.

Δημιουργήστε 4 ή 5 ομάδες, οι οποίες θα συνεργαστούν για την υλοποίηση της δραστηριότητας «Εμείς και οι άλλοι». Η κάθε ομάδα θα εργαστεί γύρω από μισό φύλλο χαρτονιού. Στην κορυφή του θα κολληθεί μία από τις παρακάτω κάρτες. Στο κέντρο του χαρτονιού οι μαθητές, με αφορμή τις καταστάσεις που έζησαν, χωρίς ονόματα και γεγονότα που στιγματίζουν, θα συμπληρώσουν με λίγες προτάσεις τη σκηνή της σύγκρουσης. Δηλαδή ποιοι ήταν οι πρωταγωνιστές, πού έγινε η σκηνή βίας, σε ποιον χρόνο, πώς έγινε, ποιοι την παρακολούθησαν.

Στις τρεις πλευρές του σεναρίου της σύγκρουσης θα γράψουν τα ερωτήματα: ποια ήταν τα αίτια της σύγκρουσης, ποιες οι συνέπειες και ποιες οι λύσεις για την επίλυσή της. Τις σκέψεις τους θα τις γράφουν σε αυτοκόλλητα χρωματιστά χαρτάκια, ένα χρώμα για κάθε ερώτημα, και θα τα κολλούν δίπλα στο αντίστοιχο ερώτημα. Θα τα συζητήσουν και θα συναποφασίσουν ποια είναι η καταλληλότερη λύση, την οποία θα γράψουν στο κάτω μέρος του χαρτονιού.

Εσύ φταις που χάσαμε!

Πρόδωσες το μυστικό μου!

Μου έβαλες τρικλοποδιά για να πέσω!

Στο διάλειμμα με διώχνουν από την παρέα!

Μια δική σας κατάσταση σύγκρουσης

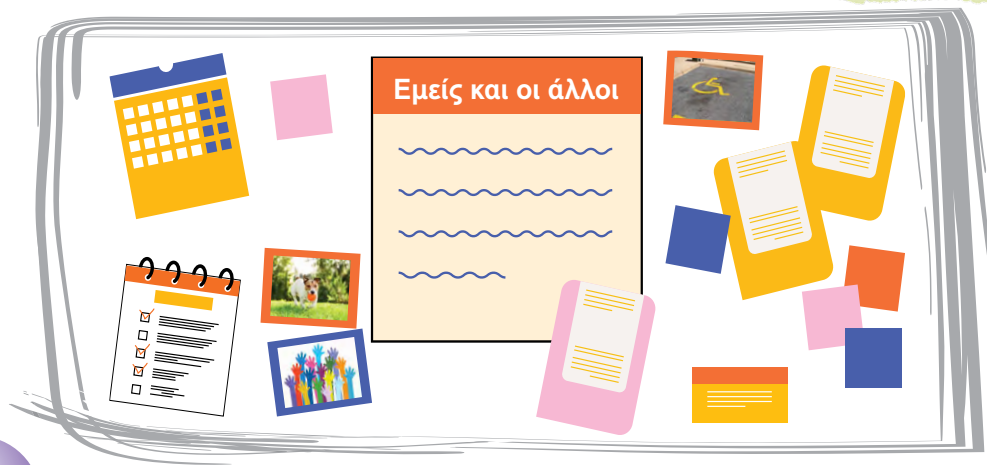

Η κάθε ομάδα θα αναρτήσει στον τοίχο του έργου το θέμα της, θα ανακοινώσει τα συμπεράσματά της και θα διεξαχθεί συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης. Στο έργο τους οι μαθητές θα μπορούν να προσθέσουν και άλλες αιτίες, συνέπειες ή θέματα με άλλου χρώματος αυτοκόλλητο χαρτάκι ή να κρίνουν τα ήδη υπάρχοντα, χωρίς να σβήνουν ή να πετούν ό,τι ειπώθηκε και γράφτηκε. Το σύνολο των εργασιών της κάθε ομάδας θα αναρτηθεί στον τοίχο του έργου «Εμείς και οι άλλοι» στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.

Ο Τοίχος έργου (Project wall)

είναι ένας πίνακας ανακοινώσεων και διατήρησης πληροφοριών (ή ο φυσικός τοίχος της τάξης) που καθοδηγεί τις δράσεις και τη μάθηση των μαθητών/τριών σε όλη τη διάρκεια ενός έργου

2η Δραστηριότητα: «Διαχείριση διαφορών»

Οι μαθητές παραμένουν στις ίδιες ομάδες. Σε μισό φύλλο χαρτονιού θα συζητήσουν, θα επιλέξουν και θα γράψουν ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζουν.

- α. Θα επιλέξουν μία από τις παρακάτω ιδέες για να το επιλύσουν. Θα γράψουν περιμετρικά του προβλήματος ποια ιδέα αξιοποίησαν, γιατί την επέλεξαν και πώς θα την υλοποιήσουν.
- β. Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα απαντήσουν και στα ερωτήματα της Β καρτέλας. Με την ολοκλήρωση των εργασιών θα παρουσιάσουν στην ολομέλεια της τάξης τις εργασίες τους. Θα ακολουθήσει συζήτηση. Οι εργασίες όλων των ομάδων θα αναρτηθούν στον τοίχο του έργου «Εμείς και οι άλλοι» στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.

A: ΙΔΕΕΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

- Μοιράσου και περίμενε τη σειρά σου.
- Αγνόησέ το.
- Αποχώρησε.
- Περίμενε και ηρέμησε.
- Ασχολήσου με κάποια άλλη δραστηριότητα.
- Μίλησε για το πρόβλημα.
- Κάνε μια συμφωνία (συμβιβάσου).
- Ζήτη συγγνώμη.

B: ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Πότε είναι απαραίτητη η παρέμβαση του/της εκπαιδευτικού για την επίλυση των διαφορών;
- Ποιος είναι ο θύτης;
- Ποιος είναι το θύμα;
- Ποιοι ήταν οι παρατηρητές στη διαφορά;
- Τι μπορούν να κάνουν οι παρατηρητές ώστε να αποφευχθεί ένας καβγάς;

3η Δραστηριότητα:

«Οι ομοιότητες και οι διαφορές μας με το διάγραμμα του Venn»

Χωρίζουμε τους μαθητές και τις μαθήτριες σε δύο ομάδες. Κάθε ομάδα θα καταγράψει στην τομή των δύο τεμνόμενων κύκλων τις ομοιότητες των ομάδων και στο υπόλοιπο σχήμα τις διαφορές τους.

Θα προκαθοριστεί ο χρόνος ολοκλήρωσης της εργασίας και η ομάδα που θα βρει τις περισσότερες ομοιότητες θα είναι η νικήτρια. Στη συνέχεια θα συζητήσουν τα παρακάτω θέματα της Γ καρτέλας.

Δύο τεμνόμενοι κύκλοι - διάγραμμα του VENN

Γ: ΑΞΟΝΕΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

- Ποιες είναι οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές ανάμεσα στις δύο ομάδες;
- Τι ήταν εύκολο; Να βρουν τα κοινά ή τα διαφορετικά τους χαρακτηριστικά;
- Πότε είναι εύκολο να βρούμε κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ ατόμων και ομάδων;
- Σε ποιους τομείς μπορούμε να βρούμε κοινά και διαφορετικά χαρακτηριστικά στοιχεία ανάμεσα στους ανθρώπους;

4η Δραστηριότητα:

«Η αλυσίδα των διαφορών και ομοιοτήτων»

Οι άνθρωποι μεταξύ τους έχουν ομοιότητες και διαφορές στην εξωτερική εμφάνιση (για παράδειγμα το χρώμα των ματιών και του δέρματος), στον εσωτερικό τους κόσμο (καλοσύνη, θυμός) και στη συμπεριφορά (συνεργατικός, επιθετικός).

Ποιες ομοιότητες και διαφορές παρατηρείτε στις παρακάτω εικόνες;

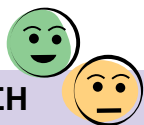
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες χωρίζονται σε ομάδες των 4 ή 6 ατόμων και κάνουν έναν κύκλο πιασμένοι/ες χέρι-χέρι. Με τυχαίο τρόπο ένας μαθητής ή μία μαθήτρια από κάθε ομάδα θα είναι ο πρώτος κρίκος **της αλυσίδας των διαφορών**. Θα ξεκινήσει την αλυσίδα βρίσκοντας ένα στοιχείο στο οποίο διαφέρει από τον/τη διπλανό/ή του/της που βρίσκεται στα αριστερά, π.χ. «Με την Ασπασία διαφέρουμε στο χρώμα των ματιών μας» ή «Με τον Δημοσθένη διαφέρουμε στην αγάπη μας για τα αθλήματα. Εγώ αγαπώ το ποδόσφαιρο και εκείνος τον στίβο». Η διαδικασία συνεχίζεται μέχρι να κλείσει ο κύκλος και να φτάσουμε πάλι στο παιδί που ξεκίνησε πρώτο την αλυσίδα.

- Όταν τελειώσει ο πρώτος γύρος, τότε αντιστρέφεται η φορά και ξεκινάει **η αλυσίδα των ομοιοτήτων**. Κάθε μαθητής/τρια στρέφεται δεξιά στον/στη διπλανό/ή του/της και βρίσκει ένα κοινό στοιχείο. Για παράδειγμα «Εγώ με την Ασπασία μοιάζουμε γιατί αγαπάμε πολύ τη ζωή στη φύση» ή «Εγώ και ο Δημοσθένης έχουμε το ίδιο ύψος».
- Όταν ολοκληρωθούν και οι δύο κύκλοι της αλυσίδας, σχηματίζουν οι μαθητές έναν μεγάλο κύκλο και συζητάνε για τις εντυπώσεις τους, τα συναισθήματα που ένιωσαν και απαντούν στα ερωτήματα της Δ καρτέλας.

Με λίγα λόγια

Οι σχολικές σχέσεις είναι οι σχέσεις που δημιουργούνται μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας. Τα παιδιά στο σχολείο δημιουργούν φιλίες και μαθαίνουν να συνυπάρχουν. Συνεργάζονται και υποστηρίζει ο ένας τον άλλο για να πετύχουν τους στόχους τους. Μαθαίνουν να διαχειρίζονται τις διαφορές τους και να λύνουν ειρηνικά τα προβλήματα που δημιουργούνται.

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Δ: ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

- Υπάρχουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των παιδιών;
- Τι είναι πιο δύσκολο να εντοπίσουμε, τις ομοιότητες ή τις διαφορές και γιατί;
- Για ποιους λόγους είναι χρήσιμο να συνειδητοποιούμε τις ομοιότητες που έχουμε με τους άλλους ανθρώπους;

B.4. Σχολικές δραστηριότητες

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να αναφέρουν παραδείγματα σχετικά με τη σημασία της συλλογικής δράσης.
- Να σχεδιάζουν δραστηριότητες κοινωνικής ευαισθητοποίησης και επίλυσης κοινωνικών προβλημάτων.
- Να συμμετέχουν ενεργά και κριτικά ως υπεύθυνοι πολίτες στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και στην επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων που αφορούν την καθημερινή τους ζωή.

Τι είναι η αειφόρος ή βιώσιμη ανάπτυξη;

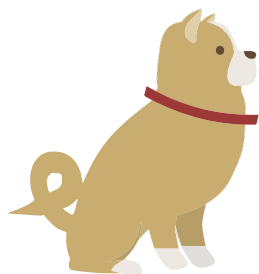

1η Δραστηριότητα:

Παρακολουθήστε προσεκτικά το βίντεο «2 λεπτά για να κατανοήσετε τη βιώσιμη ανάπτυξη».

Σημειώστε στο διπλανό διάγραμμα τα σημαντικά χαρακτηριστικά του κάθε πυλώνα της αειφόρου ή βιώσιμης ανάπτυξης.

Εικόνα 1: Οι τρεις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η αειφόρος ανάπτυξη ορίστηκε στην έκθεση Brundtland της Διεθνούς Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη του 1987 «Το κοινό μέλλον μας» ως «μια ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες». Η αειφόρος ανάπτυξη θέλει να συγκεράσει την οικονομική ανάπτυξη και την προστασία των κοινωνικών και περιβαλλοντικών ισορροπιών.

2η Δραστηριότητα:

Παίξτε το ψηφιακό εκπαιδευτικό παιχνίδι «Στόχοι της Αειφόρου Ανάπτυξης» (photodentro) με τους 17 στόχους της Αειφόρου Ανάπτυξης για να κατανοήσετε τη σημασία τους για το μέλλον της ανθρωπότητας και του πλανήτη μας.

Εικόνα 2: Οι 17 στόχοι του Ο.Η.Ε. για τη βιώσιμη ανάπτυξη και η Ατζέντα 2030.

Η **κυκλική οικονομία** είναι ένα μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης το οποίο περιλαμβάνει την ανταλλαγή, την επαναχρησιμοποίηση, την επισκευή, την ανακαίνιση και την ανακύκλωση των υπάρχοντων υλικών και προϊόντων όσο το δυνατόν περισσότερο προκειμένου να παραταθεί ο κύκλος ζωής τους.

Έρχεται σε αντίθεση με το παραδοσιακό μοντέλο οικονομίας, τη **γραμμική οικονομία**, το οποίο βασίζεται στο πρότυπο «παίρνω-φτιάχνω-καταναλώνω-πετώ». Το μοντέλο αυτό βασίζεται σε μεγάλες ποσότητες φθηνών και εύκολα προσβάσιμων υλικών και ενέργειας.

Το μοντέλο της κυκλικής οικονομίας:
λιγότερες πρώτες ύλες,
λιγότερα απόβλητα,
λιγότερες εκπομπές

Πηγή: Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Έρευνας.

Εικόνα 3. Κυκλική οικονομία.

3η Δραστηριότητα:

«Ανακύκλωση και κατασκευή χρηστικών αντικειμένων»

Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες και συζητούν για την ανάληψη μιας δράσης περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και κυκλικής οικονομίας. Μπορούν να πάρουν ιδέες από τους 17 στόχους της αιφόρου ανάπτυξης.

Ενδεικτικές προτάσεις είναι οι κάδοι ανακύκλωσης, η κατασκευή χρηστικών αντικειμένων από ανακυκλώσιμα υλικά, η μεταποίηση και αλλαγή χρήσης διαφόρων υλικών, η θαλάσσια μόλυνση και η κλιματική αλλαγή.

Σχεδιάστε τη δράση που αναλάβατε και συμπληρώστε το φύλλο εργασίας Δελτίο Οργάνωσης Έρευνας (Δ.Ο.Ε.).

4η Δραστηριότητα:

«Επίσκεψη σε χώρο περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος»

Οργανώστε μία επίσκεψη σε χώρο περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος και καταγράψτε τα σημαντικά στοιχεία που θα παρατηρήσετε.

Δελτίο οργάνωσης
έρευνας για
περιβαλλοντική δράση

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ

- Ρύπανση
- Βιοποικιλότητα
- Κλίμα
- Πλαστικά
- Απόβλητα

Όταν επιστρέψετε στην τάξη συζητήστε στην ολομέλεια όσα παρατηρήσατε και καταγράψατε και επιλέξτε τα τέσσερα πιο σημαντικά. Η κάθε ομάδα θα επεξεργαστεί ένα από αυτά και, λαμβάνοντας υπόψη τους 17 στόχους της αιφόρου ανάπτυξης, θα προτείνει την κατάλληλη λύση. Μπορείτε να γράψετε το περιβαλλοντικό ζήτημα στο κέντρο ενός χρωματιστού φύλλου χαρτονιού και να καταγράψετε τις προτάσεις σας σε αυτοκόλλητα χρωματιστά χαρτάκια, τα οποία θα τοποθετήσετε περιμετρικά του περιβαλλοντικού θέματος. Τις εργασίες να τις αναρτήσετε στον τοίχο του έργου **«Επίσκεψη σε χώρο περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος»**.

Όλες τις προτάσεις σας με μορφή επιστολής μπορείτε να τις στείλετε στις αρμόδιες υπηρεσίες για να τις συμπεριλάβουν στο έργο τους.

5η Δραστηριότητα:**«Πρόσκληση ειδικού»**

Ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των μαθητών της τάξης και τα θέματα που απασχολούν την τοπική κοινωνία μπορεί να προσκληθεί ένας/μία επιστήμονας ή εκπρόσωπος Μ.Κ.Ο. με κοινωνική ή περιβαλλοντική δράση. Οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν, να απευθύνουν ερωτήσεις και να οργανώσουν ανάλογες δράσεις.

Με λίγα λόγια

Οι συλλογικές δράσεις βοηθούν τα παιδιά να συνεργάζονται, να μοιράζονται ιδέες και να προσπαθούν μαζί να βρουν λύσεις σε προβλήματα που αφορούν την κοινωνία, να είναι ενεργοί πολίτες. Μία σπουδαία συλλογική δράση είναι η Αειφόρος ή Βιώσιμη Ανάπτυξη, δηλαδή το ενδιαφέρον για «το κοινό μέλλον μας». Ο Ο.Η.Ε. έχει ορίσει τους 17 στόχους για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Ο 17ος και τελευταίος στόχος αναφέρεται στη συνεργασία για να πετύχουν όλοι οι στόχοι!

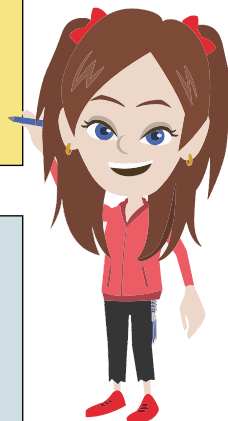
ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ**6η Δραστηριότητα:****«Κάρτες εξόδου»**

Οι μαθητές/τριες πριν φύγουν από την τάξη, τα τελευταία 5 λεπτά, θα συμπληρώσουν μία κάρτα εξόδου διπλής όψης. Στη μία όψη θα υπάρχουν ερωτήσεις για το γνωστικό αντικείμενο και στην άλλη πλευρά ερωτήσεις αναστοχασμού. Οι μαθητές/τριες θα αποχωρούν από την τάξη δίνοντας την κάρτα στον/στη δάσκαλο/α.

Γράψε 2 στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης που θα ήθελες να δραστηριοποιηθείς:

1.

2.

Ποια ήταν για σένα η καλύτερη στιγμή του μαθήματος;

.....

Τι θα άλλαζες εάν επαναλαμβανόταν το μάθημα;

.....

Σχολικές
Δραστηριότητες

Θεματικό πεδίο

Η ζωή στην κοινότητα και στον ευρύτερο κόσμο

Οι θεματικές ενότητες είναι:

Οι ρόλοι των μελών της γειτονιάς μου και ο δικός μου ρόλος

Σχέσεις στη γειτονιά μου

Δράσεις στη γειτονιά μου

Οι πολιτικές δομές του δήμου που ανήκει η πόλη/το χωριό μου

Σχέσεις στην πόλη/στο χωριό μου

Δράσεις στην πόλη/στο χωριό μου

Στο θεματικό πεδίο «Η ζωή στην κοινότητα και στον ευρύτερο κόσμο» θα μάθουμε:

- Να αναγνωρίζουμε τον εαυτό μας ως μέλος της γειτονιάς.
- Να περιγράφουμε τον ρόλο μας και τους ρόλους των άλλων μελών της γειτονιάς.
- Να αναπτύξουμε δεξιότητες προσωπικής ευθύνης και ευαισθητοποίησης σε θέματα κοινωνικού αποκλεισμού.
- Να συζητάμε για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε στη γειτονιά μας.
- Να σχεδιάζουμε δράσεις ενδυνάμωσης της κοινωνικής συνοχής.
- Να περιγράφουμε τις λειτουργίες του δήμου και τον τρόπο λήψης αποφάσεων.
- Να αναγνωρίζουμε τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις μας ως δημότες.
- Να αναλαμβάνουμε δράση για την επίλυση θεμάτων του χωριού, της πόλης ή του νησιού μας.

Λέξεις-κλειδιά

Γειτονιά,
κοινωνικές ομάδες,
ρόλοι της γειτονιάς,
προσωπική ευθύνη,
διαπραχμάτευση, επίλυση
προβλημάτων, το «συνανήκιν»,
κοινωνικός αποκλεισμός,
κοινωνική ανισότητα, κοινωνική
συνοχή, δήμος, δημότης,
δημοτικές υπηρεσίες,
πολιτειακή συνείδηση.

Γ.1. Εγώ και η γειτονιά μου

Γ.1.1. Οι ρόλοι των μελών της γειτονιάς μου και ο δικός μου ρόλος

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να αναφέρουν ομοιότητες και διαφορές του εαυτού τους με τους άλλους στη γειτονιά τους (συνήθειες, δεξιότητες ικανότητες, διαφυλικές, έμφυλες, οικογενειακές, θρησκευτικές, πολιτισμικές, εθνοτικές, οικονομικές, τοπικιστικές κ.λπ.).
- Να αναπτύξουν την αίσθηση του σεβασμού προς τον εαυτό τους και τους άλλους της γειτονιάς τους.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες προσωπικής ευθύνης σχετικά με τις ενέργειές τους.
- Να συζητούν για ζητήματα που υπάρχουν στη γειτονιά τους.
- Να συζητούν τη συμπεριφορά τους στη γειτονιά τους.

1η Δραστηριότητα:

Παρατηρήστε τις παρακάτω εικόνες και μιλήστε για τις δικές σας γειτονιές.

Η γειτονιά είναι ένα τμήμα μιας κατοικημένης περιοχής σε πόλη ή χωριό με ασαφή όρια και περιορισμένο αριθμό σπιτιών, που είναι χτισμένα το ένα κοντά στο άλλο.

«Τι είναι όμως γειτονιά; Είναι ένα μικρό κομμάτι μιας συνοικίας που το κατοικούν ένα σύνολο ανθρώπων που γνωρίζονται καλά μεταξύ τους, αλληλοϋποστηρίζονται, καλούνται με τα μικρά τους ονόματα και έχουν μια στενή σχέση χωρίς να είναι συγγενείς. Στις γειτονιές συνήθως υπήρχε μια αλάνα, που σε πολλές περιπτώσεις ήταν η αυλή των γύρω σπιτιών, ή χώροι με παλιά κτίσματα, που οι πιτσιρικάδες τους είχαν κάνει στέκι για τα υπαίθρια παιχνίδια τους. Χρειάζονταν τότε οι αλάνες αυτές γιατί τα παιδιά έπαιζαν πολλές ώρες έξω από το σπίτι και εκεί μαζεύονταν όλα τα παιδιά της γύρω περιοχής, που λεγόταν με μια λέξη γειτονιά».

Τέτα Δεβράκη, «Η Γειτονιά μας», 27-02-2018 11:04,
<https://www.goodnet.gr/blog-reader/igeitonia-mas.html>

2η Δραστηριότητα:

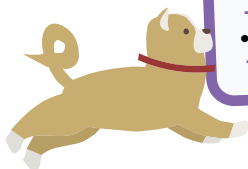
«Διαφορετικοί όπως κι εμείς»

- Στη δραστηριότητα θα εφαρμοστεί η προσέγγιση **«Σκέφτομαι, Αισθάνομαι, Ενδιαφέρομαι»** για να μπορέσουν οι μαθητές/τριες να εξετάσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές που μπορεί να έχουν τα άτομα στη γειτονιά τους.
- Στην ολομέλεια οι μαθητές/τριες συζητούν για τους κατοίκους της γειτονιάς τους. Αναφέρουν ομοιότητες και διαφορές που έχουν με τους άλλους, όπως οικογενειακές, πολιτισμικές, οικονομικές, θρησκευτικές, εθνικές, σε συνήθειες, σε δεξιότητες και σε ταλέντα.
- Θα δημιουργηθούν ομάδες δύο ατόμων και το κάθε μέλος της ομάδας θα επιλέξει ένα άτομο από τη γειτονιά και θα μπει στη θέση του. Θα προσπαθήσει να ανακαλύψει τι μπορεί να σκέφτεται, να αισθάνεται και τι ενδιαφέρει αυτό το άτομο. Εναλλάξ ο ένας μαθητής θα ρωτάει και ο άλλος «μπαίνοντας στα παπούτσια» του ατόμου της γειτονιάς του θα απαντάει.
- Στην ολομέλεια της τάξης οι μαθητές και οι μαθήτριες θα μιλήσουν για τα συναισθήματα που ένιωσαν, τις ομοιότητες και τις διαφορές που ανακάλυψαν, και το εάν κατανόησαν και άλλαξαν τις αντιλήψεις τους για τους άλλους.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Τι κάνει, με τι ασχολείται αυτό το άτομο στη γειτονιά;
- Πώς το ξέρετε;
- Εάν ήσαστε εσείς αυτό το άτομο, πώς θα νιώθατε;
- Γιατί θα νιώθατε με αυτόν τον τρόπο;
- Εάν ήσαστε αυτό το άτομο, τι θα σας ενδιέφερε;
- Τι θα ήταν σημαντικό για εσάς;

3η Δραστηριότητα: «Βρείτε τη γειτονιά»

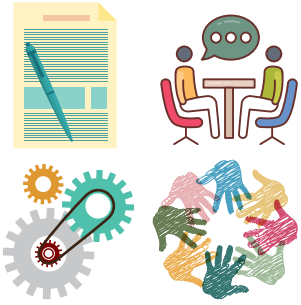
Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες. Κάθε παιδί της ομάδας θα καταγράψει στο φύλλο εργασίας «Η γειτονιά μου» στοιχεία της δικής του γειτονιάς, χωρίς να γράψει το όνομά του.

Έπειτα τα παιδιά στις ομάδες θα αλλάξουν τα φύλλα εργασίας μεταξύ τους. Το κάθε παιδί θα πάρει το φύλλο εργασίας ενός άλλου παιδιού της ομάδας του, θα το μελετήσει και θα οργανώσει τη διαφήμιση της γειτονιάς χωρίς να αποκαλύψει ποια γειτονιά διαφημίζει. Όλα τα παιδιά θα κρεμάσουν τα έργα τους στον τοίχο έργου της τάξης ή θα τα τοποθετήσουν επάνω στα θρανία και θα δημιουργήσουν την «γκαλερί της γειτονιάς».

Τα παιδιά θα κάνουν μία «βόλτα» στην γκαλερί, θα περιεργαστούν τα εκθέματα και είτε ατομικά είτε ομαδικά από τις περιγραφές των φύλλων εργασίας θα μαντέψουν ποιου/ας μαθητή/τριας είναι η γειτονιά. Σε μικρά χρωματιστά αυτοκόλλητα χαρτάκια θα γράψουν το όνομά του/της και θα το κολλήσουν στο «έκθεμα» της γειτονιάς.

Θα ακολουθήσει αναστοχαστική συζήτηση γύρω από τους παρακάτω άξονες:

- Πόσο εύκολα αναγνώρισαν τις γειτονιές και ποια χαρακτηριστικά τούς βοήθησαν;
- Τι καινούριο έμαθαν για τις άλλες γειτονιές που δεν το γνώριζαν πριν;
- Συνειδητοποίησαν ότι κάθε γειτονιά μπορεί να έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά;

4η Δραστηριότητα:

Γράψε στην πρώτη στήλη του γραφικού οργανωτή τις ομοιότητες και στη δεύτερη στήλη τις διαφορές που εντοπίσατε στην «γκαλερί της γειτονιάς».

Οι γειτονιές μας

Ομοιότητες	Διαφορές

5η Δραστηριότητα:

Μπορείς να βρεις παροιμίες ή γνωμικά που αναφέρονται στη γειτονιά και στους γείτονες;

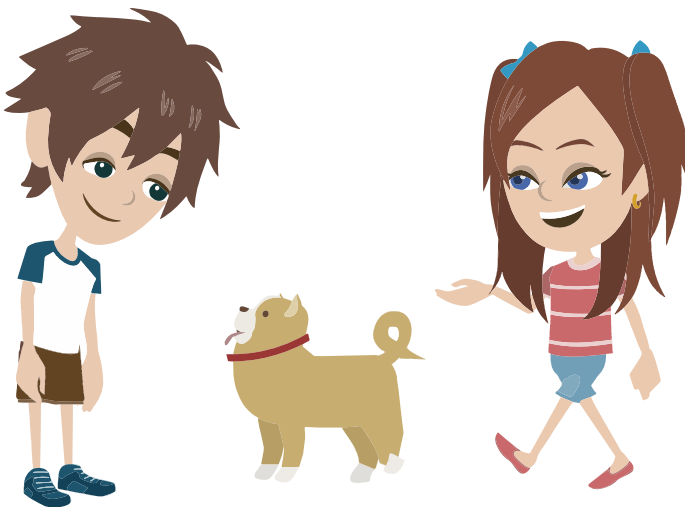

Αν πάρει φωτιά το σπίτι του γείτονα, περίμενε και το δικό σου!

1.

2.

3.

Γ.1.2. Σχέσεις στη γειτονιά μου

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να αναστοχάζονται για τρόπους διαχείρισης/επίλυσης των διαφορετικών προτιμήσεών τους.
- Να καταγράφουν και να αναλύουν τις κυρίαρχες συμπεριφορές στη γειτονιά τους.
- Να συζητούν ζητήματα του συνανήκειν στη γειτονιά τους (επάρκεια για την κοινότητα και επίπεδο ασφάλειας).
- Να αναλύουν τον κοινωνικό αποκλεισμό των ευάλωτων ομάδων της γειτονιάς τους.

Η γειτονιά είναι η περιοχή της πόλης ή του χωριού με τα δικά της σημεία αναφοράς (πλατεία, εκκλησία, σχολείο, παιδική χαρά), όπου συναντιούνται άνθρωποι με διαφορετική καταγωγή, κουλτούρα, πολιτισμικό υπόβαθρο, φύλο, εθνότητα και αναπτύσσουν διαπροσωπικές σχέσεις. Οι άνθρωποι της γειτονιάς συναντιούνται, κάνουν παρέα, δημιουργούν φίλεις και μοιράζονται τους προβληματισμούς τους, που συχνά είναι κοινοί με τους προβληματισμούς των άλλων.

1η Δραστηριότητα:

Ο νοητικός χάρτης της γειτονιάς μου.

Οι μαθητές θα συνεργαστούν στην ομάδα και με καταιγισμό ιδεών θα συμπληρώσουν τα φυσικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, τα ιστορικά σημεία και οτιδήποτε άλλο χαρακτηρίζει τη γειτονιά τους.

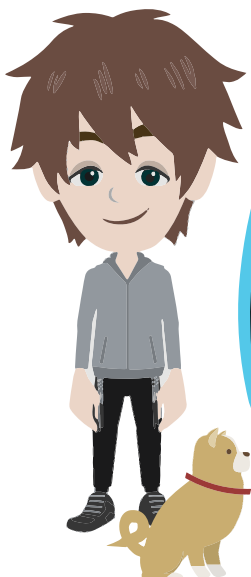

Συζητήστε στην ολομέλεια της τάξης τα χαρακτηριστικά της γειτονιάς σας. Έχουν κοινά χαρακτηριστικά οι γειτονιές σας; Ποιοι μαθητές ζουν στην ίδια γειτονιά;

Η γειτονιά μου

Το σπίτι μας είναι κοντά στο σχολείο και η διαδρομή δεν είναι δύσκολη. Από τη φεινή χρονιά πηγαίνω στο σχολείο πεζός. Βέβαια με συνοδεύει ο Άργος μέχρι την εξώθυρα του σπιτιού. Εκεί τον χαιρετώ και αυτός κουνάει την ουρά του και γαβγίζει για να με ξεπροβοδίσει. Στην επόμενη διασταύρωση συναντώ τον Μιχάλη και πηγαίνουμε παρέα. Απολαμβάνουμε τη διαδρομή. Συζητάμε, ακούμε τους ήχους της γειτονιάς, συναντάμε άλλους γείτονες και παιδιά και αντιμετωπίζουμε παρέα τα απρόοπτα συμβάντα!

Εγώ μένω μακρύτερα και συνήθως με πηγαίνει η μητέρα μου στο σχολείο πριν πάει στη δουλειά της, γιατί ο πατέρας μου φεύγει νωρίτερα από το σπίτι. Κάποιες φορές πηγαίνω με τη μητέρα της Ναυσικάς, που μένει κοντά μας. Συζητήσαμε με τη Ναυσικά και θα θέλαμε και οι δύο να πηγαίνουμε στο σχολείο με το λεωφορείο της γραμμής. Η απόσταση είναι μόνο δύο στάσεις. Άλλωστε ο Σταύρος και η Κλειώ που μένουν σε χωριό έρχονται κάθε μέρα με λεωφορείο. Θα το συζητήσουμε με τους γονείς μας. Θα είναι μία ωραία εμπειρία!

2η Δραστηριότητα:

Η διαδρομή για το σχολείο

Σε ένα φύλλο εργασίας «Η διαδρομή μου για το σχολείο» ο κάθε μαθητής, σε συνεργασία με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας του, θα χαρτογραφήσει τη διαδρομή του από το σπίτι στο σχολείο και την επιστροφή στο σπίτι. Εμπλουτίστε το σκαρίφημά σας με θετικά και αρνητικά σημεία που συναντάτε στην καθημερινή σας διαδρομή, τις κοινωνικές σας συναναστροφές και τις πιθανές συναντήσεις με πουλιά, πεταλούδες και ζώα.

Οδηγίες για το σκαρίφημα

Σχεδιάστε και ονομάστε το σχολείο.

Σχεδιάστε και τοποθετήστε στη σωστή απόσταση και θέση το σπίτι σας.

Σχεδιάστε τον/τους δρόμους που ακολουθείτε για να φτάσετε.

Εάν πηγαίνετε μόνος/ή ή με παρέα πεζοί στο σχολείο σχεδιάστε τις ανάλογες ανθρώπινες φιγούρες.

Εάν πηγαίνετε με αυτοκίνητο ή με μεταφορικό μέσο φτιάξτε το ανάλογο σχέδιο.

Σχεδιάστε εκκλησία, παρεκκλήσι, πλατεία, παιδική χαρά, αλάνα, άδειο οικόπεδο, σιντριβάνι, δέντρα, λουλούδια, κάδους ανακύκλωσης και αποκομιδής σκουπιδιών.

Σημειώστε τους ανθρώπους που συναντάτε κατά τη διαδρομή σας (για παράδειγμα γείτονες, καταστηματάρχες, ανθρώπους σε στάση λεωφορείου) και οτιδήποτε άλλο θεωρείτε ότι χαρακτηρίζει τη διαδρομή σας.

Βοηθητικές ερωτήσεις

- Έχετε παρέα κάποιο ζώακι που σας ακολουθεί;
- Πηγαίνετε με άλλους συμμαθητές σας ή με τους γονείς σας;
- Απολαμβάνετε τη διαδρομή για το σχολείο;
- Συναντάτε εμπόδια και κακοτεχνίες που σας δυσκολεύουν;
- Πιθανά οικοδομικά έργα;
- Πεταμένα σκουπίδια έξω από τους κάδους;
- Ελλιπή οδική σήμανση που κάνει τη διαδρομή σας επικίνδυνη;
- Υπάρχουν πεζοδρόμια; Εάν ναι, μπορείτε να τα περπατήσετε με ασφάλεια;

3η Δραστηριότητα:

Οι μαθητές θα επαληθεύσουν το σκαρίφημα της διαδρομής τους και θα το εμπλουτίσουν με νέα στοιχεία. Στη συνέχεια θα ενώσουν ψηφιακά τις διαδρομές τους και, με τη χρήση ψηφιακών χαρτών, θα δημιουργήσουν τις διαδρομές των μαθητών της Ε΄ τάξης.

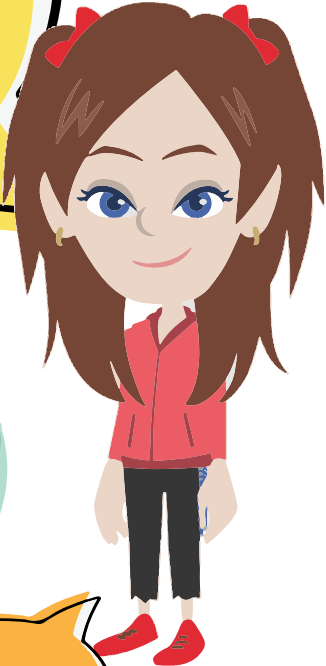
Σχέσεις στη
γειτονιά μου

4η Δραστηριότητα:

Προβλήματα της γειτονιάς μου

Η Ευφροσύνη και η Ρωξάνη μένουν στην ίδια πολυκατοικία. Κάθε πρωί πηγαίνουν μαζί στο σχολείο και παίζουν παρέα το απόγευμα σε ένα μικρό παρκάκι της γειτονιάς. Μπροστά από την πολυκατοικία τους υπάρχει ένας κάδος αποκομιδής σκουπιδιών. Σχεδόν καθημερινά τα σκουπίδια ξεχειλίζουν από τον κάδο και οι γάτες ή οι σκύλοι σκίζουν τις σακούλες με αποτέλεσμα να γεμίζει ο δρόμος και το πεζοδρόμιο σκουπίδια. Το καλοκαίρι που η θερμοκρασία είναι υψηλή, η μυρωδιά γίνεται ανυπόφορη και οι εστίες μόλυνσης πολλαπλασιάζονται. Κάθε φορά που ανοίγει η κεντρική είσοδος της πολυκατοικίας, η μυρωδιά εισέρχεται στο εσωτερικό της. Πολλές φορές στα σκουπίδια υπάρχουν τροφές που αποσυντίθενται. Εάν τις πατήσουμε, με τα παπούτσια μας μεταφέρουμε τα μικρόβια στα σπίτια μας.

Είναι μεγάλο πρόβλημα και πρέπει να το λύσουν. Αρχικά θα μπορούσαν να καλέσουν τους ενοίκους της πολυκατοικίας τους σε συνέλευση και να το συζητήσουν. Και μετά να καλέσουν σε συνέλευση τους κατοίκους της γειτονιάς, δηλαδή όσους ζουν σε απόσταση κοντινή από τον κάδο σκουπιδιών και τους εξυπηρετεί να τον χρησιμοποιούν.

Είναι πολύ σωστή η σκέψη σου. Εάν δεν υπάρχει κάποιος οργανωμένος σύλλογος της γειτονιάς, θα πρέπει κάποια ομάδα κατοίκων να πάρει την πρωτοβουλία. Θα μπορούσαν να το ξεκινήσουν και η Ρωξάνη με την Ευφροσύνη.

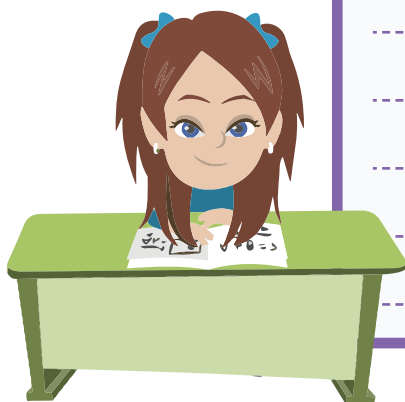
Πώς;

Σκέφτομαι δύο τρόπους. Ο ένας είναι να γίνουν μικροί δημοσιογράφοι και να καταγράψουν τις απόψεις των κατοίκων της γειτονιάς για το θέμα.

Μπορούν κατά την έρευνά τους να τους θέτουν την ερώτηση: «Ενδιαφέρεστε να συμμετέχετε σε συνέλευση της γειτονιάς για να επιλυθεί το θέμα;», ώστε να νιώσουν το αίσθημα του συνανήκειν και επίσης να πάρουν τη συγκατάθεσή τους για τη συνέλευση. Μετά θα γράψουν σε χαρτιά την ημέρα, τον τόπο και τον χρόνο συγκέντρωσης και θα γίνει η αρχή για να επιλύσουν το ζήτημα με τα σκουπίδια.

«Φορώντας τα γυαλιά του άλλου» συζητήστε και κάνετε προτάσεις για να εντάξετε τα παιδιά και τους γονείς τους στη ζωή της γειτονιάς.

Πρόβλημα:

6η Δραστηριότητα:

«Τα προβλήματα της γειτονιάς μου»

Με τη βοήθεια των γονιών σας φωτογραφίστε τα προβλήματα της γειτονιάς σας. Γίνετε μικροί δημοσιογράφοι και πάρτε συνέντευξη από τους κατοίκους της γειτονιάς. Ετοιμάστε ένα ερωτηματολόγιο και ζητήστε να το συμπληρώσουν οι συμμαθητές σας. Καταγράψτε τα προβλήματα της γειτονιάς σας και συζητήστε για τους τρόπους που μπορούν να επιλυθούν. Το φύλλο εργασίας «Τα προβλήματα της γειτονιάς μας» θα σας βοηθήσει να οργανώσετε την έρευνά σας.

Τα προβλήματα της γειτονιάς μου

7η Δραστηριότητα:

«Η γειτονιά μου στο χθες και στο σήμερα»

Η γειτονιά μου στο
χθες και το σήμερα

Τα παιδιά σε ομάδες θα συγκεντρώσουν φωτογραφικό και έντυπο υλικό για τη γειτονιά του χθες και του σήμερα. Θα αναζητήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές. Θα πάρουν συνεντεύξεις από τους κατοίκους, θα καταγράψουν ιστορίες σχετικές με τη γειτονιά. Μπορούν να δημιουργήσουν και δικές του φανταστικές ιστορίες. Με την εφαρμογή της **επαυξημένης πραγματικότητας** μπορούν να δημιουργήσουν την εικονική αναπαράσταση και εξιστόρηση των σημείων ενδιαφέροντος της γειτονιάς τους.

Οι δράσεις
στην πόλη και
στο χωριό μου

Οι πολιτικές δομές
του Δήμου που
ανήκει η πόλη/το
χωριό μου

Οι σχέσεις
στην πόλη και
στο χωριό μου

Γ.1.3. Δράσεις στη γειτονιά μου

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να εκφέρουν αξιολογική άποψη για τα προβλήματα των κατοίκων της γειτονιάς τους (καθαριότητα, υποδομές, χώροι λατρείας κ.ά.).
- Να αναστοχάζονται σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και κυκλοφοριακής αγωγής.
- Να σχεδιάζουν δράσεις ενδυνάμωσης της κοινωνικής συνοχής, της αλληλεγγύης και του αλληλοσεβασμού.

1η Δραστηριότητα:

Ταξίδι στις γειτονιές μας

Χριστίνα, οι μαθητές χαρτογράφησαν τις διδρομές για το σχολείο τους και δημιούργησαν σκαριφήματα με όλα τα χαρακτηριστικά στοιχεία της γειτονιάς τους. Να προτείνουμε στα παιδιά να ταξιδέψουν με τους ψηφιακούς χάρτες στις γειτονιές τους;

Σπύρο είναι πολύ ωραία ιδέα! Θα αρέσει στα παιδιά! Θα ταξιδέψουν πάνω από στέγες και ταράτσες σπιτιών, από μνημεία και φυσικά τοπία, στα βουνά και στις θάλασσες που είναι δίπλα στη γειτονιά τους. Θα «κατέβουν» γρήγορα να επεξεργαστούν από κοντά οτιδήποτε τους έκανε εντύπωση και τους ενδιαφέρει, ενώ θα ανακαλύψουν και κάποια προβλήματα της γειτονιάς τους.

Χριστίνα, θυμήθηκα τον φίλο μου, τον Θάνο, που μου μιλούσε για την παλιά του γειτονιά και πόσο διαφορετική ήταν σε σχέση με τη νέα! Θα ήταν πολύ ενδιαφέρον τα παιδιά μέσα από τους ψηφιακούς χάρτες να ταξιδέψουν στις παλιές γειτονιές των συμμαθητών/τριών τους και να ακούσουν τους/τις συμμαθητές/τριές τους να μιλούν γι' αυτές!

Με τη βοήθεια του διαγράμματος **Τ** γράψτε για τις εικόνες της γειτονιάς:

Εικόνες της γειτονιάς

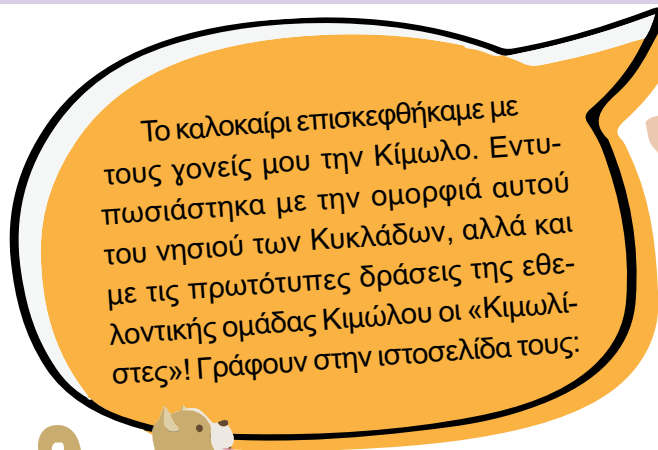
Τι μου έκανε εντύπωση;	Τι πρέπει να βελτιώσουμε;

Εθελοντικές δράσεις σε γειτονιές

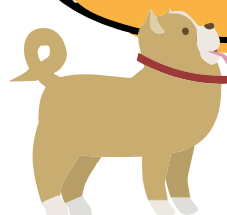

ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ
ΟΜΑΔΑ ΚΙΜΩΛΟΥ

<https://www.kimolistes.com/>

Το καλοκαίρι επισκεφθήκαμε με τους γονείς μου την Κίμωλο. Εντυπωσιάστηκα με την ομορφιά αυτού του νησιού των Κυκλάδων, αλλά και με τις πρωτότυπες δράσεις της εθελοντικής ομάδας Κιμώλου οι «Κιμωλίστες»! Γράφουν στην ιστοσελίδα τους:

«Με θέληση να προσφέρουμε στο νησί, μια χούφτα άτομα αρχίσαμε το 2011 να ασχολούμαστε με απλές, αλλά πολύ χρήσιμες για το νησί, εθελοντικές δράσεις. Οι καθαρισμοί παραλιών και οι προσπάθειες νοικοκυρέματος των κοινόχρηστων χώρων της Χώρας αποτέλεσαν τις πρώτες δράσεις μας».

Σπύρο, έθιξες ένα πολύ σπουδαίο θέμα για τον άνθρωπο και την κοινωνία, τον εθελοντισμό. Ο εθελοντισμός είναι η ηθελημένη προσφορά έργου ή υπηρεσίας που αναλαμβάνει το άτομο μεμονωμένα ή σε συνεργασία με άλλα άτομα σε ομάδα ή σε συλλόγους χωρίς αμοιβή και για το κοινό όφελος. Οι «Κιμωλίστες» είναι εθελοντές που νοιάζονται για το νησί τους και γενικότερα για τον τόπο και τον άνθρωπο. Περιμένω με αγωνία να περιγράψεις αυτό που σε εντυπωσίασε από τις διακοπές σου στην Κίμωλο!

Με εντυπωσίασαν οι υπαίθριες δανειστικές βιβλιοθήκες της Κιμώλου! Παρατήρησε τις φωτογραφίες που έχουν δημοσιεύσει στην ιστοσελίδα τους και θα καταλάβεις.

Πηγή: <https://www.kimolistes.com/>

«Η Ανοιχτή Δανειστική Βιβλιοθήκη Κιμώλου (ΑΔΒΚ) δανείζει βιβλία χωρίς διαδικασίες στους κατοίκους και στους επισκέπτες του νησιού, τα οποία προσφέρονται σε πρωτότυπες προθήκες-έργα τέχνης, που αναδεικνύουν την ομορφιά της φύσης, καθώς και στο σαμάρι του Μελέτη μας, του πρώτου γαϊδαρου-βιβλιοθηκάριου, ο οποίος περιδιαβαίνει τα γραφικά σοκάκια και φέρνει τη γνώση και την ψυχαγωγία κοντά σε όσους την αναζητούν! Η βιβλιοθήκη είναι υπαίθρια και βρίσκεται σε ασυνήθιστες τοποθεσίες σε τέσσερα σημεία της Χώρας».

<https://www.kimolistes.com/>

2η Δραστηριότητα:

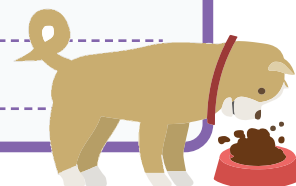
Εργαστείτε σε ομάδες και καταγράψτε τις εθελοντικές οργανώσεις, τις επιτροπές για τη διαχείριση θεσμών (σχολείων) και χώρων (λατρείας, ψυχαγωγίας) και τους συλλόγους της γειτονιάς σας. Συζητήστε στην ολομέλεια της τάξης για τον εθελοντισμό και τις εθελοντικές ομάδες. Μπορείτε και εσείς να αναλάβετε κάποια εθελοντική δράση; Με ποιες ομάδες ή συλλόγους θα θέλατε να συνεργαστείτε;

Ενδεικτικές προτάσεις:

- Η 4η Απριλίου καθιερώθηκε ως Πανελλήνια Σχολική Ημέρα Φιλοζωίας.
- Η 5η Ιουνίου καθιερώθηκε ως η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.
- Η 6η Μαρτίου καθιερώθηκε ως Πανελλήνια Ημέρα κατά της σχολικής βίας και του εκφοβισμού.

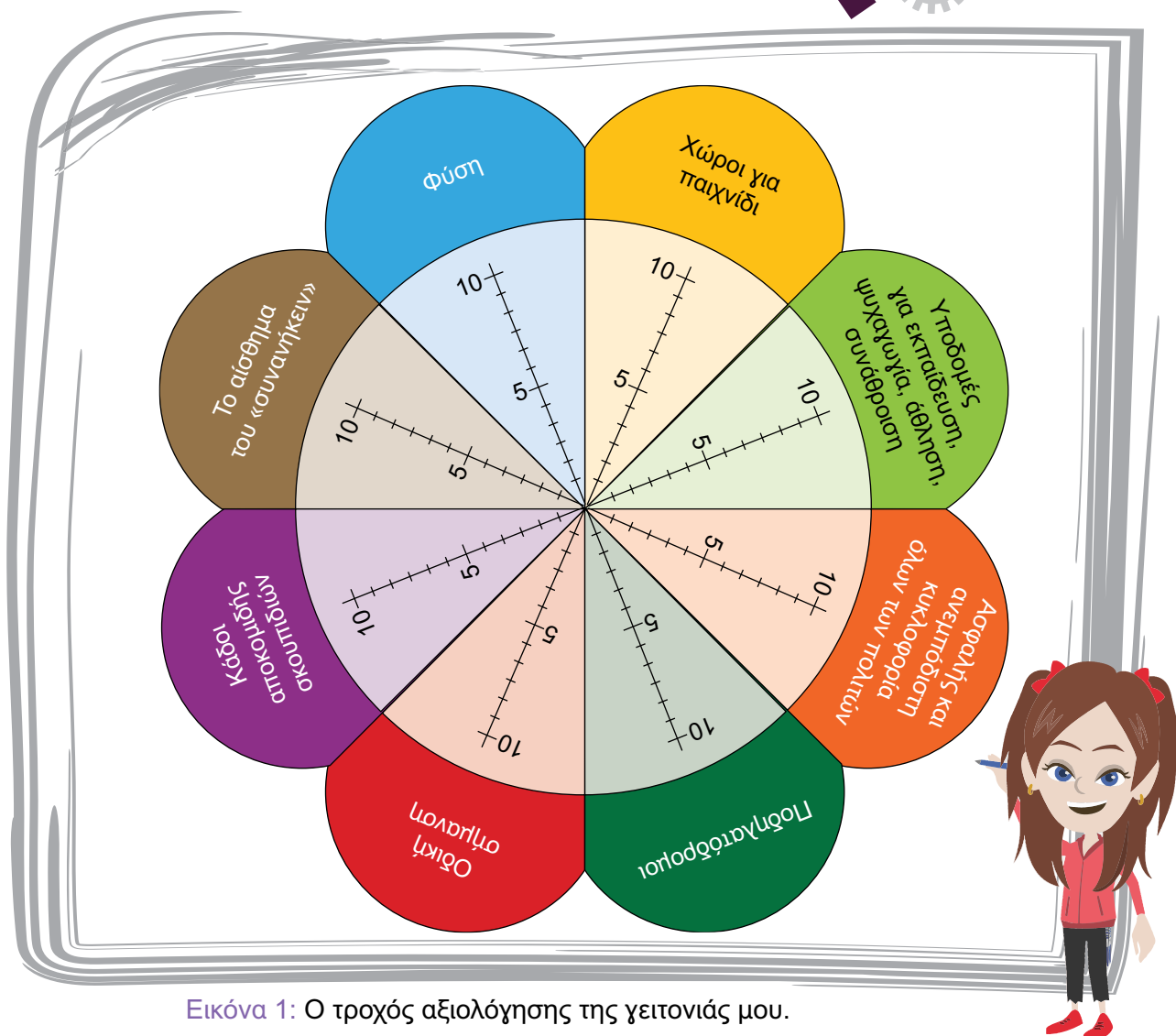

Οι ομάδες εθελοντών της γειτονιάς μου:

3η Δραστηριότητα:

«Ο τροχός αξιολόγησης της γειτονιάς»

Εικόνα 1: Ο τροχός αξιολόγησης της γειτονιάς μου.

Ο «τροχός αξιολόγησης της γειτονιάς μου» είναι ένα εργαλείο για την αξιολόγηση της γειτονιάς. Εξετάζει τα φυσικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της γειτονιάς και αναδεικνύει τα θετικά της σημεία και αυτά που χρειάζονται βελτίωση. Μετά την ατομική συμπλήρωση του τροχού αξιολόγησης της γειτονιάς, θα ακολουθήσει συζήτηση στο Συμβούλιο της Τάξης και θα ληφθούν αποφάσεις για ανάληψη πρωτοβουλιών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής της γειτονιάς. Ο/Η γραμματέας του Συμβουλίου της Τάξης θα συντάξει το πρακτικό με τις υπογραφές των μαθητών/τριών της τάξης. Μπορούν να ζητήσουν από τον/τη διευθυντή/τρια της σχολικής μονάδας να αποστείλει τις προτάσεις τους στους αρμόδιους φορείς ή οι ίδιοι να τις παραδώσουν κατά την επίσκεψή τους στον/στη Δήμαρχο του Δήμου τους.

Οδηγίες χρήσης:

Υπάρχουν 8 κάρτες με τους βασικούς άξονες της αξιολόγησης της γειτονιάς σας. Επειδή κάθε γειτονιά έχει τα δικά της χαρακτηριστικά (γειτονιά της πόλης, του χωριού, του νησιού), μπορείτε να αλλάξετε τους υπάρχοντες άξονες και να τους προσαρμόσετε στις δικές σας γειτονιές.

ΑΞΟΝΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

Ελεύθεροι και ασφαλείς χώροι για παιχνίδι.

Υποδομές για εκπαίδευση, ψυχαγωγία, άθληση, συνάθροιση.

Ασφαλής και ανεμπόδιστη κυκλοφορία όλων των πολιτών.

Ποδηλατόδρομοι.

Οδική σήμανση στη διαδρομή για το σχολείο, την παιδική χαρά και τις δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο.

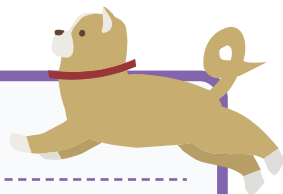
Φυσικό περιβάλλον.

Κάδοι αποκομιδής σκουπιδιών.

Το αίσθημα του «συνανήκειν» στη γειτονιά.

Στο φύλλο εργασίας «Ο τροχός αξιολόγησης της γειτονιάς μου» υπάρχει ένας πίνακας με 8 άξονες με ζητήματα που αφορούν τη γειτονιά. Δίπλα σε κάθε θέμα υπάρχει μια στήλη, όπου θα σημειώσετε έναν βαθμό από το 1 έως το 5, που θα δηλώνει πόσο ικανοποιημένος/η είστε κατά την αξιολόγηση αυτού του ζητήματος. Το 1 δηλώνει ότι δεν είμαι ικανοποιημένος/η και χρειάζονται πολλές βελτιώσεις, και το 5 ότι είμαι πολύ ικανοποιημένος/η και δεν χρειάζονται πολλές βελτιώσεις.

Πόσο ικανοποιημένος/η είστε;

1	2	3	4	5
Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ

Στις παρακάτω καρτέλες υπάρχουν ενδεικτικές ερωτήσεις για κάθε άξονα και χώρος για να αιτιολογήσεις τη βαθμολογία σου.

Άξονας: Υποδομές για εκπαίδευση, ψυχαγωγία, άθληση, συνάθροιση

Σχολείο; Πλατεία; Εκκλησία; Αίθουσα κλειστή πολλαπλών εκδηλώσεων και άλλων χρήσεων; Γυμναστήριο; Γήπεδα για αθλητικές δραστηριότητες; Παιδικές χαρές; Πάρκα αναψυχής;

Βαθμός:

Γιατί;

Άξονας: Ελεύθεροι και ασφαλείς υπαίθριοι χώροι για παιχνίδι

Είναι σημαντικό το παιχνίδι σε ελεύθερους χώρους της γειτονιάς;
Είναι οι χώροι προσβάσιμοι για να μπορώ να παίξω;
Είναι ασφαλείς; Επηρεάζεται η ασφάλειά τους από τις καιρικές συνθήκες;
Είναι σε καλή κατάσταση ώστε να απολαμβάνω το παιχνίδι;

Βαθμός:

Γιατί;

Άξονας: Ποδηλατόδρομοι

Υπάρχουν χώροι για ποδηλατάδα;
Υπάρχουν ποδηλατόδρομοι; Είναι ανεμπόδιστη η κίνηση σε κάποιους χώρους, για παράδειγμα στο σχολείο;
Υπάρχουν μπάρες στάθμευσης ποδηλάτων; Είναι ασφαλείς;
Είναι ασφαλές να κυκλοφορώ με το ποδήλατό μου;

Βαθμός:

Γιατί;

Όλα τα δημόσια πεζοδρόμια/πεζόδρομοι/πλατείες πρέπει να έχουν ομαλή και αντιολισθητική διαμόρφωση, να ανακατασκευάζονται, να επισκευάζονται και να συντηρούνται με σκοπό να διασφαλίζεται:

- η συνεχής και ανεμπόδιστη κυκλοφορία των πεζών, ιδιαίτερα των ατόμων μειωμένης κινητικότητας,
- η λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων προς αποφυγή κινδύνου πτώσης από ολίσθημα, παραπάτημα ή σκόνταμμα,
- η κίνηση χωρίς κραδασμούς των αμαξιδίων και το βάδισμα των ατόμων που χρησιμοποιούν βοηθήματα βάδισης (μπαστούνια, πατερίτσες).

Ο οδηγός όδευσης τυφλών είναι ειδική λωρίδα του δαπέδου από πλάκες διαφορετικής υφής και χρώματος από το υπόλοιπο δάπεδο, που αποσκοπεί στην καθοδήγηση και ασφαλή διακίνηση των ατόμων με προβλήματα όρασης.

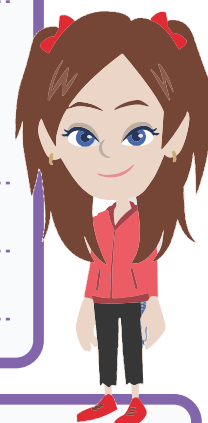

Άξονας: Οδική σήμανση στη διαδρομή για το σχολείο, την παιδική χαρά και τις δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο σου:

Υπάρχουν διαβάσεις;
Λειτουργούν φανάρια;
Έχει το σχολείο σχολικό τροχονόμο;
Υπάρχουν προειδοποιητικές πινακίδες και σήμανση για την κίνηση των παιδιών;

Βαθμός:

Γιατί;

Άξονας: Κάδοι αποκομιδής σκουπιδιών

Οι κάδοι είναι καθαροί; Είναι σε καλή κατάσταση;
Υπάρχουν σκουπίδια έξω από τους κάδους;
Περνάει συχνά το απορριμματοφόρο όχημα;
Έχετε «έξυπνους» κάδους στη γειτονιά σας;
Έχετε κάδους ανακύκλωσης; Εφαρμόζεται η ανακύκλωση;

Βαθμός:

Γιατί;

Σε κάποιους δήμους εφαρμόζεται το έξυπνο σύστημα διαχείρισης πλήρωσης των κάδων απορριμμάτων. Στους κάδους τοποθετείται αισθητήρας. Όταν ο κάδος γεμίσει, ειδοποιείται μέσω διαδικτύου και κινητής τηλεφωνίας ο φορέας διαχείρισης για να αδειάσει ο κάδος κατά προτεραιότητα.

Αξονας: Φυσικό Περιβάλλον

Έχει στη γειτονιά σου χώρους πρασίνου;
Είναι καθαροί; Έχουν επικίνδυνα σημεία;
Έχουν ανέσεις; Παγκάκια; Χώρους για μικρές αποδράσεις στη φύση;
Έχει πάρκα για να νιώσεις τη φύση;
Έχει δέντρα στα πεζοδρόμια και στους ελεύθερους χώρους;
Έχει λουλούδια;
Τα κτήρια είναι καθαρά και περιποιημένα;
Οι αυλές, οι κοινόχρηστοι χώροι των πολυκατοικιών και τα μπαλκόνια των σπιτιών έχουν δέντρα και λουλούδια;

Βαθμός:

Γιατί;

Αξονας: Το αίσθημα του «συνανήκειν» στη γειτονιά μου

Νιώθουν τα άτομα της γειτονιάς σου συνδεδεμένα με τους γείτονές τους ανεξαρτήτως ηλικίας, οικονομικής κατάστασης, μόρφωσης, θρησκείας, φύλου ή εθνικότητας;
Υπάρχουν ομάδες και σύλλογοι στη γειτονιά;
Σχεδιάζουν δράσεις που να συμμετέχουν άτομα της γειτονιάς, ώστε να αισθάνονται ως μέλη της;
Υπάρχει αλληλοσεβασμός, εμπιστοσύνη και αλληλεγγύη μεταξύ τους;
Επικοινωνούν μεταξύ τους;
Επιλύουν τις διαφορές που προκύπτουν με διάλογο;

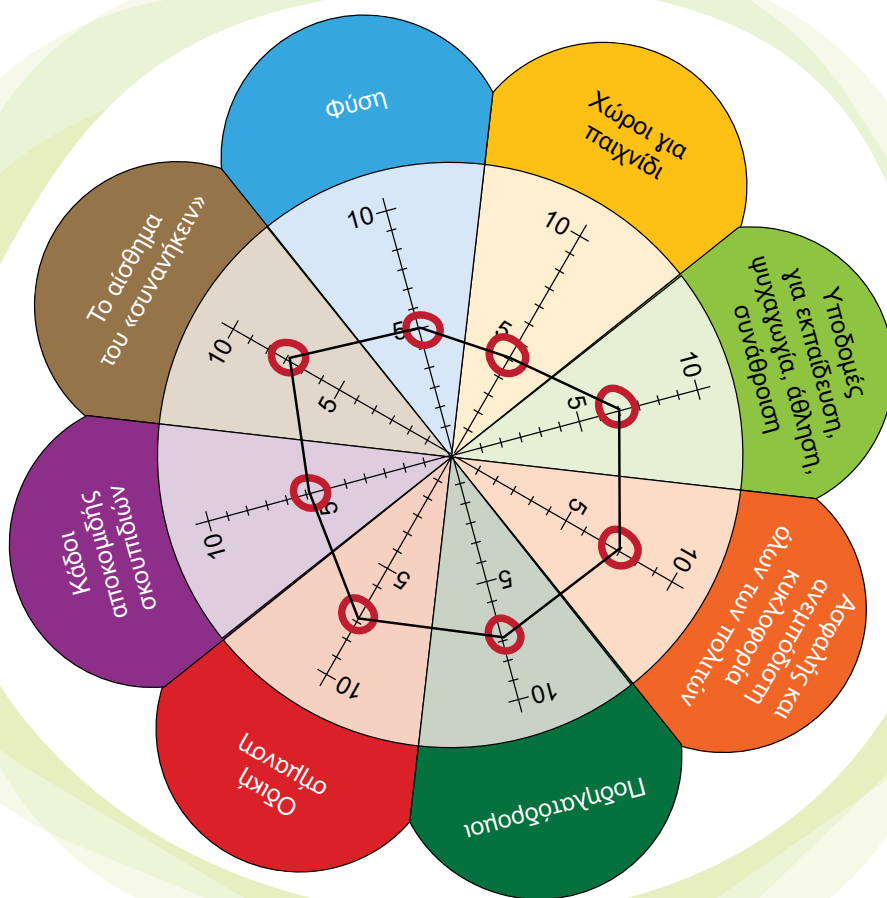
Βαθμός:

Γιατί;

Μόλις ολοκληρώσετε τη συμπλήρωση της στήλης με τη βαθμολογία των αξόνων, σημειώστε ένα δακτυλίδι στον κάθε άξονα του τροχού στην κατάλληλη θέση. Στη συνέχεια ενώστε τα δακτυλίδια με μία γραμμή για να σχηματίσετε τη «γραμμή αξιολόγησης της γειτονιάς». Όσο πιο κοντά στο 5 είναι η γραμμή τόσο λιγότερες είναι οι βελτιώσεις που χρειάζονται στη γειτονιά.

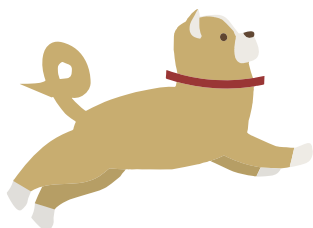
Ο τροχός
αξιολόγησης
της γειτονιάς
μου

Εναλλακτική πρόταση: Μπορείτε να εργαστείτε και ομαδικά, εφόσον συμφωνήσετε για το πώς θα βαθμολογήσετε τις διαφορετικές γειτονιές.

4η Δραστηριότητα:

«Έκθεση φωτογραφίας της γειτονιάς σας»

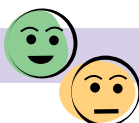
Οι μαθητές και οι μαθήτριες, με τη βοήθεια των γονιών τους, μπορούν να συγκεντρώσουν υλικό με φωτογραφίες από την καθημερινή ζωή των ανθρώπων της γειτονιάς και να οργανώσουν μία έκθεση φωτογραφίας της γειτονιάς τους.

Με λίγα λόγια

Η γειτονιά είναι ένα τμήμα μιας κατοικημένης περιοχής σε πόλη ή χωριό. Τα σπίτια είναι χτισμένα κοντά το ένα στο άλλο και υπάρχουν κοινόχρηστοι χώροι, όπως οι παιδικές χαρές και η πλατεία, για να συναντιούνται μεγάλοι και μικροί για να κάνουν παρέα, να συζητήσουν για θέματα που τους απασχολούν και να μοιραστούν χαρές. Οι άνθρωποι της γειτονιάς έχουν ομοιότητες και διαφορές, αλλά σέβονται και υποστηρίζει ο ένας τον άλλο.

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

5η Δραστηριότητα:

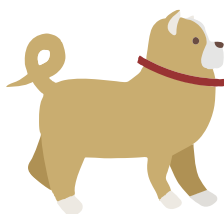
«Ο ψηφιακός τροχός της αξιολόγησης της ευρύτερης γειτονιάς του σχολείου μας»

Ψηφιακός τροχός
αξιολόγησης

Οι μαθητές κατοικούν σε γειτονιές γύρω από το σχολείο. Με την ατομική εργασία του «τροχού της αξιολόγησης της γειτονιάς» έχουν βαθμολογήσει τους 8 άξονες. Σε αυτήν τη δραστηριότητα θα μεταφέρουν τις βαθμολογίες των ατομικών τους αξιολογήσεων των γειτονιών τους στον «Ψηφιακό τροχό της αξιολόγησης της ευρύτερης γειτονιάς του σχολείου μας». Ο μέσος όρος των βαθμολογιών κάθε άξονα θα δώσει την εικόνα που έχουν οι μαθητές/τριες για τη γειτονιά τους και θα αναδείξει τα θετικά στοιχεία της γειτονιάς και τα πιο σημαντικά προβλήματα που χρήζουν βελτίωσης.

Τις διαδρομές προς το σχολείο, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της γειτονιάς, τις δραστηριότητες των συλλόγων και φορέων που έχετε καταγράψει μπορείτε να τις επεξεργαστείτε και να εκδώσετε την εφημερίδα της γειτονιάς σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή.

Μπορείτε να συμπεριλάβετε εικόνες από τα χαρακτηριστικά της σημεία, καθώς και συνεντεύξεις από άτομα της γειτονιάς. Θα ήταν ωραία ιδέα να πάρετε συνέντευξη και από τα παιδιά της γειτονιάς. Διαμορφώστε ένα ερωτηματολόγιο που να αποτυπώνει στιγμές από την καθημερινή ζωή των μεγάλων και μικρών μελών της γειτονιάς. Κάντε προτάσεις που να βελτιώνουν την καθημερινή σας ζωή.

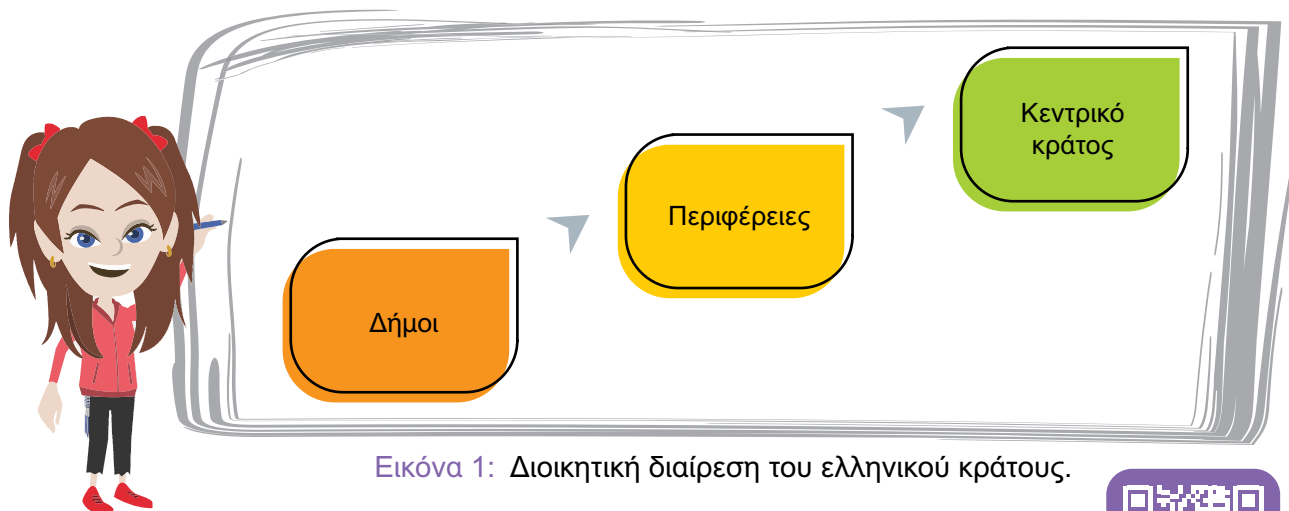
Γ.2. Εγώ και η πόλη/το χωριό μου

Γ.2.1. Οι πολιτικές δομές του δήμου που ανήκει η πόλη/το χωριό μου

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να περιγράφουν τις λειτουργίες του δήμου και των δημοτικών υπηρεσιών του.
- Να αναφέρουν τρόπους πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες και στον δήμο.
- Να αναγνωρίζουν τις διαδικασίες με τις οποίες λαμβάνονται οι αποφάσεις για την πόλη/το χωριό τους στον δήμο τους.
- Να συζητούν για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κάθε δημότη της πόλης/του χωριού τους.

Η διακυβέρνηση του ελληνικού κράτους ασκείται από την κεντρική διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση. Στην κεντρική διοίκηση ανήκουν τα υπουργεία και οι δημόσιες υπηρεσίες. Στην τοπική αυτοδιοίκηση ανήκουν οι Περιφέρειες και οι Δήμοι.

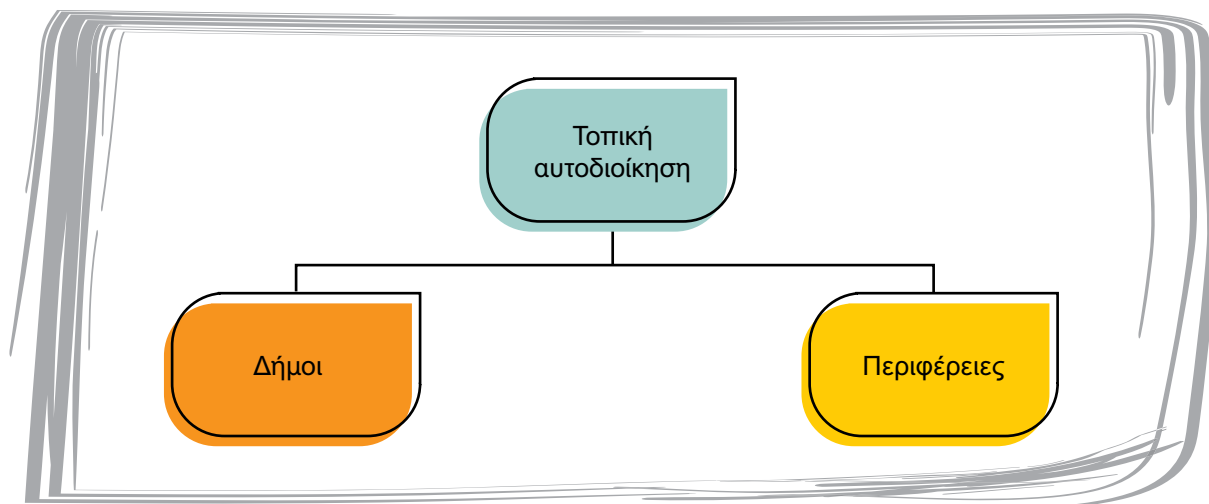
Εικόνα 1: Διοικητική διαίρεση του ελληνικού κράτους.

Πρόσβαση
στις δημόσιες
υπηρεσίες

Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ασκείται από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) πρώτου βαθμού, που είναι οι Δήμοι, και δεύτερου βαθμού, που είναι οι Περιφέρειες, και υποδιαιρούνται σε Περιφερειακές Ενότητες. Σκοπός της αυτοδιοίκησης είναι η ενεργητική συμμετοχή των πολιτών και η ανάληψη δράσεων για θέματα που αφορούν τη γειτονιά, το χωριό, την πόλη τους και την καθημερινή τους ζωή. Η πρόοδος και η ευημερία των ανθρώπων του τόπου μας στηρίζεται στη συνεργασία, στην αλληλεγγύη και στη συνευθύνη όλων των μελών της κοινωνίας.

Εικόνα 2: Η διοικητική διαίρεση της τοπικής αυτοδιοίκησης

Λήψη
αποφάσεων

Ένας Δήμος περιλαμβάνει μια πόλη ή κωμόπολη και τα γύρω χωριά της.

Λειτουργίες
του δήμου

Μπορεί να περιλαμβάνει μία συνοικία μιας μεγαλούπολης ή μόνο χωριά μιας απομονωμένης ορεινής περιοχής ή ένα νησί.

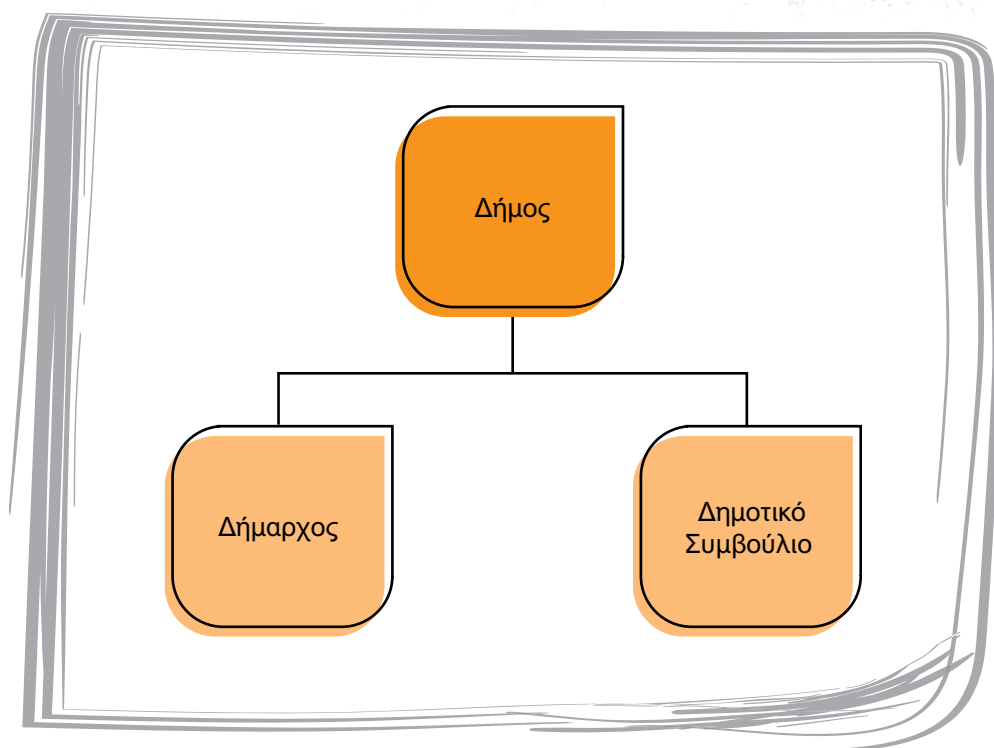

Ο Δήμος διοικείται από τον Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο, που εκλέγονται από τους δημότες, τους πολίτες του Δήμου που έχουν δικαίωμα ψήφου, κάθε 5 χρόνια. Για κάθε απόφαση που λαμβάνεται συνεδριάζει το Δημοτικό Συμβούλιο με πρόεδρο τον Δήμαρχο. Τις συνεδριάσεις μπορούν να τις παρακολουθούν και οι πολίτες.

Γ.2.1. Οι πολιτικές δομές του δήμου που ανήκει η πόλη/το χωριό μου

Οι Δήμοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους με γνώμονα πάντα την ευημερία των πολιτών. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων τους είναι:

- οι Υποδομές (δημοτικών οδών, πάρκων και δημόσιων χώρων),
- η Προστασία του Περιβάλλοντος (διαχείριση αποβλήτων, ύδρευση, άρδευση, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας),
- η Εκπαίδευση (ανέγερση, συντήρηση και διαχείριση των σχολικών κτηρίων),
- ο Πολιτισμός (μουσεία, πολιτιστικές και αθλητικές εγκαταστάσεις),
- η Υγεία (προστασία της δημόσιας υγείας και διενέργεια ελέγχων),
- η Κοινωνική Μέριμνα (βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, κέντρα προστασίας ηλικιωμένων και ατόμων με ειδικές ανάγκες).

Εικόνα 3: Διοίκηση του Δήμου.

1η Δραστηριότητα:

«Ο Δήμος που ανήκει το σχολείο μου»

2η Δραστηριότητα:

«Δικαιώματα και υποχρεώσεις των δημοτών»

Ο δήμος
που ανήκει
το σχολείο μου

Δικαιώματα
και υποχρεώσεις
των δημοτών

3η Δραστηριότητα:

«Η χρονογραμμή της κοινωνικής και φυσικής ζωής της πόλης, του χωριού ή του νησιού μου»

Εργαστείτε σε ομάδες και συγκεντρώστε φωτογραφικό και έντυπο υλικό για την πόλη, το χωριό ή το νησί σας. Συζητήστε για τις αλλαγές που έγιναν στο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Στη συνέχεια δημιουργήστε μία χρονογραμμή με εικόνες, φωτογραφίες και κείμενα που να δείχνουν την εξέλιξη της κοινωνικής και φυσικής ζωής του τόπου σας.

Παράδειγμα:

Κήρυξη της
επανάστασης
στην Αρεόπολη

1821

Ίδρυση
Ελληνικού
Κράτους

1830

Αναβίωση
Ολυμπιακών
αγώνων

1896

Ένωση
Δωδεκανήσων
με Ελλάδα

1947

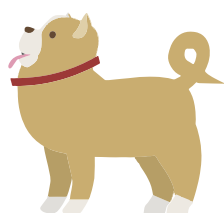
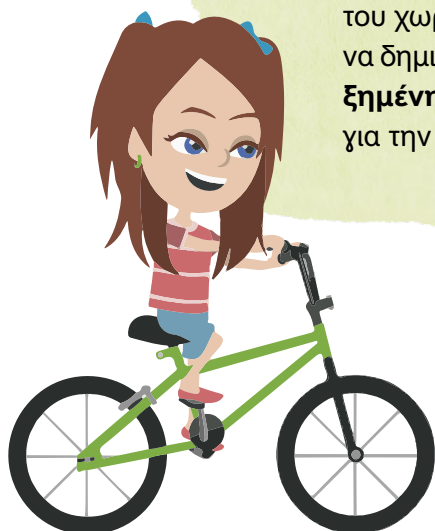

4η Δραστηριότητα:

«Ιστορίες της πόλης, του χωριού ή του νησιού μου»

Τα παιδιά θα φωτογραφίσουν γωνιές, ιστορικά μνημεία και τοπία της πόλης, του χωριού ή του νησιού τους. Μπορείτε να δημιουργήσετε με τη χρήση της **επαυξημένης πραγματικότητας** μια ιστορία για την πόλη, το χωριό και το νησί σας.

Γ.2.2. Σχέσεις στην πόλη/στο χωριό μου

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να περιγράφουν δραστηριότητες και ασχολίες των ατόμων του χωριού ή της πόλης τους.
- Να αναγνωρίζουν τις διαφορετικές κοινωνικές ομάδες που ζουν στην πόλη/στο χωριό τους και να προσδιορίζουν τις σχέσεις μεταξύ τους.
- Να εντοπίζουν περιπτώσεις και να αναστοχάζονται για ζητήματα έντονης κοινωνικής ανισότητας που αποκλείουν άτομα και κοινότητες από τις ευρύτερες κοινωνικές διεργασίες συμμετοχής στη δημιουργία και χρήση συλλογικών πόρων.
- Να αναπτύξουν πολιτειακή συνείδηση (π.χ. το αίσθημα του «ανήκειν», αλληλεγγύη, ενεργό συμμετοχή στα κοινά, λογοδοσία κ.λπ.).
- Να εκφέρουν αξιολογική άποψη για τα ζητήματα του περιβάλλοντος στην πόλη/στο χωριό τους.
- Να αναλύουν τα αποτελέσματα της ψηφιακής επικοινωνίας στην κοινωνική και πολιτική ζωή στην πόλη/στο χωριό τους.

Κάθε τόπος έχει τα δικά του χαρακτηριστικά, τους δικούς του πόρους και τις δικές του ομορφιές. Το φυσικό περιβάλλον, η έμβια (ζωντανοί οργανισμοί-φυτά-ζώα-άνθρωποι) και άβια (τα αντικείμενα που δεν έχουν ζωή, χώμα-αέρας-ξύλο) ύλη που βρίσκεται σε αυτό, οι άνθρωποι οργανωμένοι σε κοινωνίες, η ανθρώπινη δραστηριότητα και τα ιστορικά γεγονότα διαμορφώνουν την εικόνα του τόπου μας. Με την πάροδο του χρόνου άλλα αλλάζουν, άλλα μένουν ίδια και νέοι άνθρωποι, νέες ιδέες, νέα πράγματα συμπληρώνουν την καινούργια εικόνα του τόπου μας.

1η Δραστηριότητα:

«Επαγγέλματα στην πόλη, στο χωριό ή στο νησί μου»

1

Οι μαθητές θα χωριστούν σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα θα ερευνήσει τα παλιά επαγγέλματα του τόπου τους, με αυτά που ασχολήθηκαν οι παππούδες και οι γιαγιάδες τους. Η άλλη ομάδα θα ερευνήσει και θα καταγράψει τα νεότερα, με αυτά που ασχολούνται οι γονείς τους. Θα γίνουν μικροί δημοσιογράφοι, θα πάρουν συνεντεύξεις, θα πάνε σε λαογραφικά ή άλλα μουσεία και θα αναζητήσουν πληροφορίες από μέλη συλλόγων και φορέων.

Στην ολομέλεια της τάξης θα συζητήσουν για τα ευρήματα της έρευνάς τους. Θα συγκρίνουν τα επαγγέλματα του χθες και του σήμερα. Θα καταγράψουν τα επαγγέλματα που χάθηκαν. Θα μιλήσουν για τις νέες ασχολίες των κατοίκων.

2

- Ποια επαγγέλματα χάθηκαν; Γιατί;
- Υπάρχουν κάποια επαγγέλματα που πρέπει να γίνουν προσπάθειες για να μη χαθούν;
- Υπάρχουν κάποια επαγγέλματα που συνδέονται αποκλειστικά με τον τόπο;

3

Τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματά τους μπορούν να τα δημοσιεύσουν στη σχολική ή τοπική εφημερίδα (έντυπη ή ηλεκτρονική) και να τα καταθέσουν στους αρμόδιους φορείς.

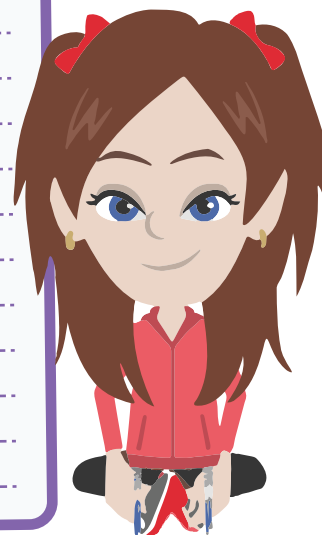

Επαγγέλματα και ασχολίες που χάνονται

Blank lined area for writing about professions and activities that are disappearing.

Νέα επαγγέλματα και ασχολίες των κατοίκων

Blank lined area for writing about new professions and activities of residents.

Προσβασιμότητα σε συλλογικούς πόρους

Ο Σπύρος με τη Χριστίνα διαβάζουν ένα άρθρο στην τοπική εφημερίδα με τίτλο «Προσβασιμότητα σε συλλογικούς πόρους, ένας κόσμος για όλους».

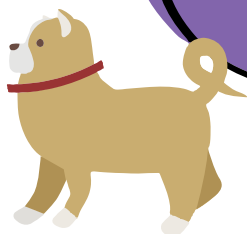
Η κοινωνία που νοιάζεται να έχουν όλα τα μέλη της προσβασιμότητα σε όλους τους συλλογικούς πόρους είναι μία κοινωνία που οι πολίτες της ευημερούν.

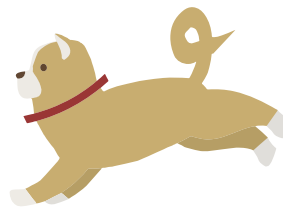
Τι σημαίνει προσβασιμότητα; Το γράφει;

Προσβασιμότητα σημαίνει ότι όλοι μπορούν να μετέχουν σε συναναστροφές με τους άλλους, στις δημόσιες υπηρεσίες, στην ιατρική περίθαλψη, στην εκπαίδευση, στις εκδηλώσεις πολιτισμού και στην τεχνολογία.

Η προσβασιμότητα προϋποθέτει να μας προστατεύουν όλους οι νόμοι. Τότε μπορούμε να είμαστε χαρούμενοι, επειδή έχουμε προσβασιμότητα στους υλικούς, πνευματικούς και πολιτιστικούς πόρους του τόπου που ζούμε.

Παραδείγματα υλικών πόρων είναι οι ράμπες για τα καροτσάκια, οι οδηγοί όδευσης τυφλών, οι ηχητικές συσκευές σε φωτεινούς σηματοδότες, οι αθλητικές εγκαταστάσεις, οι πεζόδρομοι και άλλα, ώστε όλα τα άτομα να έχουν ανεμπόδιστη πρόσβαση.

Παραδείγματα πνευματικών πόρων είναι οι δημοτικές βιβλιοθήκες, τα μουσεία, οι καλλιτεχνικοί χώροι και άλλα. Παραδείγματα πολιτιστικών πόρων είναι τα τοπικά δρώμενα, οι χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις, οι παιδικές θεατρικές παραστάσεις, τα πανηγύρια και άλλα.

Για να απολαύσουν όλα τα άτομα του τόπου τα δημόσια αγαθά θα πρέπει να μπορούν να έχουν ανεμπόδιστη πρόσβαση στα κτήρια, στα πεζοδρόμια, στα μέσα μεταφοράς και στην τεχνολογία. Η ιδέα της προσβασιμότητας στοχεύει στη διευκόλυνση της πρόσβασης ατόμων με αναπηρίες ή ειδικές ανάγκες ή εμποδιζόμενων ατόμων σε όλους τους δημόσιους χώρους, τις υπηρεσίες, τις συσκευές, τα προϊόντα.

Εμποδιζόμενα άτομα είναι τα άτομα με ειδικές ανάγκες, καθώς και εκείνα με μειωμένες ικανότητες. Δηλαδή τα άτομα της τρίτης ηλικίας, οι έγκυες, τα προεφηβικά άτομα, τα άτομα με ασυνήθεις σωματικές διαστάσεις, όσοι χρησιμοποιούν οποιουδήποτε τύπου αμαξίδιο, βρεφικό καροτσάκι, όσοι μεταφέρουν βάρη κ.λπ.

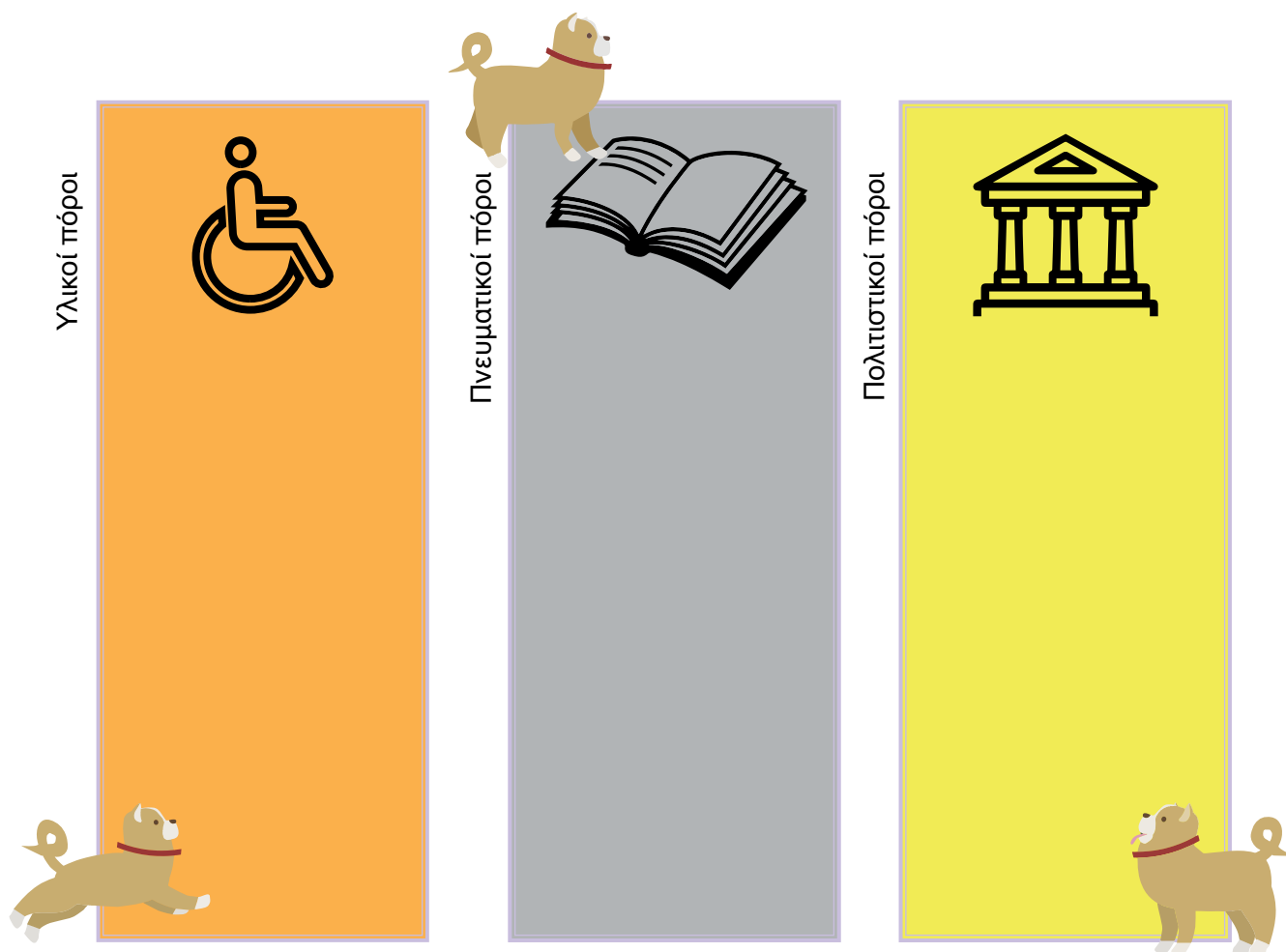

2η Δραστηριότητα:

«Προσβασιμότητα σε συλλογικούς πόρους, ένας κόσμος για όλους»

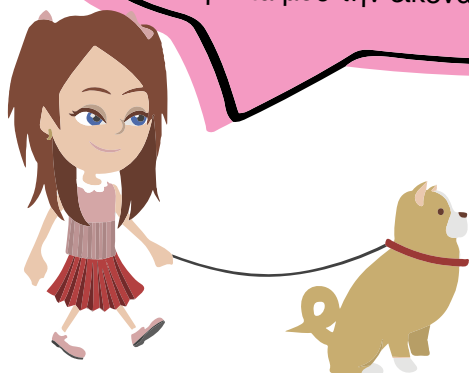

Χωριστείτε σε 3 ομάδες. Ερευνήστε και καταγράψτε στο παρακάτω σχήμα τους υλικούς, τους πνευματικούς και τους πολιτιστικούς πόρους του τόπου σας. Συγκεντρώστε εικόνες και φωτογραφίες, βάλτε τίτλους και δημιουργήστε **τον τοίχο του έργου «Ο τόπος μου είναι για όλους»**.

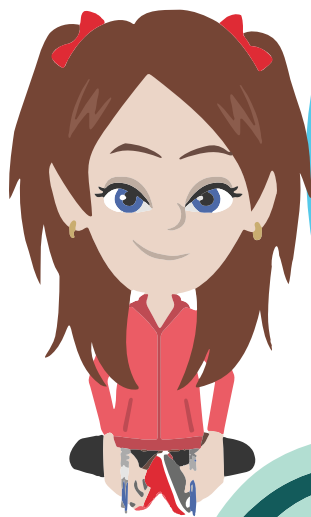

«Ένα μεγάλο περιβαλλοντικό πρόβλημα του τόπου μου»

Σήμερα πηγαίνοντας στο σχολείο είδα στην άκρη του δρόμου έναν τραυματισμένο σκύλο! Ευτυχώς οι γείτονες ειδοποίησαν τον Φιλοζωικό Σύλλογο και ήρθαν άμεσα να βοηθήσουν το ζώο! Όλη την ημέρα στο σχολείο είχα στα μάτια μου την εικόνα του πονεμένου ζώου!

Καθώς επέστρεφα στο σπίτι συνάντησα έναν γείτονα και τον ρώτησα για το περιστατικό. Μου είπε ότι ήταν ένας αδέσποτος σκύλος που λίγες ημέρες πριν τον είδαν να τριγυρίζει. Άκουσε τα μέλη του Φιλοζωικού Συλλόγου να λένε ότι είχε σημάδια κακοποίησης.

Είναι πολύ λυπηρό να κακομεταχειρίζονται τα ζώα. Ο σεβασμός, η αγάπη και η προστασία όλων των ζώων από τον άνθρωπο μαρτυρά τον πολιτισμό της κοινωνίας μας.

Δυστυχώς δεν είναι η πρώτη φορά που γινόμαστε μάρτυρες κακοποίησης ζώων συντροφιάς, αλλά και άγριων ζώων. Ο σκύλος μου, ο Άργος, είναι ελληνικός ποιμενικός και τον αγαπώ πολύ. Με συντροφεύει παντού και τον αποχωρίζομαι μόνο όταν δεν γίνεται να είναι μαζί μου.

Οδυσσέας και Άργος, Briton Riviere, 1885.
Πηγή εικόνας: sch.gr.

Τον ονόμασα Άργο, όπως ονομαζόταν ο πιστός σκύλος του Οδυσσέα. Ο Όμηρος στην Οδύσσεια γράφει ότι ο Άργος ήταν ο μόνος που αναγνώρισε τον Οδυσσέα. Μετά από 20 χρόνια ο Οδυσσέας γύρισε στην Ιθάκη. Ο Άργος μόλις τον είδε τον αναγνώρισε, κούνησε την ουρά του, κατέβασε τα αυτιά του, έδειξε την αγάπη του, έγειρε το κεφάλι του και πέθανε.

Στις 4 Απριλίου γιορτάζεται η Πανελλήνια Σχολική Ημέρα Φιλοζωίας. Υπάρχει η ανάγκη να ενημερωθούν όλοι για την προστασία των αδέσποτων και άγριων ζώων. Να συζητήσουμε στην τάξη τι δράσεις μπορούμε να αναλάβουμε για να γνωρίσουμε, αγαπήσουμε και προστατέψουμε τα αδέσποτα και άγρια ζώα του τόπου μας.

Καταγράψτε τα ζώα του τόπου σας (κατοικίδια, σκαντζόχοιροι, δεκαοχτούρες, περιστέρια, χελιδόνια, αλεπούδες, κρι-κρι, χελώνες, φώκιες, βίδρες). Χωριστείτε σε ομάδες. Επιλέξτε κάποια από αυτά και βρείτε πληροφορίες για τη ζωή τους, για τον πληθυσμό τους, για τις συνήθειές τους, καθώς και για τον τρόπο που μπορείτε να τα προστατεύσετε. Κάντε μία αφίσα με τα δικαιώματα των ζώων. Με το υλικό που συγκεντρώσατε μπορείτε να δημιουργήσετε μία έκθεση για να την επισκεφθούν οι συμμαθητές σας και οι συμμαθήτριάς σας, να γράψετε και να δημοσιεύσετε ένα άρθρο για τη ζωή των ζώων, να γνωρίσετε μία μικρή ταινία ή να γράψετε ένα θεατρικό με τη ζωή τους.

A large rectangular box with a purple border and four horizontal dashed lines for writing.

«Το μέλλον μας»

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα συζητήσουν για τον τόπο τους, τις ελπίδες και τις ανησυχίες τους για το μέλλον της γενιάς τους. Μιλούν για τα όνειρά τους και για τα σχέδια που κάνουν για τον τόπο τους. Στη συνέχεια ο κάθε μαθητής και η κάθε μαθήτρια θα γράψει παρακάτω τα δικά του/της σχέδια για τον τόπο και τη γενιά του/της.

A cartoon illustration of a girl with brown hair in pigtails, wearing a red and white striped shirt and blue shorts, standing next to a large purple-bordered box with horizontal dashed lines for writing. The box is intended for a student to write their name and class.

Παναθηναϊκό
Στάδιο

Γ.2.3. Δράσεις στην πόλη/στο χωριό μου

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να επεξεργάζονται τρόπους διαπραγμάτευσης και δράσης για την επίλυση των θεμάτων της πόλης/του χωριού τους.

1η Δραστηριότητα:

«Συλλογική λήψη αποφάσεων για θέματα που απασχολούν την τοπική κοινωνία»

Οι μαθητές και οι μαθήτριες με καταιγισμό ιδεών καταγράφουν στο παρακάτω διάγραμμα διάφορα ζητήματα που απασχολούν την τοπική κοινωνία. Τέτοια μπορεί να είναι:

Θέματα περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, όπως οι καθαρές παραλίες, τα καθαρά πάρκα, η δενδροφύτευση, η ρύπανση της θάλασσας με πλαστικά και άλλα.

Θέματα κοινωνικής αγωγής, όπως τα τροχαία ατυχήματα, η βλαβερή διατροφή, ο σχολικός εκφοβισμός, η αθλητική βία στα γήπεδα, οι ίσες ευκαιρίες για τα άτομα με διαφορετικό πολιτιστικό υπόβαθρο, ο καταναλωτισμός, ο εθισμός με το κινητό και τις διαδικτυακές εφαρμογές και άλλα.

Αποφασίζουν με ποιο θέμα θα ασχοληθούν. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες με τον ίδιο αριθμό μαθητών. Η κάθε ομάδα θα αναλάβει ένα υποθέμα του κεντρικού θέματος και θα αναζητήσει πληροφορίες στα τοπικά έντυπα και στα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης. Θα συζητήσουν το θέμα και θα καταγράψουν τις λύσεις που προτείνουν στο φύλλο εργασίας «**Παίρνουμε απόφαση**».

Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες θα δημιουργήσουν δύο παράλληλες σειρές, αντικριστά η μία στην άλλη, αφήνοντας στη μέση έναν διάδρομο. Αυτός είναι ο «**διάδρομος συνείδησης**» ενός παιδιού που βρίσκεται σε δίλημμα.

Παίρνουμε
απόφαση

- Δεξιά και αριστερά στέκονται όρθιοι οι μαθητές της τάξης και ενσαρκώνουν τις φωνές της συνείδησης. Τα παιδιά της ομάδας που θα περάσει από τον διάδρομο συνείδησης δεν θα συμμετέχουν, αλλά θα στέκονται στην κορυφή του διαδρόμου και θα ακούν τις φωνές της συνείδησης.
- Όσες λύσεις πρότειναν στην ομάδα και κατέγραψαν στο **φύλλο εργασίας «Παίρνουμε απόφαση»**, τόσοι μαθητές/τριες θα διαβούν τον διάδρομο συνείδησης.

- Ο/Η μαθητής/τρια από την κάθε ομάδα θα πει το θέμα και τη λύση στην ολομέλεια της τάξης και, περπατώντας σκεφτικά στον διάδρομο, θα ακούει τα επιχειρήματα των παιδιών των άλλων ομάδων. Στο τέλος του διαδρόμου θα ανακοινώνει τη λύση.
- Εφόσον υπάρχει και δεύτερη και τρίτη λύση θα επαναληφθεί η διαδικασία. Αφού η ομάδα έχει ακούσει τα επιχειρήματα των συμμαθητών στον διάδρομο συνείδησης, θα συζητήσει και θα καταλήξει σε μία απόφαση.

- Στη δεύτερη φάση η ολομέλεια της τάξης θα εγκρίνει την απόφαση που έλαβε η ομάδα.
- Οι υπόλοιποι μαθητές συγκεντρώνονται σε ένα σημείο της αίθουσας.
- Ο/Η δάσκαλος/α ανακοινώνει στους/στις μαθητές/τριες ότι θα παίξουν το παιχνίδι «**ΣΥΜΦΩΝΩ – ΔΙΑΦΩΝΩ**».
- Στη μία πλευρά της αίθουσας θα τοποθετήσει ένα αυτοκόλλητο χαρτάκι με τη λέξη **ΣΥΜΦΩΝΩ** και στην άλλη πλευρά ένα άλλο με τη λέξη **ΔΙΑΦΩΝΩ**.
- Η ομάδα θα ανακοινώσει και θα αιτιολογήσει την απόφαση που έλαβε. Τότε οι μαθητές, εφόσον συμφωνούν, θα πάνε στην πλευρά του **ΣΥΜΦΩΝΩ** και, εφόσον διαφωνούν, στην πλευρά του **ΔΙΑΦΩΝΩ**.

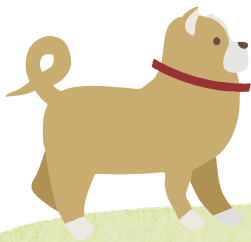
Εάν κάποιος ή κάποια δεν μπορεί να αποφασίσει, δηλαδή βρίσκεται σε δίλημμα, τότε θα μπορεί να σταθεί πάνω στη γραμμή που χωρίζει τις δύο πλευρές (Συμφωνώ – Διαφωνώ). Θα πρέπει να εξηγήσει στους μαθητές και στις μαθήτριες της τάξης για ποιους λόγους δυσκολεύεται να αποφασίσει.

- Σε περίπτωση ισοψηφίας αποφασίζει η ολομέλεια της τάξης εάν θα εφαρμόσει και τις δύο λύσεις ή θα προτείνει κάτι άλλο.

Ενδεικτικό θέμα:

Η καταγραφή της προσβασιμότητας στα δημόσια κτήρια του χωριού, της πόλης ή του νησιού τους.

Ενδεικτικές ερωτήσεις για διερεύνηση:

- α) Μπορούν να έχουν πρόσβαση και συμμετοχή σε όλες τις δραστηριότητες όλοι/ες;
- β) Ποιοι/ες αποκλείονται;
- γ) Ποιες βελτιώσεις θα μπορούσαν να γίνουν;

2η Δραστηριότητα:

«Μικροί δημοσιογράφοι»

Τα παιδιά γίνονται μικροί δημοσιογράφοι και παίρνουν συνεντεύξεις από τους παππούδες ή τις γιαγιάδες τους για τα μαθητικά τους χρόνια στο χωριό, στην πόλη ή στο νησί.

Μαθαίνουν για το περιβάλλον του χωριού, της πόλης ή του νησιού τους και αναζητούν τα αίτια που αυτό άλλαξε.

Δημιουργούν χάρτες με τους δρόμους και τα κτήρια, τα αξιοθέατα, τις εκκλησίες και τα παρεκκλήσια, καθώς και τα μνημεία, όπως ήταν παλιότερα και όπως είναι σήμερα.

Καταγράφουν τις ομοιότητες και τις διαφορές κτηρίων ή δρόμων ή οτιδήποτε είναι σημαντικό στον τόπο τους από το χτες έως το σήμερα στον γραφικό οργανωτή **T**.

Από το χτες στο σήμερα

Ομοιότητες

Διαφορές

3η Δραστηριότητα:

Συμπληρώστε τον πίνακα του «Καλού Οδηγού» και του «Προσεκτικού Πεζού»

Ο καλός οδηγός:

Φοράει ζώνη ασφαλείας και κράνος.

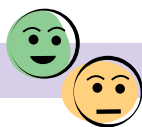
Ο προσεκτικός πεζός:

Φοράει ανοιχτόχρωμα ρούχα το βράδυ.

Με λίγα λόγια

Η διακυβέρνηση του ελληνικού κράτους ασκείται από την κεντρική διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση. Στην κεντρική διοίκηση ανήκουν τα υπουργεία και οι δημόσιες υπηρεσίες. Στην τοπική αυτοδιοίκηση ανήκουν οι Περιφέρειες και οι Δήμοι και ασκούν τις αρμοδιότητές τους προς όφελος των πολιτών. Η πρόοδος και η ευημερία των ανθρώπων στηρίζεται στη συνεργασία, στην αλληλεγγύη και στη συνευθύνη όλων των μελών της κοινωνίας.

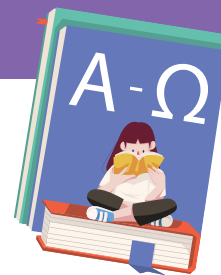
Κάθε τόπος έχει τα δικά του χαρακτηριστικά, τους δικούς του πόρους και τις δικές του ομορφιές. Όλοι οι άνθρωποι θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε δημόσια αγαθά, όπως είναι οι ράμπες για τη διέλευση αμαξιδίων, και να απολαμβάνουν τα οφέλη της κοινωνικής ζωής. Οι κάτοικοι κάθε τόπου αναλαμβάνουν δράσεις για θέματα που αφορούν τον τόπο τους, όπως τα τροχαία ατυχήματα, και αναζητούν λύσεις.

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Σκεφθείτε τι θα κάνατε εάν για μία ημέρα ήσασταν δήμαρχος του τόπου σας.

Δραστηριότητα
«Μια ημέρα δήμαρχος»

Αειφόρος: Η αειφορία σημαίνει ότι ικανοποιούμε τις ανάγκες μας σήμερα και φροντίζουμε τη φύση και τους ανθρώπους ώστε να ικανοποιούν τις ανάγκες τους και οι επόμενες γενιές.

Ανθεκτικότητα: Η ανθεκτικότητα είναι η ικανότητα ενός ατόμου να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις δυσκολίες, να προσαρμόζεται στις αλλαγές και να συνεχίζει να λειτουργεί παρά τα εμπόδια ή τις κρίσεις που συναντά.

Δεξιότητες ζωής: Μια σειρά δεξιοτήτων (γνωστικών, κοινωνικών, συναισθηματικών, κινητικών) που αποκτώνται μέσω της μάθησης ή/και μέσω της εμπειρίας του καθενός και χρησιμοποιούνται για να βοηθούν άτομα και ομάδες να διαχειρίζονται αποτελεσματικά προβλήματα και ζητήματα της καθημερινότητας.

Διά ανατάσεως της χειρός: Σηκώνοντας ψηλά το χέρι (π.χ. για να δηλώσουμε συμμετοχή).

Διάκριση: Η άνιση συμπεριφορά ή μεταχείριση ατόμων ή ομάδων ατόμων με κριτήριο τη διαφορετικότητά τους.

Διαμορφωτική αξιολόγηση: Λέγεται διαμορφωτική επειδή βοηθά τον/τη δάσκαλο/α να «διαμορφώσει», δηλαδή να αλλάξει, το μάθημα ανάλογα με τις ανάγκες των παιδιών. Παράδειγμα: ο/η δάσκαλος/α κάνει ερωτήσεις ή βάζει μικρές ασκήσεις κατά τη διάρκεια του μαθήματος για να δει αν οι μαθητές/τριες το κατάλαβαν.

Διαφορετικότητα: Προκύπτει όταν διαφοροποιεί κάποια άτομα από άλλα, για παράδειγμα ανάλογα με το φύλο, το χρώμα/εμφάνιση, την εθνικότητα, την κοινότητα ή τη θρησκευτική ομάδα.

Δυναμική ομάδας: Η δύναμη που προέρχεται από την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία των μελών της ομάδας, καθώς ο ένας συμπληρώνει τον άλλο.

Ενεργός πολίτης: Αναφέρεται στην ικανότητα των ατόμων να ενεργούν ως υπεύθυνοι πολίτες και να συμμετέχουν πλήρως στον δημόσιο και στον κοινωνικό βίο, κατανοώντας τις κοινωνικές, οικονομικές, νομικές και πολιτικές έννοιες και δομές, καθώς και τις παγκόσμιες εξελίξεις και τη βιωσιμότητα.

Ιεραρχία: Η σειρά με την οποία είναι οργανωμένοι οι άνθρωποι σε έναν οργανισμό ή σε μια ομάδα, ανάλογα με την εξουσία, τις ευθύνες και τον ρόλο που έχουν. Μπορούμε να την παρομοιάσουμε σαν μια σκάλα, όπου το κάθε σκαλί δηλώνει το επίπεδο εξουσίας, ευθύνης και ρόλου. Παράδειγμα στο σχολείο: στο πιο ψηλό σκαλοπάτι είναι ο/η διευθυντής/ντρια, ακολουθούν οι εκπαιδευτικοί και έπειτα οι μαθητές/τριες.

Μ.Κ.Ο.: Συντομογραφία της φράσης «Μη Κυβερνητική Οργάνωση» και χρησιμοποιείται για να περιγράψει οργανισμούς και συλλόγους που δεν ανήκουν στο κράτος και δεν επιδιώκουν το κέρδος. Συνήθως οι ΜΚΟ αναλαμβάνουν δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την υγεία, τα παιδιά και την ανθρωπιστική βοήθεια. Κάποιες ΜΚΟ λειτουργούν μόνο εντός μιας χώρας, όπως είναι το «Χαμόγελο του παιδιού» που οργανώνει δράσεις για όλα τα παιδιά στην Ελλάδα, και άλλες δραστηριοποιούνται σε πολλές χώρες, όπως είναι η UNICEF που προωθεί και προστατεύει τα δικαιώματα των παιδιών σε 191 χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας.

Ο.Η.Ε.: Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) είναι ένας διεθνής οργανισμός που ιδρύθηκε στις 24 Οκτωβρίου 1945, μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Σκοπός του είναι να ενώσει όλα τα κράτη του κόσμου ώστε να εργαστούν για την ειρήνη και την ανάπτυξη με βάση τις αρχές της δικαιοσύνης, της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και της ευημερίας όλων των ανθρώπων.

Ομάδα: Ένα σύνολο ανθρώπων που αλληλεπιδρούν και έχουν έναν κοινό στόχο. Εταιρική ομάδα: ομάδα συνεργατών σε μία εταιρεία.

Συλλογική ταυτότητα: Η αίσθηση ότι ανήκουμε σε μια ομάδα και δρούμε για έναν κοινό σκοπό ως ενιαίο σύνολο.

Ευαισθητοποίηση και ένταξη: Επιτρέπει σε μια ομάδα να διαχειρίζεται και να ενθαρρύνει τη δυναμική των μελών της χωρίς διακρίσεις.

Σκόνταμμα: Η πρόσκρουση με το πόδι σε κάποιο εμπόδιο όταν βαδίζουμε, που έχει ως αποτέλεσμα να χάσουμε την ισορροπία μας.

Οργανόγραμμα: Ένα διάγραμμα που απεικονίζει με τρόπο ιεραρχικό την εσωτερική δομή ενός υπουργείου, οργανισμού ή εταιρείας. Δείχνει τη θέση των εργαζομένων και τις αρμοδιότητές τους.

Συνέντευξη: Δομημένη συνομιλία ανάμεσα σε δύο άτομα. Καθοδηγείται από το ένα άτομο, π.χ. δημοσιογράφο, ερχοδότη ή ερευνητή, με στόχο να αποσπάσει συγκεκριμένες πληροφορίες από ένα άλλο άτομο.

Σκαρίφημα: Αρχικό σχέδιο με πρόχειρο και γρήγορο τρόπο, με το οποίο ένας καλλιτέχνης σχεδιάζει ένα συγκεκριμένο θέμα.

Σύνεδρος ολομέλειας: Η συνεδρία ενός συλλόγου σώματος στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής όλα τα μέλη του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

- Charalambidou, Effrosyni, and Maria Vergeti. «New Technologies and Creative Learning: Educational Software and Edutainment from Students of Primary Schools». In *ICT in the Education of the Balkan Countries, Education and Pedagogy in Balkan Countries 11*, eds, R. Penkova, V. Mircheva, N. Tsvetkova, & M. Legurska, 462-468. Varna: Balkan Society for Pedagogy and Education, 2010.
- Charalambidou, Effrosyni. «New School: Teacher Training of the practical Use of New Technologies in basic and Inter-cultural Education». *Mare Ponticum*, 4, no 4 (2014): 1-8.
- Dumonteil – Kremer, Catherine. Τα «θέλω» μου και οι ανάγκες μου. Μια νέα γονική εξουσία χωρίς τιμωρίες και ξύλο. Αθήνα: Gema, 2018.
- Edraw Content Team. *Mind Mapping and Tony Buzan's Contribution to the Invention of Mind Maps*. <https://www.edraw-mind.com/article/tony-buzan-biography.html>.
- EUR-Lex. Περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM:environment>
- Guasco, Matthew P. and Robinson, Peter R. *Principles of Negotiation: Strategies, Tactics, Techniques To Reach Agreements (Entrepreneur's Legal Guides)*. Entrepreneur Press, 2007.
- Living Democracy in school and at home. Τα δικαιώματα των παιδιών. <https://www.living-democracy.com/el/textbooks/volume-5/part-3/documents-and-teaching-material-4/>.
- Αίσωπος Δημήτρης. Βέλτιστο Σενάριο: Μαθαίνω να ζω μαζί σας με κοινωνικές ιστορίες. Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2016. <https://shorturl.at/fpt35>.
- Ανδρέου Αγγελική, Γιώτα Λαμπριανού, Ελένη Ελευθερίου, Έλενα Κωνσταντίνου, Χριστίνα Αδάμου, Χριστίνα Χατζησάββα, και Χρίστος Χαρίτου. Επύλωση Συγκρούσεων στο Δημοτικό Σχολείο: Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού με ενδεικτικές δραστηριότητες καλλιέργειας των δεξιοτήτων των παιδιών για αποτροπή ή/και διαχείριση συγκρούσεων. Κύπρος: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, 2016. <https://shorturl.at/xDEJ6>.
- Βεργέτη Μαρία Κ. Παλιννόστηση και κοινωνικός αποκλεισμός. 3η έκδ. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη, 2010.
- Βεργέτη Μαρία και Φρόσω Χαραλαμπίδου. «Παιδιά, συλλογική ταυτότητα και εκπαιδευτική διαδικασία». Στο *Η Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης στην Ελλάδα: Ερευνών απάνθισμα*, επιμ. Θεόδωρος Β. Θάνος, 456-479. Αθήνα: Gutenberg, 2015.
- Βεργέτη Μαρία. «Τα παιδιά ζωγραφίζουν στα χρόνια της κρίσης». Στο *Εκπαίδευση: Κρίσεις και πόλεμοι*, επιμ. Αθανάσιος Καραφύλλης και Ιωάννης Ταταρίδης, 547-556. Αθήνα: Εκδόσεις Τζιόλα, 2020.
- Δεβράκη Τέτα. «Η Γειτονιά μας». 27-02-2018, 11:04, <https://www.goodnet.gr/blog-reader/igeitonia-mas.html>.
- Ευρωπαϊκή Ένωση. https://european-union.europa.eu/index_el.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020: Εκπαιδευτική πολιτική για τα σχολεία. Μία ολιστική προσέγγιση του σχολείου για την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Βρυξέλλες: Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού, 2015. <https://shorturl.at/ezQRU>.
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Θέματα: Κυκλική οικονομία. Χρησιμοποίησέ το ξανά! <https://www.europarl.europa.eu/topics/el/article/20151201STO05603/kukliki-oikonomia-chrisimopoiise-to-xana>.
- Ηνωμένα Έθνη. 17 στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης. Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ. <https://shorturl.at/dipy9>.
- Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη. Λεξικό της κοινής νεοελληνικής. Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Τριανταφυλλίδη, 1998. Ηλεκτρονική Έκδοση: https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/.
- Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων. <https://foundation.parliament.gr/>.
- Καραφέρη Παναγιώτα. Βέλτιστο Σενάριο: Ρόλοι, Δικαιώματα και Υποχρεώσεις των μελών της οικογένειας. Αθήνα: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2015. <https://aesop.iep.edu.gr/node/8978>.
- Μαραγκουδάκης Μανούσος, Παναγιώτης Γιαβρίμης και Αρχοντούλα Μαντζαρίδου. Οδηγός εκπαιδευτικού. Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Δημοτικού. 2η έκδ. Αθήνα: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2022.
- Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής στις Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεις του δημοτικού. 2η έκδ. Αθήνα: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2022.
- Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα. Γλωσσάρι όρων γλωσσολογίας που χρησιμοποιούνται στα σχολικά εγχειρίδια. <https://t.ly/PWtOW>.
- Σταματιάδη Ντανιέλα. Θέλω! Αθήνα: Ίκαρος, 2021.
- Συνήγορος του Πολίτη. <https://www.synigoros.gr>.
- Τσάνταλη, Κατρίνα. Οικογένεια είναι... Αθήνα: Διόπτρα, 2020.
- Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Συμφωνία για την ενέργεια. <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=OhW-ELwshWmA%3D&tabid=508>.
- Χαραλαμπίδου Ευφροσύνη (Επ.). Πάμε Μουσείο: Εκπαιδευτικά προγράμματα για το μουσείο. Δράμα: ΔΕΚΠΟΤΑ Δήμου Δράμας, 2010.
- Χαραλαμπίδου Ευφροσύνη, Παναγιώτης Αντωνίου, Βασίλειος Γούργουλης και Ευθύμιος Κιουμουρτζόγλου (2006). «Συγκριτική μελέτη μεθόδων συνεργατικής μάθησης με και χωρίς τη χρήση του διαδικτύου κατά την Αγωγή Υγείας στο δημοτικό σχολείο». *Αθληση και Κοινωνία*, 41 (2006): 17-24.
- Χαραλαμπίδου Ευφροσύνη. «Συλλογικές ταυτότητες σε παιδιά σχολικής ηλικίας στην περιοχή της Δράμας». Στο *Η Δράμα και η περιοχή της: Ιστορία και πολιτισμός*, επιμ. Νικόλας Θ. Γεωργιάδης και Δήμητρα Πατρωνίδου. 275-285. Δράμα: ΔΕΚΠΟΤΑ του Δήμου Δράμας, 2017.

